Pieni ja pippurinen, kierokin ehkä –
Etunimistä syntyvät mielikuvat

Heli Roos
Tampereen yliopisto
Kieli- ja käännöstieteiden laitos
Suomen kieli
Pro gradu -tutkielma
Toukokuu 2009

Tampereen yliopisto
Suomen kieli
Kieli- ja käännöstieteiden laitos

ROOS, HELI: *Pieni ja pippurinen, kierokin ehkä* – Etunimistä syntyvät mielikuvat

Pro gradu -tutkielma, 124 sivua + liitteet 2 kpl

Kevät 2009

Tutkielmani käsittelee etunimistä syntyviä mielikuvia. Tutkimusaineisto on kerätty e-lomakkeella toukokuussa 2008. Kyselyyn osallistui 124 vastaajaa, joista kolme on miehiä. Sukupuolen lisäksi vastaajat merkitsivät kyselylomakkeeseen ikänsä.

Kyselylomakkeessa pyysin osallistujia vastaamaan viiteen kysymykseen, joiden pohjalta etunimistä syntyviä mielikuvia tarkastelen. Ensin vastaajat pohtivat nimeä omalle lapselleen. He mainitsivat ensimmäisen, toisen ja mahdollisen kolmannen nimen sekä tytölle että pojalle. Tämän jälkeen tehtävänä oli perustella omia nimivalintoja. Kyselylomakkeessa vastaajat kirjoittivat myös omat luonnehdintansa lomakkeeseen valituista nimistä ja valitsivat nimille sopivia luonnehdintoja annettujen vaihtoehtojen perusteella. Lisäksi vastaajat valitsivat 45 nimen listoista mielestään viisi miellyttävintä ja viisi epämiellyttävintä tytön- ja pojannimeä.

Tulokset osoittavat, että mielikuvat nimistä ovat sekä kielensisäisiä että kielenulkoisia. Nimenkantajalla on suuri vaikutus siihen, miten vastaaja nimen mieltää. Tämä tukee toisaalta sitä, että mielikuvat perustuvat yksilön omiin kokemuksiin. Tutkimustulosteni perusteella nimistä syntyviä mielikuvia ohjailee kuitenkin myös sosiaalinen vaisto, jolloin nimistä syntyvät mielikuvat ovat vastaajilla samansuuntaisia.

Tutkimukseni tulokset osoittavat myös, että vastaajat ovat hyvin selvillä nimimuodista. Trendinimet herättävät vastaajissa muita positiivisempia mielikuvia, mutta silti omalle lapselle muotinimeä ei välttämättä haluta antaa.

Avainsanat: nimistöntutkimus, henkilönnimi, etunimi, mielikuva, nimen valinta, nimen valintaperusteet, nimimuoti

SISÄLLYS

1. Johdanto ... 1
1.1. Tutkimuksen tausta ... 1
1.2. Aineisto ... 2
1.3. Kyselylomake ja tutkielman rakenne ... 3
1.4. Aiempi tutkimus ... 6
2. Etunimien luonne ... 8
2.1. Etunimet yhteiskunnassa ... 8
2.2. Etunimet kielitieteellisesti ... 10
2.2.1. Appellatiivit ja proprit ... 10
2.2.2. Nimien merkitys ja käyttö ... 12
3. Oman lapsen nimi ja sen valintaperusteet ... 15
3.1. Mikä nimeksi omalle lapselle? ... 15
3.1.1. Kaksi etunimeä yleisin nimeämistapa ... 15
3.1.2. Tyttöjen yleisimmät ensimmäiset etunimet ... 18
3.1.3. Poikien yleisimmät ensimmäiset etunimet ... 21
3.1.4. Nimien suosituimmuudesta ... 23
3.1.5. Ensimmäisten ja jälkimmäisten etunimien rakenne-erot ... 25
3.1.6. Yhdysnimet ... 29
3.1.7. Nimien alkukirjaimet ... 32
3.1.8. Kirjoitusasujen variointi ... 34
3.1.9. Yhteenveto ... 35
3.2. Etunimien valintaperusteet ... 36
3.2.1. Nimi suvusta ... 40
3.2.2. Muu suku- tai perheyhteys ... 45
3.2.3. Muut henkilöesikuvat ... 47
3.2.4. Nimen kauneus ... 51
3.2.5. Nimen käyttö ... 58
3.2.6. Nimen semanttinen sisältö ... 61
3.2.7. Muut valintaperusteet ... 63
3.2.8. Yhteenveto ... 65
4. Etunimistä syntyvät mielikuvat ... 67
4.1. Vastaajien esittämät mielikuvat ... 67
4.2. Miellyttävät ja epämiellyttävät nimet ... 96
4.3. Vastaajien valitsemat mielikuvat ... 98
5. Lopuksi ... 119
Lähteet ... 121
Liitteet ... 125
Liite 1. Kyselylomake.
Liite 2. Vastaajien antamat ensimmäiset, toiset ja kolmannet etunimet omille lapsilleen kysymyksessä 1.

Taulukko 1. Vastaajien antamat etunimien lukumäärät tytöille ja pojille. 18
Taulukko 2. Vastaajien mainitsemat erilaisten ensimmäisten, toisten ja kolmansien etunimien lukumäärät. 18
Taulukko 3. Tyttöjen ensimmäisten etunimien mainintojen lukumäärät. 19
Taulukko 4. Tyttöjen toisten etunimien mainintojen lukumäärät. 20
Taulukko 5. Tyttöjen kolmansien etunimien mainintojen lukumäärät. 20
Taulukko 6. Tyttöjen toisten ja kolmansien nimien mainintojen lukumäärät. 21
Taulukko 7. Poikien ensimmäisten etunimien mainintojen lukumäärät. 21
Taulukko 8. Poikien toisten nimien mainintojen lukumäärät. 22
Taulukko 9. Poikien kolmansien nimien mainintojen lukumäärät. 22
Taulukko 10. Poikien toisten ja kolmansien nimien mainintojen lukumäärät. 23
Taulukko 11. Tyttöjen ja poikien ensimmäisten etunimien kirjainten lukumäärät. 27
Taulukko 12. Tyttöjen ja poikien toisten nimien kirjainten lukumäärät. 27
Taulukko 13. Tyttöjen ja poikien kolmansien nimien kirjainten lukumäärät. 28
Taulukko 14. Tyttöjen ja poikien ensimmäisten etunimien tavumäärät. 28
Taulukko 15. Tyttöjen ja poikien toisten nimien tavumäärät. 29
Taulukko 16. Tyttöjen ja poikien kolmansien nimien tavumäärät. 29
Taulukko 17. Tyttöjen ja poikien ensimmäisten etunimien alkukirjaimet. 32
Taulukko 18. Tyttöjen miellyttävimmät nimet vastaajien mukaan. 96
Taulukko 19. Tyttöjen epämiellyttävimmät nimet vastaajien mukaan. 97
Taulukko 20. Poikien miellyttävimmät nimet vastaajien mukaan. 98
Taulukko 21. Poikien epämiellyttävimmät nimet vastaajien mukaan. 98
Taulukko 22. Vastaajien mielikuvat nimestä *Touko*. 99
Taulukko 23. Vastaajien mielikuvat nimestä *Daniel*. 100
Taulukko 24. Vastaajien mielikuvat nimestä *Ilona*. 101
Taulukko 25. Vastaajien mielikuvat nimestä *Sylvi*. 102
Taulukko 26. Vastaajien mielikuvat nimestä *Lumi*. 103
Taulukko 27. Vastaajien mielikuvat nimestä *Ukri*. 104
Taulukko 28. Vastaajien mielikuvat nimestä *Väinö*. 105
Taulukko 29. Vastaajien mielikuvat nimestä *Annemari*. 106
Taulukko 30. Vastaajien mielikuvat nimestä *Pirkko*. 107
Taulukko 31. Vastaajien mielikuvat nimestä *Sisu*. 108
Taulukko 32. Vastaajien mielikuvat nimestä *Jorma*. 109
Taulukko 33. Vastaajien mielikuvat nimestä *Nea*. 110
Taulukko 34. Vastaajien mielikuvat nimestä *Laura*. 111
Taulukko 35. Vastaajien mielikuvat nimestä *Valtteri*. 112
Taulukko 36. Vastaajien mielikuvat nimestä *Kaisa-Leena*. 113
Taulukko 37. Vastaajien mielikuvat nimestä *Ville*. 114
Taulukko 38. Vastaajien mielikuvat nimestä *Angelica*. 115
Taulukko 39. Vastaajien mielikuvat nimestä *Maliina*. 116
Taulukko 40. Vastaajien mielikuvat nimestä *Antinpoika*. 117

1. Johdanto

1.1. Tutkimuksen tausta

Nimiä käytetään kaikissa kielissä ja kulttuureissa. Suomen kielessä *nimi*[1] on hyvin vanha sana. Sanan vanhuus osoittaa, miten tärkeästä käsitteestä on kysymys. Ympäristön asioita ja ilmiöitä on nimetty niin kauan kuin ihmiskieli ylipäätään on ollut olemassa. (Ainiala et al. 2008: 12.)

Nimet ovat osa kulttuuria: ne syntyvät aina ihmisen ja kieliyhteisön sekä ympäristön välisessä vuorovaikutuksessa. Ihminen antaa nimiä sellaisille tarkoitteille, jotka hän kokee nimeämisen arvoiseksi. Henkilö, paikka, esine tai asia, jolla on nimi, on aina ihmiselle jollain tavalla merkityksellinen. Ihminen ottaa ympäristöä haltuunsa nimeämällä ja näin muuttaa sen oman kulttuurinsa osaksi. Inhimillinen kulttuuri siis synnyttää nimiä; meillä on tarve nimetä olioita ja asioita ympäristöstämme. Toisaalta nimet myös itse synnyttävät kulttuuria omanlaisinaan kielenaineksina. Nimien hyväksyminen ja vakiintuminen yhteiseen kielenkäyttöön edellyttää aina yhteisöä, jolla on kutakuinkin samanlainen näkemys ympäröivästä maailmasta ja siten kyky ymmärtää nimen motivaatio ja sosiaalinen funktio. (Ainiala et al. 2008: 15–16, Bertills 2003: 393–394.)

Nimi on aina ollut ihmisen yksilöllisyyden kielellinen tunnusmerkki. Tämän takia kielessämme on sana *kuka*, joka edellyttää yksilöivää vastausta. Nimi on siis lyhin ja yksinkertaisin vastaus kysymykseen ”kuka sinä olet?”. Toisaalta, kuka kukin on -kysymyksillä tähdätään usein myös eräänlaiseen suhteuttavaan yksilöintiin, siihen, mikä kukin on. Ilman nimiä tällainen tieto on kuitenkin vain ihmisten luokittelua, ja vasta nimi nostaa yksilöllisyytemme selvästi esiin ja leimaa sen pysyvästi. (Kiviniemi 1982: 9.) Yksilöinnin lisäksi nimi luonnehtii nimenkantajaa (Kiviniemi 1982: 13).

Selvitettäessä nimien funktioita eli sitä, miksi nimiä annetaan ja mitä niillä tehdään, on sosiaalis-kulttuurinen näkökulma olennaisessa osassa. Nimi on kielen sana, jolla on vain yksi tarkoite. Tämä tarkoittaa sitä, että siihen kytkeytyy paljon erilaisia, tähän yhteen erityiseen tarkoitteeseen liittyviä mielikuvia. Juuri tämän ainutlaatuisen ominaisuutensa vuoksi nimet ovat usein kovin tunnepitoisia. Nimet kiinnittyvät vahvasti tarkoitteeseensa, ja siksi nimi on tunteilla ladattu sana. (Ainiala et al. 2008: 16 –17.)

Tämä tutkielma kuuluu antroponomastiikan eli henkilönnimistön alaan, tarkemmin etunimistön tutkimukseen. Henkilönnimi on henkilöä tarkoittava erisnimi. Se on yleisnimitys, joka

---

[1] Olen kursivoinut vain kielenainekset, teosten nimet sekä kyselylomakkeesta saadut vastaukset.

kattaa etunimet, sukunimen tavoin käytetyt lisänimet, sukunimet ja puhuttelunimet. (Kiviniemi et. al. 1974: 16). Täten henkilönnimet voi nykyisen nimisysteemin mukaan jakaa karkeasti kolmeen ryhmään: viralliseen nimisysteemiin kuuluviin etunimiin ja sukunimiin sekä epävirallisiin lisänimiin. Etunimen selitetään olevan yleensä ristimänimi, mutta myös pakanuuden aikainen kastenimi (Kiviniemi et. al. 1974: 14). Perinteisesti nimistöntutkimuksessa eli onomastiikassa on keskitytty juuri joko henkilönnimien tai toponyymien eli paikannimien tutkimukseen. (Ainiala et al. 2008: 23–24.)

Tässä tutkielmassa tarkastelen etunimiin liittyviä mielikuvia kyselylomakkeen avulla. Tarkastelen ensinnäkin, miten mielikuvat vaikuttavat oman lapsen nimen valintaan ja sen perusteluihin. Lisäksi käsittelen etunimiin liittyviä mielikuvia sen kautta, mitä tietyt etunimet tuovat mieleen, miten etunimiä luonnehditaan ja mitkä etunimet herättävät positiivisia, mitkä negatiivisia mielleyhtymiä. Tässä yhteydessä käytän käsitteitä kielenulkoinen mielikuva ja kielensisäinen mielikuva (ks. luku 3.2.). Selvitän myös, synnyttävätkö samat nimet eri ihmisissä samanlaisia mielikuvia. Pohdin, ohjaileeko etunimien synnyttämiä mielikuvia jokin yhteinen sosiaalinen vaisto vai liittyvätkö mielikuvat ihmisten henkilökohtaisiin kokemuksiin.

1.2. Aineisto

Tämän tutkimuksen aineisto on kerätty e-lomakkeella toukokuussa 2008. Suurin osa vastauksista on saatu Helistin-palvelun kautta (www.helistin.fi), jossa oli linkki e-lomakkeeseen usealla eri sivustolla. E-lomakkeen osoite kiersi myös ystävieni keskuudessa, joten joitakin vastauksia on saatu myös sitä kautta.

Helistin on vauva- ja lapsiaiheinen palvelu, joka kuuluu Tervemediaan. Helistimen sivustolla on tietoa esimerkiksi odotuksesta, synnytyksestä ja lastenhoidosta yleensä. Lisäksi siellä on eriaiheisia keskustelupalstoja. (www.helistin.fi 16.6.2008.)

Kyselyyn vastasi 124 vastaajaa, joista enemmistö (121, lähes 98 prosenttia) on odotetusti naisia. Tarkoitukseni oli, että kyselyyn vastaajat olisivat (nuoria) aikuisia. En ohjeistuksessa rajannut ikää mitenkään, koska sitä ei koskaan internetin kautta saaduissa vastauksissa pysty kontrolloimaan. Vastaajien ilmoittamat iät vaihtelevat 20 ja 55 vuoden välillä. Näin ollen vastaajien keski-ikä on noin 28 vuotta.

1.3. Kyselylomake ja tutkielman rakenne

Tutkimuksen kyselylomake (Liite 1.) koostuu viidestä kysymyksestä. Ensimmäiseksi kysytään, minkä nimen vastaaja haluaisi antaa omalle lapselleen. Tehtävänannossa pyydetään mainitsemaan yksi ehdotus sekä tytölle että pojalle, mutta esitettävä olisi ensimmäisen nimen lisäksi myös toinen ja mahdollisesti kolmas nimi.

Toinen kysymys on jatkoa ensimmäiselle, sillä siinä pyydetään perusteluja, miksi vastaaja on ensimmäisessä kysymyksessä valinnut juuri kyseiset nimet: miksi nämä nimet ovat vastaajan mielestä hyviä eli mikä niistä tekee valitsemisen arvoisia.

Kahden ensimmäisen kysymyksen taustalla on ajatus siitä, että myös tällä tavoin vastaaja kertoo nimimieltymyksistään. Valituista nimistä voi tutkia esimerkiksi sitä, ovatko ne pitkiä vai lyhyitä, mahdollisesti kaksoisnimiä, onko nimiä yksi, kaksi vai kolme ja minkälaisista äänteistä ne koostuvat. Tällöin kyse on kielensisäisistä mielikuvista. (Kiviniemi 1982: 13.)

Toisessa kysymyksessä, jossa haetaan perusteluja, vastaaja vastaa samalla kysymykseen siitä, minkälaiset nimet häntä miellyttävät. Monesti nimet valitaan esimerkiksi suvusta, joka sekin kertoo osaltaan miellyttävyydestä: ei välttämättä mieltymyksestä itse nimeen, vaan siihen, että halutaan jatkaa suvussa kulkevia perinteitä. Tällöin valintaan vaikuttavat kielen ulkoiset mielikuvat. (Kiviniemi 1982: 13.)

Kolmas kysymys johdattaa vastaajat luonnehtimaan nimiä itse. Olin listannut 19 nimeä, ja vastaajien tehtävänä oli kirjoittaa, millainen kukin nimi hänen mielestään on. Pyrin tässä kysymyksessä ottamaan listaukseen mukaan mahdollisimman erilaisia nimiä.

Mukana ovat *Ella* ja *Veeti*, jotka ovat vuoden 2007 suosituimmat suomenkielisten lasten ensimmäiset etunimet (Vrk 16.6.2008). *Marianne* ja *Eeva-Liisa* ovat mukana kaksoisnimien edustajina eri kirjoitustavoin, toinen yhteen kirjoitettuna, toinen yhdysmerkillä. *Charlotte* ja *Benjamin* muodostavat parin siinä suhteessa, että haluan tietää, kuulostavatko ne vierasperäisten äänteidensä vuoksi ulkomaalaisilta eli saavatko ne viittauksia siihen.

Osma ja *Melena* puolestaan kuuluvat niiden nimien ryhmään, jotka ovat harvinaisia, eivätkä kuulosta perinteisiltä suomalaisilta nimiltä. *Osmaksi* on ristitty kaikkiaan 23 henkilöä, joista yksi on nainen (Vrk 12.4.2009). *Osman* kohdalla taustalla oli myös se, ettei siitä välttämättä voi sanoa, onko se miehen vai naisen nimi. *Melena* taasen on nimenä viidellä naisella (Vrk 12.4.2009). *Myrsky* ja *Kaisla* ovat luontonimiä, jotka halusin ottaa mukaan ryhmänsä edustajina: *Kaisla*n suosio on kovasti kasvamassa, ja *Myrsky* on luontonimenä esimerkiksi *Pyry*ä paljon harvinaisempi.

Ritva ja *Seppo* ovat 1940–1950-luvun suosituimpia nimiä (Kiviniemi 1982: 206, 210), joten ne ovat mukana ajallisen suosionvaihtelun muodossa. Periaatteessa ne voisivat tuoda

vastaajille mieleen omien vanhempiensa ikäluokan. Samaten *Heidi* ja *Antti* ovat vuosien 1980–1981 suosituimpien nimien listalla kumpikin toisena (Kiviniemi 1982: 207, 211). Lisäksi tässä on taustalla se, että vastaajat saattaisivat mieltää *Heidi*t ja *Antit* omanikäisikseen.

Helmi ja *Onni* ovat mukana ennen kaikkea yleiskielisten merkityksiensä vuoksi, mutta myös ajallisuus on huomioitu. Kumpikin on ollut suosituimmillaan 1900-luvun alkupuoliskolla, mutta ne ovat myös sellaisia nimiä, jotka ovat 2000-luvulla nousseet uudelleen suosioon, Onni jopa vuoden 2008 suosituimmaksi ensimmäiseksi etunimeksi (Vrk 12.4.2009). On mielenkiintoista saada tietää, yhdistetäänkö tämänkaltaiset nimet vastaajien keskuudessa nuoriin vai vanhoihin nimenkantajiin.

Aino ja *Eino* ovat myös 1900-luvun alkuvuosikymmenten suosituimpia nimiä, jotka ovat tällä vuosituhannella lähteneet uuteen nousuun. Kumpikin on silti ollut tasaisen suosittu kaikkina vuosikymmeninä. (Vrk 16.6.2008.) *Aino* ja *Eino* ovat pari myös äänteellisen samankaltaisuuden takia: nimet ovat kaksitavuiset, nelikirjaimiset, *no*-loppuiset.

Lisäksi mukana on vielä *Mikontytär*, jossa alun erisnimellä ei ole sen kummempaa tarkoitusta, vaan tarkoituksena on selvittää *tytär- ja poika*loppuisten nimien herättämät mielikuvat (*Antinpoika* on kysymyksessä 5).

Neljännessä kysymyksessä on listat tyttöjen- ja poikiennimistä, joissa kummassakin on lueteltuna 45 nimeä. Vastaajien tehtävänä on poimia viisi miellyttävintä ja epämiellyttävintä tytönnimeä ja vastaavasti viisi miellyttävintä ja epämiellyttävintä pojannimeä. Tässä kohdassa on huomioitava, että nimiä on niin runsaasti, että listassa on mukana vain pieni murto-osa, ja tulokset kertovat, mitkä nimet juuri näistä ovat vastaajan mielestä miellyttävimmät ja epämiellyttävimmät. On mahdollista, että välttämättä mikään näistä nimistä ei kuulu vastaajan suosikkeihin, tai että useampi nimi on hänestä miellyttävä. Oma intuitioni ja omat nimiin liittyvät mielikuvani ovat luonnollisesti vaikuttaneet kysymyksen nimivalintoihin.

Vaikka listassa voisi olla toisenlaisetkin nimet, on tässä kuitenkin syytä esittää joitakin perusteluja valituille nimille. Kummassakin listassa ovat mukana vuoden 2007[2] viisi suomenkielisten lasten suosituinta etunimeä. Mukana ovat nyt kaikki etunimet, eivät siis vain ensimmäiset. Nämä ovat yleisyysjärjestyksessä *Ella*, *Emma*, *Aino*, *Anni*, *Venla*, *Maria*, *Emilia*, *Sofia*, *Olivia*, *Veeti*, *Eetu*, *Aleksi*, *Elias*, *Onni*, *Juhani*, *Johannes*, *Matias*, *Mikael* ja *Olavi*. *Maria* ja *Juhani* ovat myös kaikkien aikojen suosituimmat etunimet. Lisäksi mukana on suosittuja nimiä, jotka eivät yllä kaikkein suosituimpien nimien joukkoon, mutta ovat silti kärkipäässä. Näistä esimerkkeinä *Iida* ja *Leevi*. Vastaavasti taas suosiotaan kasvattavia nimiä ovat tällä hetkellä esimerkiksi *Kaisla* ja *Eeli*. (Vrk 16.6.2008.)

[2] Tilastot edellisen vuoden suosituimmista nimistä julkistetaan keväisin.

Listojen harvinaisempia ja erikoisempia nimiä ovat aakkosjärjestyksessä esimerkiksi *Barbi*, *Eemu*, *Hippo*, *Iivo*, *Janiel*, *Jerri*, *Joe*, *Keira*, *Maya*, *Mitzi*, *Neela*, *Niia*, *Nikko*, *Ranja*, *Siina ja Unna.* Vanhempia, perinteisempiä suomalaisia nimiä ovat muun muassa *Eino*, *Helmi*, *Martta*, *Rauha*, *Tapani* ja *Veikko*. Lisäksi mukana on myös kirjoitusasultaan vaihtelevia nimiä, kuten *Ada* ja *Aada* sekä *Emil* ja *Eemil*. Samaten pyrin ottamaan mukaan konsonantteja, jotka eivät ole tyypillisimpiä suomalaisissa etunimissä: *b, c, d, f, y, z.*

Tämän kysymyksen heikkoutena on se, etten voi tutkijana tietää, mitkä seikat vaikuttavat valinnoissa, koska valintoja ei perustella. Jotkut seikat valintojen takana tietysti ovat, mutta tässä kysymyksessä niitä ei tutkita.

Kyselylomakkeen viidennessä kysymyksessä vastaajia pyydetään luonnehtimaan nimiä valitsemalla sopivin luonnehdinta kullekin nimelle annetuista vaihtoehdoista. Nimiä on tässäkin kohdassa 19, ja ne on valittu samalla periaatteella kuin kysymyksessä 3. Jokaiselle nimelle olen antanut neljä luonnehdintavaihtoehtoa. Jos mikään näistä ei ole tuntunut vastaajasta sopivalta, hän on voinut kirjoittaa halutessaan myös oman luonnehdinnan.

Tämän kysymyksen vastausvaihtoehdot ovat peräisin pilottitutkimuksesta, jossa testasin lomakkeen toimivuutta pienellä koehenkilöjoukolla. Kaikki tämän kysymyksen luonnehdinnat ovat pilottitutkimukseen osallistujien luonnehdintoja kyseisistä nimistä, joihin he vastasivat tämän kyselylomakkeen kysymyksen 3 tapaan.

Tämän kysymyksen tarkoituksena on selvittää yleisesti, minkälaisen mielikuvan nämä nimet vastaajissa herättävät. Sivuan vastausten yhteydessä hiukan nimien taustoja. Sieltä saattaa nousta esiin jotakin sellaista, joka mahdollisesti selittää vastauksia. Varmasti en kuitenkaan voi mitään väittää, koska nimen luonnehdintaan vaikuttavat eri seikat vastaajasta riippuen. Jotakin kuitenkin kertoo se, jos jokin luonnehdinta nimen kohdalla saa eniten jotakin tiettyä luonnehdintaa. Uskon näin käyvän, koska yhteisellä kulttuuritaustallamme on oma vaikutuksensa nimistä syntyviin mielikuviin.

Henkilötiedoista lomakkeessa kysytään vastaajan ikää ja sukupuolta. Esimerkiksi vastaajan kotipaikkaa tai koulutusta en kokenut tämän tutkimuksen yhteydessä relevanteiksi, koska niiden vaikutus nimien herättämiin mielikuviin olisi jo oma tutkimusaiheensa sinänsä, eikä se mahdu tämän tutkielman puitteisiin.

Käsittelen aineistoa kyselylomakkeen mukaisessa järjestyksessä eli aloitan oman lapsen nimeämisestä ja valintaperusteista, joiden jälkeen analysoin etunimien luonnehdintoja sekä miellyttävyyttä ja epämiellyttävyyttä mielikuvien näkökulmasta. Lopuksi teen selkoa nimiin liittyvistä mielikuvista annettujen vaihtoehtojen mukaan. Seuraavaksi luon katsauksen aiempaan tutkimukseen. Toisessa luvussa tarkastelen etunimien luonnetta toisaalta yhteiskunnassa, toisaalta kielitieteessä.

1.4. Aiempi tutkimus

Nimistöntutkimus eli onomastiikka on valtaosaltaan painottunut paikannimien (toponyymien) ja henkilönnimien (antroponyymien) tutkimukseen. Suomalainen nimistöntutkimus on painottunut toponomastiikkaan, ja paikannimien tutkimuksessa on keskitytty lähinnä paikannimien luokitteluun. (Ainiala et al. 2008: 23–24.)

Perinteisintä nimistöntutkimusta on ollut etymologinen eli nimien alkuperää selvittävä tutkimus (Ainiala et al. 2008: 61). Etunimien kattavimmat etymologiat sisältyvät Kustaa Vilkunan *Etunimet*-kirjaan (1976). Tuoreimpiin etunimien taustaa ja alkuperää selvittäviin teoksiin lukeutuu Anne Saarikallen ja Johanna Suomalaisen *Suomalaiset etunimet Aadasta Yrjöön* (2007).

Pelkästään nimien etymologisen alkuperän selvittämiseen tähtäävä tutkimus on jäänyt syrjemmälle 1900-luvun jälkivuosikymmeniltä alkaen. Nimien alkuperän selvittämisen sijaan on pyritty ennen kaikkea rakentamaan kokonaiskuvaa nimistöstä. Nimistöntutkimuksesta on tullut oma itsenäinen tieteenalansa kielentutkimuksen kentässä. 1960–1970-luvuilla tutkimuksen keskiöön tulivat nimien rakenne, nimenmuodostus ja nimitypologia. (Ainiala et al. 2008: 70.)

1990-luvulta alkaen nimistöntutkimuksessa alettiin keskittyä sosiolingvistiseen tutkimukseen. Sosiolingvistisessä tutkimuksessa tutkitaan ennen muuta nimien käyttöä ja variaatiota. Sosiolingvististä nimistöntutkimusta kutsutaan myös sosio-onomastiikaksi ja sosio-onomastiseksi tutkimukseksi. Tutkimustapa ottaa huomioon sen sosiaalisen tilan ja kentän, jossa nimiä tutkitaan. (Ainiala et al. 2008: 75, 80). Eero Kiviniemen teokset *Rakkaan lapsen monet nimet: suomalaisten etunimet ja nimenvalinta* (1982), *Iita Linta Maria: etunimiopas vuosituhannen vaihteeseen* (1993) sekä *Suomalaisten etunimet* (2006) edustavat sosiolingvististä tutkimusotetta. Sosiolingvistisestä näkökulmasta on valmistunut myös useita opinnäytetöitä. Suosittu aihe on ollut esimerkiksi etunimien valintaperusteet (mm. Mikola 2006, Lento-Ääri 1997, Turunen 1996).

Henkilönnimistöä on tutkittu myös esimerkiksi lastenkirjallisuudessa. Maria Raivo (2001) on tutkinut henkilönnimiä Kirsi Kunnaksen lastenkirjoissa ja Anna Toivonen (2005) Suomen kansan saduissa ja tarinoissa. Lisäksi pro graduissa on selvitelty esimerkiksi puhuttelu- ja lisänimien käyttöä (mm. Mäentaka 2001, Vuola 2001).

Sosio-onomastiikkaa on myös kansanlingvistinen tutkimus, jonka alaan tämäkin tutkielma kuuluu. Kansanlingvistisessä tutkimuksessa tarkasteltavina ovat kielenkäyttäjien suhtautuminen nimiin ja nimiin liittyvät asenteet. (Ainiala et al. 2008: 77.)

Kansanlingvististä tutkimusta ei ole Suomessa tehty vielä kovin paljon. Vuonna 2008 ilmestyi kaksi opinnäytetyötä etunimiin liittyvistä mielikuvista. Saija Järvimäki (2008) selvittää pro gradu -tutkielmassaan, millaisia piirteitä ja mielikuvia suomalaisiin etunimiin liitetään ja miten nimiin liittyvät mielikuvat muodostuvat. Hän on kerännyt aineistonsa kyselylomakkeella, jossa

vastaajat ovat liittäneet nimiin piirteitä mielikuviensa pohjalta ja arvioineet nimiä arvosanoin. Kerätystä aineistosta Järvimäki on tarkastellut nimiin kytkeytyviä kielensisäisiä ja kielenulkoisia sivumielteitä. (Järvimäki 2008.)

Jaana Heinonen (2008) tutkii pro gradu -tutkielmassaan keskisuomalaisten ei-kielitieteilijöiden stereotypioita henkilönnimistä. Tutkimus on toteutettu myös kyselynä, jossa vastaajilta on kysytty mielikuvia viidestäkymmenestä etunimi + sukunimi -yhdistelmästä. Tutkielman tarkastelun kohteeksi ovat rajautuneet nimenkantajan ikää ja asuinpaikkaa koskevat stereotypiat sekä nimestä syntyneet muut assosiaatiot. (Heinonen 2008.)

Saara Tikkala (2005) tarkastelee opinnäytetyössään Anni Swania nuorisokirjojensa henkilöhahmojen nimeäjinä. Tikkalan pro gradu -tutkielmassa yhdistyvät nimet ja mielikuvat: hän käsittelee Anni Swanin nuorisokirjojen henkilöhahmojen nimiä ja niihin liittyviä mielleyhtymiä. Lisäksi yhtenä tutkimusnäkökulmana on se, kuinka Swan on käyttänyt henkilöhahmojen nimiä hyväkseen, kun hän on halunnut luoda näistä tietynlaisen vaikutelman. (Tikkala 2005.) Anni Swanin käyttämiä henkilönnimiä tutkitaan myös toisessa pro gradu -tutkielmassa (Luomala 2007).

Tikkala (2008) jatkaa samaa aihetta lisensiaatintyössään, jossa hän tutkii henkilönnimiä ja nimityksiä yhteisön ja yhteiskunnan kuvaajina suomalaisissa tyttökirjoissa. Kansainvälisessä tutkimuksessa kirjallisuuden nimet ovat olleet keskeisenä tutkimuskohteena jo pitkään, mutta Suomessa tutkimus on ollut 2000-luvulle asti vähäistä. Kaiken kaikkiaan nimistöntutkimuksen kenttä on 2000-luvulla laajentunut. (Ainiala et al. 2008: 80–81.)

2. Etunimien luonne

2.1. Etunimet yhteiskunnassa

Sen lisäksi, että nimet nähdään osana ihmisen identiteettiä, ne ovat tärkeitä myös yhteiskunnan toiminnan kannalta. Suomessa etu- ja sukunimien käyttöä säädellään lailla. Suomen ensimmäinen etunimilaki tuli voimaan vuoden 1946 alussa pääosin K. J. Ståhlbergin valmistelemana. Sukunimilaki oli säädetty neljännesvuosisata aiemmin. Etunimilaki yhdistettiin sukunimilakiin vuonna 1985, ja uudistettuna laki tuli voiman nimilakina vuonna 1991. Tätäkin nimilakia on uudistettu monesti: viimeksi vuosina 1999 ja 2005. Nimilain etunimiä koskeva osuus on luvussa 6 a.

6 a LUKU

Etunimi

32 a § Etunimen ilmoittaminen ja ottaminen

Lapselle on syntymän jälkeen annettava etunimi. Etunimiä saa antaa enintään kolme. Annetut etunimet on ilmoitettava väestötietojärjestelmään kahden kuukauden kuluessa lapsen syntymästä. Lapsen etunimi ilmoitetaan sille maistraatille, jonka toimialueella lapsella on kotikunta tai väestökirjanpitokunta. Ilmoituksen voi tehdä myös sille evankelis-luterilaisen kirkon tai ortodoksisen kirkkokunnan seurakunnalle, jonka jäsen lapsi on. Seurakunnan on selvitettävä nimen lainmukaisuus ja toimitettava tieto nimestä viipymättä väestötietojärjestelmään rekisteröitäväksi.

Jos henkilöllä, jonka syntymää ei ole merkitty väestötietojärjestelmään, ei ole etunimeä silloin, kun hänet Suomessa merkitään väestötietojärjestelmään, hänen on ilmoitettava sille maistraatille, jonka toimialueella hänellä on kotikunta tai väestökirjanpitokunta, minkä etunimen hän ottaa. Etunimiä saa ottaa enintään kolme.

Väestötietojärjestelmään merkitty etunimi saadaan muuttaa ainoastaan siten kuin jäljempänä säädetään.

32 b § Etunimen hyväksymisen yleiset esteet

Etunimeksi ei voida hyväksyä nimeä, joka on sopimaton tai jonka käyttö muutoin voi aiheuttaa ilmeistä haittaa.

Ilman 3 momentissa mainittua syytä ei etunimeksi voida hyväksyä:

1) nimeä, joka muodoltaan tai kirjoitustavaltaan on kotimaisen nimikäytännön vastainen;

2) pojalle naisennimeä eikä tytölle miehennimeä;

3) sukunimeä, ellei kysymyksessä ole isän tai äidin etunimestä muodostettu poika- tai tytärloppuinen nimi, jota käytetään muun etunimen jäljessä; eikä

4) nimeä, joka ennestään on sisaruksella tai puolisisaruksella, muutoin kuin toisen etunimen ohella.

Etunimi, joka ei vastaa 2 momentissa asetettuja vaatimuksia, voidaan kuitenkin hyväksyä:

1) uskonnollisen tavan vuoksi;

2) jos henkilöllä kansalaisuutensa, perhesuhteidensa tai muun erityisen seikan perusteella on yhteys vieraaseen valtioon ja esitetty etunimi vastaa sanotussa valtiossa noudatettua nimikäytäntöä; tai

3) jos siihen harkitaan olevan muu pätevä syy.

32 c § Ilmoitus etunimen muuttamisesta

Jos etunimiä ei ole aikaisemmin muutettu, etunimi voidaan muuttaa sille maistraatille tehtävällä kirjallisella ilmoituksella, jonka toimialueella etunimeä muuttavalla on kotikunta tai väestökirjanpitokunta. Muutos tämän pykälän perusteella on sallittu ainoastaan kerran.

Etunimeä muutettaessa on voimassa, mitä 32 a ja 32 b §:ssä säädetään etunimien lukumäärästä ja hyväksyttävyydestä.

32 d § Hakemus etunimen muuttamisesta

Etunimi voidaan muuttaa uudeksi etunimeksi, jos nimi on 32 b §:n säännösten vastainen tai jos hakija esittää muun pätevän syyn nimen muuttamiseen eikä hakijan esittämän uuden etunimen hyväksymiselle ole estettä.

Etunimen muuttamista koskevasta hakemuksesta on soveltuvin osin voimassa, mitä 14–16, 16 a ja 20–22 §:ssä säädetään.

Jollei hakemusta ole siirrettävä toiselle viranomaiselle, jätettävä tutkimatta tai heti hylättävä, maistraatin on pyydettävä nimilautakunnan lausunto hakijan esittämästä uudesta etunimestä. Asetuksella voidaan kuitenkin säätää, missä tapauksissa nimilautakunnan lausuntoa ei

pyydetä. Jos nimilautakunta ei ole pitänyt esitettyä etunimeä hyväksyttävänä, maistraatin on varattava hakijalle tilaisuus antaa kirjallinen vastaus lausunnon johdosta.

32 e § Sovellettava laki ja Suomen viranomaisen toimivalta etunimeä koskevassa asiassa

Jos henkilöllä, jonka etunimestä on kysymys, on Suomessa kotipaikka tai jos hän on Suomen kansalainen, on etunimen ilmoittamiseen ja ottamiseen sekä etunimen muuttamiseen sovellettava vastaavasti, mitä 25–28 §:ssä säädetään.

32 f § Etunimen käyttöönoton pätevyys Suomessa ja etunimen muuttamisesta vieraassa valtiossa annetun päätöksen tunnustaminen

Jos henkilö on vieraassa valtiossa ottanut käyttöönsä uuden etunimen tai etunimi on muutettu ilman viranomaisen tekemää päätöstä taikka etunimi on muutettu viranomaisen päätöksellä, etunimeen on sovellettava vastaavasti, mitä 29–31 §:ssä säädetään. (http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1985/19850694 3.1.2009.)

2.2. Etunimet kielitieteellisesti

2.2.1. Appellatiivit ja proprit

Nimi-sanalla on kaksi keskeistä merkitystä. Yhtäällä nimi on sana tai sanojen yhdistelmä, joka viittaa, kuten *Janne*, yhteen yksilöityyn henkilöön, olioon, asiaan tai esineeseen. Tätä nimeä kutsutaan erisnimeksi eli propriksi. Toisaalta nimellä voidaan tarkoittaa myös sanaa tai sanojen yhdistelmää, joka viittaa, kuten *mies*, henkilöihin, oloihin, asioihin tai esineisiin lajinsa edustajina. Tällöin puhutaan yleisnimestä eli appellatiivista. Nimistöntutkimuksessa *nimi* tarkoittaa aina erisnimeä, joten sanan käyttöä appellatiivin merkityksessä vältetään. Kun tarkoitetaan appellatiivia, käytetään sanaa nimitys. (Ainiala et al. 2008: 12, ISK 2004: 549, esimerkit minun.)

Erisnimen ja yleisnimen rajanvedossa on keskeistä ilmauksen funktio: erisnimet ovat yksiviitteisiä, monoreferentiaalisia. Tämä tarkoittaa sitä, että erisnimillä on vain yksi ulkomaailman tarkoite, referentti. Erisnimet yksilöivät tarkoitteensa erottamalla sen kaikista muista samanlajisista. (mm. Ainiala et al. 2008: 13.) Semanttisesti erisnimen ja yleisnimen ero on siinä, että erisnimi yksilöi ja yleisnimi luokittelee. Muuten ne ovat merkitykseltään samankaltaisia. (Sjöblom 2006: 64, Kiviniemi 1982: 12.)

Appellatiivit liittyvät ihmisen taipumukseen kategorioida ympäristönsä ilmiöitä eli löytää niistä yhteisiä piirteitä, joiden perusteella ne voidaan niputtaa yhdeksi ryhmäksi. Proprit puolestaan liittyvät ihmisen kykyyn hahmottaa kokonaisuuksia. Silti kategoriointi liittyy osittain myös propreihin. Kun ajatellaan erisnimien kategoriaa, siitä on mahdollista löytää erisnimen prototyyppi: erisnimi, joka on enemmän erisnimi kuin jokin toinen, mutta johon peilaamme kaikkien potentiaalisten kategorian jäsenten (erisnimien) ominaisuuksia. On oletettavissa, että etunimi on erisnimien prototyyppi: se luultavasti tulisi ihmisille mieleen ennemmin kuin esimerkiksi jonkin yrityksen nimi. Prototyyppiajattelu selittää sen, miksi joskus on vaikea vetää rajaa proprin ja appellatiivin välille. Kielessä on ilmauksia, joita kaikki puhujat pitävät propreina ilman kontekstiakin. Toisaalta kielessä on myös sellaisia ilmauksia, jotka sijoittuvat kategorian raja-alueelle ja joiden tulkinta propriksi riippuu sanan esiintymiskontekstista eli sanan proprinen tai appellatiivinen luonne selviää vasta kielenkäyttötilanteessa. (Ainiala et al. 2008: 29–31, Sjöblom 2006: 53.) Periaatteessa nimen tunnistaminen ja erottaminen appellatiivista on kuitenkin yleensä selvää (Ainiala et al. 2008: 31).

Rajankäynnin ongelma kohdataan esimerkiksi silloin, jos ilmausta käytetään monoreferentiaalisesti, mutta niin, että samalla ilmauksella voidaan eri tilanteissa viitata yksilöivästi eri tarkoitteisiin. Muun muassa monet etu- ja sukunimet ovat näennäisesti moniviitteisiä eli niillä on usein eri tarkoitteita. (Ainiala et al. 2008: 32.) Pelkästään nykyisin käytössä olevista etunimistä voitaisiin muodostaa erilaisia kahden nimen yhdistelmiä niin runsaasti, että jokaisella suomalaisella olisi omansa. Vapaus etunimien valinnassa on johtanut kuitenkin toisenlaiseen kokonaiskuvaan. Myöskään koko virallinen nimi (etunimi/etunimet + sukunimi) ei ole ehdottomasti yksilöivä, vaan täysiä kaimoja on monella. (Kiviniemi 1982: 9–10.)

Sjöblomin (2006: 53) mukaan ongelmallisimpia ovat sellaiset ilmaukset, kuten *Puro*, jotka voi tulkita kontekstista riippumatta sekä propriksi että appellatiiviksi. Tällaiset ilmaukset voivat viitata yhteen tarkoitteeseen eli tällöin ne toimivat kielenkäytössä kuin proprit. Muodoltaan nimet kuitenkin vastaavat appellatiivista sanaa. Usein on myös niin, että tarkoite, johon ilmaus viittaa, vastaa sanan appellatiivista merkitystä.

Yksilöivästä erisnimestä voi tulla myös yleisnimen tai jopa adjektiivin kaltainen. Esimerkiksi henkilön nimi saattaa vakiintua viittaamaan yleensä lajiin tai johonkin sille tyypilliseen ominaisuuteen (*se oli iha uuno kans*). (ISK 2004: 588.) Tällöin etunimeä *Uuno* on käytetty metaforisesti appellatiivina, jonka merkitys on ’tyhmä’. Kyseessä on sanojen siirtyminen sanaluokasta toiseen, jolloin propri ja appellatiivi ovat keskenään homonyymiset. Tällaisiin tapauksiin ei kuitenkaan liity proprin ja appellatiivin määrittelyn kannalta ongelmaa. (Sjöblom 2006: 52.) Vastaavasti yleisnimet saattavat erisnimistyä tai olla käytöltään erisnimen kaltaisia.

Nimien tapaan yksilöivästi voidaan käyttää esimerkiksi hellittelynimiä tai perhesuhdetta ilmaisevia sanoja. (ISK 2004: 589.)

Kieliopillisesti nimet ovat aina definiittisiä ilmauksia. Kieliopillisesti nimille on ominaista myös se, että ne toimivat lauseessa yksiköllisinä, vaikka niiden pintamuoto olisikin monikko. Suomessa tämä näkyy esimerkiksi lukukongruenssin puuttumisena. (Ainiala et al. 2008: 30–31.)

2.2.2. Nimien merkitys ja käyttö

Erisnimet ovat kielen yksinkertaisimpia leksikaalisia merkkejä. Larjavaaran (2007: 66) mukaan ne eivät varsinaisesti kuulu kielen leksikkoon, vaan ovat tavanomaisen käsityksen mukaan eräänlaisia nimilappuja, joilla ei ole merkitystä. Monet nimistöntutkijat ovat pohtineet nimen merkitystä.

Vilkuna (1959: 20–21) on sitä mieltä, että etunimillä ei ole mitään yleisempää merkitystehtävää, vaan vasta nimen omistaja luo sille merkityksen. Heikkisen (2001: 135–136) mukaan perinteisesti on lähdetty siitä, ettei nimellä ole merkitystä, vaan ainoastaan määrätarkoite. Nimen funktiona on siis vain yksilöidä tarkoitteita eikä kuvailla niitä appellatiivisesti. Heikkinen (2001: 136) toteaa, että nimeltä puuttuu merkitys sanan varsinaisessa mielessä. Samoilla linjoilla on myös Kiviniemi (1982: 12), jonka mukaan etunimillä on merkitys, jos merkitys käsitetään sanan informaatiosisällöksi. Tällöin etunimen merkitys ei ole sama kuin ei-proprisen sanan merkitys. Hedquist (1984: 132) puolestaan toteaa, että nimen päätehtävä on yksilöiminen, mutta nimillä on myös merkityksiä.

Sjöblom (2006: 56) on kuullut väitettävän, ettei proprilla ole merkitystä, koska kontekstista irrallaan olevasta proprista ei voi tietää, mitä se merkitsee, ja että appellatiivilla olisi merkitys mielessämme myös asiayhteydestä irrotettuna. Tällöin propria ja appellatiivia tarkasteltaisiin Sjöblomin mukaan eri asemassa: jos ihminen ei tunne proprin referenttiä, ei proprilla ole hänelle merkitystä, mutta merkitystä ei ole myöskään appellatiivilla, jonka merkitystä hän ei tunne.

Nimien käytön eli merkkitapahtumien seuraaminen osoittaa hyvin, että nimillä on merkityksiä (Larjavaara 2007: 66). Jo Nissilä (1962: 39) toteaa, ettei nimi ole mikään mielivaltainen äänneryhmä, vaan sillä on tietty merkitys eikä mikään nimi ole syntynyt umpimähkäisesti. Myös esimerkiksi Vesikansa (1989: 283) kirjoittaa, että etunimillä on alun perin ollut ja on monesti vieläkin oma merkityssisältönsä. Nimeä on pidetty paitsi henkilön identiteetin ilmauksena myös enteenä ja suojana kaikkea pahaa vastaan. Vanhojen kansainvälisten etunimien alkuperäinen sisältö on useimmiten ollut täysin hämärä niiden tullessa Suomeen. Osan nimistä on

tiedetty pohjautuvan Raamattuun, osan olevan esimerkiksi pyhimysten tai keisariperheen nimiä. Nimien merkityssisältöä on selitetty myös nimien merkityksellä alkukielessä. (Vesikansa 1989: 283.)

Useimpien tutkijoiden mukaan erisnimiä pidetään aitoina kielen sanoina, ja kielen sanat taas ovat aina tavalla tai toisella merkityksellisiä. Merkitys nähdään kuitenkin erilaisena kuin appellatiivin merkitys. Perinteisen määritelmän mukaan kielellinen merkki on yksikkö, joka sisältää samanaikaisesti äänteistä koostuvan ilmauksen, merkityksen ja referentin. Myös tämä tukee sitä, että erisnimillä on oltava jonkinlainen merkitys. Tuota merkitystä ei kuitenkaan voida kuvata samalla lailla sanakirjamaisesti kuin voidaan kuvata esimerkiksi appellatiivin *kissa* merkitys. (Ainiala et al. 2008: 33–34.)

Kielen käyttö osoittaa, että erisnimi voi olla merkitykseltään esimerkiksi vokatiivinen, jolloin se ohjaa kuulijan huomiota puhujaan ja sanottavaan (*Janne!*). Samantapainen funktio on nimellä myös perustyyppisenä viittauksena, jossa se ei kohdistu kuulijaan (1. *Janne istuu nyt tuohon sohvalle.* / 2. *Hei, tuollahan on Janne!*). Viittaamista on kahdenlaista: ensimmäisessä esimerkissä viitataan meneillään olevassa diskurssissa jo vanhaan kohteeseen, mutta kohde voidaan myös presentoida viittaamalla, kuten esimerkissä kaksi. (Larjavaara 2007: 66, esimerkkinimet minun.)

Vokatiivisuuden ja viittaavuuden voi samastaa yhdeksi erisnimen käyttötyypiksi. Tällöin nimen toiseksi käyttötyypiksi tulisi määrittäminen eli predikaatio (*Minä olen Janne*). Tällöin puhuja ei yhdistä itseään johonkin kuulijan aiemmin tuntemaan *Janneen* (*Minä olen se Janne*), vaan kertoo olevansa nimeltään *Janne*. Se, että kyseessä on predikaatio, käy ilmi parafraasista: *Minä olen Janne-niminen*. (Larjavaara 2007: 67, esimerkkinimet minun.)

Larjavaaran (2007: 67) mukaan edellä kuvatut *Janne*-sanan käytöt ovat nimen merkityksiä. Nimet ovat syntyneet kielen mukana tuollaiseen käyttöön, ja ne elävät tuollaisessa käytössä. Muuten ne eivät ole olemassakaan.

Erisnimien viittaava, vokatiivinen ja mahdollinen määrittävä funktio kuvaavat erisnimien sanaluokkaa. Erisnimiä voi käyttää myös yleistävästi eli geneerisesti (*Kaikki Jannet eivät ole Rahkosia*). Larjavaaran (2007: 67) mukaan kyse on sanaluokkatyyppisistä syntaktis-semanttisista tai syntagmaattisista funktioista. Tällaiset funktiot ovat osana merkin kokonaismerkitystä. Syntaktis-semanttisia funktioita voi määrittää myös tarkemmin sen mukaan, millaisesta merkkityypin alaryhmästä on kyse. Esimerkiksi henkilönnimet eivät ole syntagmaattisesti täysin samamerkityksisiä, samafunktioisia paikannimien kanssa. Näin olleen erisnimikin on eksistentionaalinen sana. Vaikka jokin *Janne*-nimisten joukko ei muodosta sillä tavalla luonnollisen laadun mukaista joukkoa kuin on *koira*-sanaa vastaava joukko, ekstensio on

kuitenkin kiistatonta: jokaista erisnimeä vastaa jokin nolla-, yksi- tai useampialkioinen joukko. Tämä ei kuitenkaan ole prototyyppinen ekstensio. (Larjavaara 2007: 67, 183, esimerkit minun.)

Erisnimifunktio siis eroaa selvästi muista kielen merkityksistä, koska se ei luo mitään yleistettävää, toistettavaa tyyppiä. Erisnimellä ei ole (ainakaan primaaristi tai välttämättä) mitään määriteltävää tai muuten kuvattavaa intensiota, mutta niillä voi olla sekundaareja intensionaalisia (denotatiivisia) piirteitä. Merkitys on Larjavaaran (2007: 183) mukaan järkevintä käsittää funktioksi, joka yhdistää merkin maailmaan. Erisnimellä on merkitsin ja tarkoite, ja sen merkitys on tyyppiään paljas nimi(lappu)funktio. Olisi outoa sanoa, ettei erisnimillä ole merkitystä, vaikka intensio ja denotaatio puuttuisikin. Erisnimifunktio on siitä erityinen, että se tavallaan sisältyy kaikkiin kielen merkkeihin. Merkitsimen suhde merkin muihin osiin on nimenomaan nimityyppinen ja sellaisena kielispesifinen. (Larjavaara 2007: 183.)

Huomionarvoinen on vielä se seikka, että nimeen voi sisältyä sellaisia kielenpuhujille yhteisiä merkityksiä, joilla ei ole kiinnekohtaa nimeen sisältyviin sanoihin. Nämä assosiaatiot tai mielikuvat voivat olla täysin subjektiivisia tai kielenpuhujille yhteisiä. Nämä konnotaatiot liittyvät kaikkeen siihen tietoon, jota olemme keränneet nimen tarkoitteesta. Kaikki luovat omia konnotaatioitansa, mutta on myös useita konnotaatioita, jotka ovat yhteisiä jollekin puhujajoukolle, kuten perheelle tai koko puhujayhteisölle: esimerkiksi *Janne*-niminen henkilö voi olla myös isä, veli, kaivinkoneenkuljettaja jne. (Ainiala et al. 2008: 34–35, Van Langendonck 1997: 40.) Leksikaalisen merkityksen rinnalla puhutaan siis usein sanan assosiatiivisesta merkityksestä (Sjöblom 2006: 58). Juuri kielenpuhujille yhteisiä tai subjektiiviseen kokemukseen perustuvia mielikuvia etunimistä tutkin tässä työssä.

3. Oman lapsen nimi ja sen valintaperusteet

3.1. Mikä nimeksi omalle lapselle?

Kyselylomakkeen ensimmäisessä kysymyksessä pyydetään vastausta siihen, minkä nimen vastaaja haluaisi antaa omalle lapselleen. Vastaajaa pyydetään antamaan vain yksi ehdotus sekä tytölle että pojalle, mutta esitettävä olisi sekä ensimmäinen että toinen / kolmas nimi.[3]

Ensimmäinen kysymys liittyy läheisesti toiseen kysymykseen, jossa pyydetään vastaajia perustelemaan nimivalinnat. Näiden kysymysten pohjalta on osaltaan mahdollista saada selville, minkälaiset nimet vastaajia miellyttävät ja mitkä seikat tekevät nimestä miellyttävän.

Jo monessa ensimmäisen kysymyksen vastauksessa vastaajat perustelevat valintojaan ja mainitsevat esimerkiksi siitä, että nimi on jo käytössä tai että nämä nimet eivät ole vielä käytössä, mutta sopisivat sisarussarjan jatkoksi.

> *En nyt laita tähän meillä jo olevia nimiä (kaksi poikaa) vaan ne, mitkä antaisin kolmannelle – –* (n77)
>
> *Jos vielä saan lapsia elikkäs tytön. Niitä on jo kaksin kappalein niin voisin ajatella nimeä Aava. – –* (n111)
>
> *Poikani nimi on Leevi Oskari tytöstä olisi mahdollisesti tullut (ja edelleen tulisi) Lumi Eevi Olivia* (n122)

Yksi vastaaja ei halua paljastaa nimiä, vaikka ne ovatkin tarkkaan tiedossa. 16 vastaaja puolestaan ei mainitse toisia nimiä tai on nimennyt vain tytön tai pojan nimen. Vastaamatta jättämistä on joissakin tapauksissa perusteltu.

> *– – Toisia nimiä ei ole vielä valittu, mutta varmaa on, että lapset saavat vain kaksi etunimeä (ei siis kolmea).* (n108)

3.1.1. Kaksi etunimeä yleisin nimeämistapa

Nykyään lapsille annetaan yleensä vähintään kaksi etunimeä, ja vanha yksinimisyys on käynyt melko harvinaiseksi. Aiemmin moninimisyys oli kuitenkin kummallista, sillä aiemman käytännön mukaisesti kaikissa kulttuureissa on annettu vain yksi nimi. Tämän päänimen eli nykyisen

[3] Kaikki vastaukset ovat liitteessä 2.

etunimen ohella ihmisiä on kyllä nimitelty erilaisilla lisänimillä, mutta se on eri asia kuin useamman etunimen antaminen. (Kiviniemi 2006: 72.)

Usean etunimen anto on ollut suuri uudennos koko henkilönimijärjestelmässä. Sukunimien käytön tavoin tämänkin uuden tavan juuret ovat ylimmissä yhteiskuntaluokissa: ensimmäisenä uusi nimityyli tuli näkyviin kuninkaallisten ja muun ylhäisön nimissä. (Kiviniemi 2006: 72.)

Suomessa aatelisten lapsilla saattoi olla kaksi etunimeä jo 1600-luvun alkupuolella. Ennen pitkää myös kaupunkien porvarit alkoivat jäljitellä uutta nimityyliä. Talonpoikaisväestön ja muun rahvaan keskuudessa moninimisyys alkoi kuitenkin yleistyä vasta 1800-luvulla. Yleistyminen tapahtui ensin ruotsinkielisen väestön keskuudessa ja alkoi sitten edetä tyypillisen muoti-ilmiön tavoin Suomessa rannikkoseuduilta sisämaahan ja lännestä itään. Alueelliset erot olivat pitkään suuria. (Kiviniemi 2006: 72–73.) Uudennos kotiutui Itä-Suomeen varsin hitaasti. Tämän on sanottu johtuvan paljolti siitä, että idässä vanhaa käytäntöä tuki ortodoksinen malli, jonka mukaan lapselle annettiin vain yksi etunimi. Venäjällä laki ei nykyisinkään salli enempää kuin yhden etunimen, jonka rinnalla käytetään tuttavallisessa puhuttelussa isännimeen pohjautuvaa lisänimeä. (Kiviniemi 1993: 14.)

Uusi nimityyli yleistyi tyttöjen nimissä hieman poikien nimiä nopeammin. Tämä oli odotuksenmukaista, sillä nimenvalinta on poikien osalta usein muutenkin perinteisempää. Myös suvun nimiperinne liitetään usein juuri poikien nimiin. Tästä johtunee se, että pojat ovat jo 1940-luvulta lähtien saaneet useammin kolme etunimeä kuin tytöt. (Kiviniemi 1993: 15.)

Kiviniemen (2006: 73) mukaan on mahdollista, että kaksinimisyys oli ensi alkuun luonteeltaan erilaista kuin nykyisin. Nykyisin jälkimmäiset etunimet jäävät usein vain nimien virallisluonteiseen käyttöön kuuluviksi yksilöllisyyden varmentajiksi, kun taas aiemmin kahden nimen yhdistelmä ymmärrettiin ehkä useammin henkilön oikeaksi nimeksi, jolloin molempia nimiä käytettiin puhuttelussa.

Tämän aineiston perusteella suosituinta on antaa sekä tytölle että pojalle kaksi etunimeä (59 vastaajaa), esimerkiksi *Ronja Olivia* / *Kaapo Oskari* (n4). Seuraavaksi yleisin vaihtoehto oli kolme etunimeä molemmille (25 vastaajaa): *Elle Helmi Maria* / *Lenni Risto Matias* (n34). Molemmille yhden nimen valitsee kahdeksan vastaajaa: *Kaisa* / *Olavi* (n7). Yksi vain yhdet nimet valinneista perustelee valintaansa:

> *Maria Johannes (Ortodoksisen perinteen mukaan annetaan yksi nimi, siksi ei toista tai kolmatta ole mainittu)* (n113)

Yksi vastaajista puolestaan laittaa kaksi nimeä vain siksi, koska kysymyksessä niin pyydettiin.

– – En välttämättä antaisi kuin yhden nimen, mutta laitoin kaksi kun käskettiin. Kolmea nimeä en antaisi missään tapauksessa. (n28)

Kysymys on ohjannut myös seuraavan vastaajan nimivalintaa. Vastaajalla on ollut mielessään kaksi ensimmäistä etunimeä tytölle, jotka hän tässä yhdistää ensimmäiseksi ja toiseksi nimeksi, koska kysymyksessä pyydetään vain yhtä tytön- ja yhtä pojannimeä.

Tytön nimeksi olen aina kaavaillut Maijua ja Ilonaa. Kun piti vastata vain yksi nimi, yhdistin nämä. – – (n43)

Selkeästi suosituinta on siis kuitenkin valita sekä tytölle että pojalle saman verran etunimiä. Tämä ei kuitenkaan päde aina, vaan vastauksia saavat myös sellaiset vaihtoehdot kuin tytöllä kolme etunimeä, pojalla kaksi (12 vastaajaa): *Iida Kerttu Emilia* / *Aarne Ilmari* (n97), ja vastaavasti pojalla kolme etunimeä, tytöllä kaksi (kahdeksan vastaajaa): *Lotta Maaret* / *Luka Tapio Elmeri* (n3). Tytölle kaksi etunimeä ja pojalle yhden mainitsee neljä vastaajaa: *Inna Maria* / *Anton* (n9). Pojalle kaksi etunimeä ja tytölle yhden mainitsevia on neljä: *Selma* / *Sisu Aarre* (n14). Tytölle kolme ja pojalle yhden nimen vastanneita on kaksi: *Viivi Elisa Katariina* / *Aleksi* (n11).

Yksi vastaaja mainitsee tytölle kaksi nimeä ja pojalle ei yhtäkään: *Luna Emily* / - (n18). Samoin yksi vastaaja mainitsee pojalle kaksi nimeä, muttei yhtäkään tytölle: - / *Veetu Viljami* (n124). Yksi vastaaja ei halua paljastaa nimiä, vaikka ne onkin jo päätetty. Muutama vastaaja myös hiukan empii nyt antamiaan nimiä ja kirjoittaa, että joku nimi saattaa vielä muuttua, tai näille nimille on myös vaihtoehtoisesti muita nimiä ehdolla. Vastaamatta jättämiseen on joissakin tapauksissa vaikuttanut myös se, ettei nimiä vielä ole päätetty.

Venla Elias Toisia nimiä ei ole vielä valittu, mutta varmaa on, että lapset saavat vain kaksi etunimeä (ei siis kolmea). (n108)

	tytöt	pojat	vastaajia yht.
etunimien määrä	2	2	59
	3	3	25
	1	1	8
	3	2	12
	2	3	8
	2	1	4
	1	2	3
	3	1	2
	2	–	1
	–	2	1
	–	–	1
			124

Taulukko 1. Vastaajien antamat etunimien lukumäärät tytöille ja pojille.

3.1.2. Tyttöjen yleisimmät ensimmäiset etunimet

Oman lapsen nimeämisen kohdalla vastausten hajonta on suurta. Tyttöjen ensimmäisiä etunimiä mainitaan kaikkiaan 95 ja poikien 87. Tämä tukee osaltaan väitettä, jonka mukaan samannimisyys on pojilla yleisempää kuin tytöillä, etenkin ensimmäisten etunimien suhteen. Tähän saattaa viitata myös se seikka, että erilaisten etunimien määrä on pojilla pienempi kuin tytöillä, jolloin sama määrä yleisimmistä nimistä kattaa suuremman osan pojista kuin tytöistä. (Kiviniemi 1993: 12.)

Tämä runsas nimien variaatio on yksi tutkielmani keskeisimmistä tuloksista. Etunimien valinnassa ei ole havaittavissa lähes minkäänlaista keskittymää, koska 124 vastaajasta erilaisia ensimmäisiä etunimiä mainitaan tytöille 95 ja pojille 87. Kiviniemen (2006: 23) mukaan tämä on tyypillistä, sillä suurissakin aineistoissa noin 60 prosenttia kaikista erilaisista nimistä on vain kerran mainittuja.

	tytöt	pojat	vastaajia yht.
ensimmäiset nimet	95	87	124
toiset nimet	74	77	124
kolmannet nimet	32	23	124

Taulukko 2. Vastaajien mainitsemat erilaisten ensimmäisten, toisten ja kolmansien etunimien lukumäärät.

Tyttöjen ensimmäisistä etunimistä eniten yksittäisiä mainintoja saavat *Enni*, *Kerttu* ja *Sara*, jotka kukin mainitaan neljä kertaa. Kolmen vastaajan mainitsemia nimiä ovat *Anna*, *Fanny*, *Helmi* ja *Iida* ja kahden *Emma*, *Fiona*, *Frida*, *Netta*, *Olivia*, *Sanni*, *Selma*, *Sofia*, *Venla* ja *Vilma*.

Yhden kerran mainitaan *Aada-Kaisa*, *Aava*, *Ada*, *Ada-Sofia*, *Adea*, *Aino*, *Aliisa*, *Alma*, *Amanda*, *Ansa*, *Eedit*, *Elle*, *Elsa*, *Essi*, *Ester*, *Halla*, *Hilja*, *Helka*, *Iina*, *Iiris*, *Ilona*, *Inari*, *Inka*, *Inna*, *Isabella*, *Isla*, *Kaisa*, *Kaisla*, *Kielo*, *Leni*, *Liia*, *Liina*, *Lona*, *Lotta*, *Lumi*, *Lumia*, *Luna*, *Maiju*, *Maisa*, *Maja*, *Mari*, *Maria*, *Marja*, *Martta*, *Matilda*, *Meimi*, *Melena*, *Miisa*, *Mila*, *Mili*, *Milma*, *Minttu*, *Nea*, *Neea*, *Nella*, *Nelly*, *Niia*, *Niina*, *Nona*, *Noora*, *Pellava*, *Pieta*, *Pihla*, *Pinja*, *Ronja*, *Saara*, *Sandra*, *Selina*, *Sonya*, *Stella*, *Tara*, *Taru*, *Tiiu*, *Vappu*, *Veera-Sofia*, *Verna*, *Viivi* ja *Viola*.

nimen lkm	mainintoja yht.
3	4
4	3
10	2
78	1
95	

Taulukko 3. Tyttöjen ensimmäisten etunimien mainintojen lukumäärät.

Hajonta ei ole aivan yhtä suurta toisten ja kolmansien etunimien kohdalla: tyttöjen toisia nimiä ehdotetaan 74 erilaista. Suosituimmaksi toiseksi nimeksi osoittautuu *Maria*, joka mainitaan toisena nimenä kymmenessä vastauksessa. Seuraavaksi suosituin on *Sofia*, jonka antaisi toiseksi nimeksi seitsemän vastaajaa. *Olivia*-nimi miellyttää toisena nimenä kuutta vastaajaa. *Anna*- ja *Linnea*-nimillä on kummallakin neljä vastaajaa. Kolme vastaajaa antaisi toiseksi nimeksi tyttölapselleen *Katariina*. Saman verran vastaajia pitää hyvänä toisena nimenä *Amanda*a.

Kaksi mainintaa saaneita toisia nimiä ovat *Alina*, *Elli*, *Emilia*, *Helmi*, *Iida*, *Karoliina* ja *Orvokki*. Yhden maininnan saavat *Ada*, *Aleksandra*, *Alexandra*, *Aliisa*, *Alisa*, *Alli*, *Anitta*, *Ava*, *Edith*, *Eerika*, *Eevi*, *Elina*, *Elisa*, *Elisabeth*, *Ella*, *Ellen*, *Emily*, *Emma*, *Erika*, *Erin*, *Esteri*, *Eveliina*, *Fanni*, *Helena*, *Hilja*, *Ilona*, *Inkeri*, *Irmeli*, *Johanna*, *Julia*, *Justiina*, *Kaneli*, *Kerttu*, *Kirsi*, *Krista*, *Kristiina*, *Leena*, *Lilia*, *Lilian*, *Loviisa*, *Maaret*, *Maaria*, *Maarit*, *Marie*, *Marika*, *Matilda*, *Mirja*, *Miyu*, *Onerva*, *Raakkel*, *Senni*, *Stiina*, *Suometar*, *Susanna*, *Toini*, *Tuulia*, *Tuulikki*, *Vilhelmiina*, *Viliina* ja *Viola*.

nimien lkm	mainintoja yht.
1	10
1	7
1	6
1	3
1	3
2	4
7	2
60	1
74	

Taulukko 4. Tyttöjen toisten etunimien mainintojen lukumäärät.

Kolmansia etunimiä tytöille esitetään 32. Näistä eniten mainintoja saa *Emilia*, jonka antaisi kolmanneksi nimeksi neljä vastaajaa. *Maria*n antaisi kolmanneksi nimeksi kolme vastaajaa. *Aurora* ja *Helena* ovat kolmansina niminä kahdessa vastauksessa. Muita nimiä on kutakin mainittu kerran. Nämä ovat *Aleksandra*, *Aliisa*, *Amanda*, *Angelica*, *Anneli*, *Anttuuna*, *Elviira*, *Erin*, *Esteri*, *Eveliina*, *Heleena*, *Helinä*, *Kaarina*, *Karelia*, *Karoliina*, *Katariina*, *Kristina*, *Magdalena*, *Mariska*, *Marjaana*, *Matilda*, *Mikaela*, *Miriam*, *Olivia*, *Orvokki*, *Serafiina*, *Sofia* ja *Tuulia*.

nimien lkm	mainintoja yht.
1	4
1	3
2	2
28	1
32	

Taulukko 5. Tyttöjen kolmansien etunimien mainintojen lukumäärät.

Kun yhdistää toiset ja kolmannet etunimet, *Maria* on selvästi suosituin (13 mainintaa). Seuraavaksi suosituin on *Sofia*, jonka antaisi toiseksi tai kolmanneksi etunimeksi kahdeksan vastaajaa. *Sofia*n jälkeen seuraavina ovat *Olivia*, joka mainitaan seitsemän kertaa ja *Emilia*, jonka takana on kuusi vastaajaa. *Amanda*, *Anna*, *Linnea* ja *Katariina* miellyttävät toisena ja kolmantena nimenä kukin neljää vastaajaa. *Helena*, *Karoliina* ja *Orvokki* ovat kukin kolmen vastaajan ehdotuksia. Tyttöjen toisissa ja kolmansissa nimissä on 16 sellaista nimeä, jotka ovat sekä toisina että kolmansina niminä (*Aleksandra*, *Aliisa*, *Amanda*, *Emilia*, *Erin*, *Esteri*, *Eveliina*, *Helena*, *Karoliina*, *Katariina*, *Maria*, *Matilda*, *Olivia*, *Orvokki*, *Sofia* ja *Tuulia*). Tällöin toisia ja kolmansia nimiä on yhteensä 90 eri nimeä.

nimien lkm	mainintoja yht.
1	13
1	8
1	7
1	6
4	4
3	3
12	2
67	1
90	

Taulukko 6. Tyttöjen toisten ja kolmansien nimien mainintojen lukumäärät.

3.1.3. Poikien yleisimmät ensimmäiset etunimet

Poikien ensimmäisiksi etunimiksi ehdotetaan eniten *Leevi*ä ja *Onni*a: kumpaakin neljä kertaa. Kolmen vastauksen ensimmäisiä etunimiä pojissa ovat *Aleksi*, *Anton*, *Elias*, *Johannes*, *Kaapo*, *Mikael* ja *Nuutti*. Kukin seuraavista nimistä miellyttää ensimmäiseksi etunimeksi kahta vastaajaa: *Aaro*, *Aaron*, *Arttu*, *Eino*, *Iiro*, *Lenni*, *Leo*, *Luka*, *Mico*, *Noah*, *Roope*, *Tatu*, *Tomas* ja *Veetu*. Yhden kerran vastaajat mainitsevat nimet *Aapo*, *Aarne*, *Aatos*, *Benjamin*, *Daniel*, *Eeli*, *Eemi*, *Eeropekka*, *Eevert*, *Emil*, *Frans*, *Hannes*, *Henno*, *Ilmari*, *Jaakko*, *Jalmari*, *Janne*, *Jero*, *Jesse*, *Joe*, *Jooa*, *Joose*, *Julius*, *Jussi*, *Kaarlo*, *Kalle*, *Lauri*, *Luca*, *Matias*, *Max*, *Mikko*, *Miska*, *Niilo*, *Niklas*, *Niko*, *Nikolai*, *Okko*, *Olavi*, *Oliver*, *Olli*, *Ossi*, *Otto*, *Otso*, *Paavo*, *Peik*, *Pontus*, *Pyry*, *Reeti*, *Reittu*, *Roni*, *Sami*, *Samuel*, *Sisu*, *Taneli*, *Toivo*, *Tommi*, *Topi*, *Valtari*, *Veikko*, *Verne*, *Vilho*, *Viljami*, *Viljo* ja *Ville-Veikko*.

nimien lkm	mainintoja yht.
2	4
7	3
14	2
64	1
87	

Taulukko 7. Poikien ensimmäisten etunimien mainintojen lukumäärät.

Poikien toisia etunimiä mainitaan 77, mikä on poikienkin kohdalla vähemmän kuin ensimmäisten etunimien määrä. Suosituin toinen nimi tässä aineistossa on *Ilmari*, joka annettaisiin toiseksi nimeksi seitsemän kertaa. Kaikkien aikojen suosituin suomalainen etunimi *Juhani* jää viidellä vastauksella toiseksi. Kolmanneksi suosituin toinen nimi on *Johannes*, jonka haluaisi antaa toiseksi nimeksi pojalleen neljä vastaajaa. Kolme vastaajaa nimeä kohti saavat *Mikael*, *Onni*, *Oskari*, *Tapani* ja *Viljami*.

Toiseksi nimeksi pojalle ehdotetaan seuraavia nimiä kutakin kaksi kertaa: *Eelis*, *Eemeli*, *Emil*, *Olavi*, *Sakari*, *Tapio* ja *Valtteri*. Yhden kerran mainitaan *Aari*, *Aaro*, *Aaron*, *Aarre*, *Aleksanteri*, *Aleksi*, *Alexander*, *Anselmi*, *Antto*, *Antton*, *Aro*, *August*, *Benjamin*, *Christian*, *Edvin*, *Eemil*, *Eevert*, *Eliel*, *Eljas*, *Ensio*, *Eugen*, *Fredrik*, *Heikki*, *Henri*, *Jaakko*, *Jalmari*, *Jarmo*, *Jeremias*, *Jesperi*, *Joonas*, *Joonatan*, *Juha*, *Juho*, *Kaarlo*, *Kalevi*, *Kasperi*, *Kristian*, *Leonardo*, *Luka*, *Lukas*, *Matti*, *Micael*, *Mio*, *Nante*, *Niilo*, *Olli*, *Otava*, *Paavo*, *Pekka*, *Pertsa*, *Petteri*, *Riku*, *Risto*, *Sakarias*, *Sami*, *Sebastian*, *Timo*, *Topias*, *Veeti*, *Veikko*, *Voitto* ja *Yrjö*.

nimien lkm	mainintoja yht.
1	7
1	5
1	4
5	3
7	2
62	1
77	

Taulukko 8. Poikien toisten nimien mainintojen lukumäärät.

Poikien kolmansia nimiä on vastauksissa 23. Suosituimmat kolmannet nimet ovat *Johannes* ja *Juhani*, jotka vastataan kumpikin neljä kertaa. *Matiaksen* antaisi kolmanneksi nimeksi kolme vastaajaa, *Elmeri*n, *Henriki*n ja *Ilmari*n kunkin kaksi vastaajaa. Myös vuoden 2007 suomenkielisten poikien kaikista annetuista etunimistä kolme yleisintä ovat juuri *Juhani*, *Johannes* ja *Matias* tässä järjestyksessä (Vrk 4.10.2008). Nimistä *Akseli*, *Anselmi*, *Aukusti*, *Daniel*, *Edvin*, *Einari*, *Jofiel*, *Krister*, *Kristian*, *Oskari*, *Ossian*, *Petteri*, *Samuli*, *Santeri*, *Tapio*, *Topias* ja *Väinämöinen* ovat kukin yhden vastaajan ehdotus kolmanneksi nimeksi omalle pojalle.

nimien lkm	mainintoja yht.
2	4
1	3
3	2
17	1
23	

Taulukko 9. Poikien kolmansien nimien mainintojen lukumäärät.

Poikien kohdalla toiset ja kolmannet nimet yhdistettäessä suosituin nimi on *Juhani*, jolle kertyy näin yhdeksän vastaajaa. *Ilmari* mainitaan kahdeksan kertaa ja *Johannes* seitsemän. Nämä kolme ovat ylivoimaisesti suosituimmat toiset ja kolmannet nimet. Seuraavaksi suosituin on *Oskari*, jonka antaisi toiseksi tai kolmanneksi nimeksi neljää vastaajaa. Kolme mainintaa saavat

Anselmi, *Matias*, *Mikael*, *Onni*, *Tapani*, *Tapio* ja *Viljami*. Poikien toisissa ja kolmansissa nimissä on kymmenen sellaista nimeä, jotka ovat sekä toisina että kolmansina niminä (*Anselmi*, *Edvin*, *Ilmari*, *Johannes*, *Juhani*, *Kristian*, *Oskari*, *Petteri*, *Tapio* ja *Topias*).

nimien lkm	mainintoja yht.
1	9
1	8
1	7
1	4
7	3
24	2
55	1
90	

Taulukko 10. Poikien toisten ja kolmansien nimien mainintojen lukumäärät.

3.1.4. Nimien suosituimmuudesta

Sara oli vuoden 2007 kuudenneksi suosituin ensimmäinen etunimi, ja *Kerttu* oli suosituimmuuslistalla sijalla 41. *Enni* ei mahtunut vuoden 2007 listan 50 suosituimman ensimmäisen etunimen joukkoon. Sen sijaan vuonna 2008 kaikki kolme nimeä nostivat sijoitustaan suosituimpien nimien listalla: *Sara* oli kolmanneksi suosituin, *Kerttu* sijalla 30 ja *Enni* 40. (Vrk 12.4.2009.)

Kaikkiaan aineistoni hajonta on suurta eikä mikään nimi nouse ylivoimaisen suosituksi. Silti kärkipäässä olevat nimet, kuten *Emma*, *Helmi*, *Iida* ja *Venla* olivat kymmenen suosituimman nimen joukossa vuonna 2007. Toisaalta vuoden 2007 suosituin ensimmäinen etunimi, *Ella*, mainitaan vain yhden kerran ja silloinkin toisena nimenä. Samoin 2006 vuoden suosikkinimen ja vuoden 2007 kolmanneksi suosituimman tyttöjen ensimmäisen etunimen, *Aino*n, antaisi ensimmäiseksi etunimeksi vain yksi vastaaja. (Vrk 1.7.2008.)

Monesti vastaajat perustelevat nimivalintojaan ensisijaisesti sillä, ettei nimi olisi liian suosittu. Tämä lienee syynä *Ella*n ja *Aino*n harvaan esiintymiseen tässä kysymyksessä. Nimiä pidetään kuitenkin selvästi miellyttävinä, kuten kysymyksestä 4. käy ilmi. *Enni*n suosio tässä tutkimuksessa on todennäköisesti puhdas sattuma, mutta on mielenkiintoista arvuutella sen yhteyttä suosittuun *Ella*an. Nimillä on paljon yhteisiä piirteitä: alkukirjain, pituus ja kaksoiskonsonantti. Voisiko *Enni* olla variaatio *Ella*sta ja sen takia käyttökelpoisempi, ettei ainakaan vielä yllä lähellekään *Ella*ksi nimettyjen lukumäärää?

Vuoden 2007 suosituimmuuslistoja sen sijaan mukailevat tyttöjen toiset ja kolmannet nimet. Nimittäin kaikista vuonna 2007 annetuista etunimistä suosituimmat olivat *Maria*, *Emilia*,

Sofia ja *Olivia*. Nämä neljä nimeä olivat suosituimmat nimet toiseksi ja kolmanneksi etunimeksi myös tämän tutkimuksen aineiston perusteella, vaikkakin eri järjestyksessä. *Maria* on myös kaikkien aikojen suosituin suomalainen etunimi. (Vrk 8.7.2008.)

Tämän tutkimuksen suosituimmat poikien ensimmäiset etunimet *Leevi* ja *Onni* ovat tällä hetkellä yleisesti suosittuja. Vuoden 2007 tilastot osoittavat *Leevi*n olleen seitsemänneksi suosituin ensimmäinen etunimi, ja *Onni* oli sijalla viisi. Vuonna 2008 *Leevi* oli kahdeksanneksi suosituin, kun *Onni* nousi suosituimmaksi. (Vrk 12.4.2009).

Poikien kohdalla vuoden 2007 kaksi suosituinta ensimmäistä etunimeä olivat *Veeti* ja *Eetu* (Vrk 8.7.2008), mutta tässä aineiston vastaajat eivät antaisi kyseisiä etunimiä omille lapsilleen ensimmäisiksi etunimiksi. Sen sijaan lähellä *Veeti*ä olevan *Veetu*-nimen antaisi pojalleen kaksi vastaajaa. Sen lisäksi, että nämä vastaajat antaisivat saman ensimmäisen etunimen, he ovat molemmat kirjanneet toisiksi nimiksi *Viljami*n.

Tässä yhteydessä voinee epäillä *Veetu*n muodostuneen *Veeti*stä. Yhtenä syynä *Veetu*-nimen käyttöön saattaa olla *Veeti*n yleisyys: *Veeti*-nimi miellyttää, mutta se on liian yleinen, jolloin pienellä muokkauksella, loppuvokaalin vaihtamisella, on saatu huomattavasti harvinaisempi nimi. Näin toinen vastaajista valintaa perusteleekin.

> *tykkään nimestä Veeti mutta se on liian yleinen niin Veetu on hyvä muutos Veetille.* (n68)

Kiviniemi (2006: 225) kirjoittaa, että *Veeti*-nimen suosio perustuu paljolti *Eetu*-nimen aiempaan ja suurempaan suosioon. Hyvin suositut nimet nostavat usein myös muiden samantyyppisten nimien suosiota. Kun *Eetu* alkoi muutama vuosi sitten olla jo melko yleinen, monet äänteellisesti samantyyppiset nimet alkoivat tuntua paremmilta vaihtoehdoilta. Tällöin *Veeti* voitti muut vaihtoehdot, kuten *Aatu*n, *Feetu*n, *Peetu*n, *Reetu*n ja *Veetu*n. Vielä ei voi ennustaa, yleistyykö esimerkiksi *Aatu* aiempaa nopeammin *Veeti*n suosion käännyttyä laskuun. Samoin *Veetu* saattaa nousta *Veeti*n siivellä. Kiviniemi (2006: 226) kuitenkin toteaa, että koko nimityyppi saattaa joutua antamaan tilaa jollekin uudemmalle sitten, kun *Veeti*n suosio kääntyy laskuun.

Veetu-nimen on saanut yhteensä 64 poikaa, joista 45 2000-luvun aikana. *Veeti*-nimisiä puolestaan on 44871, joista 4423 on saanut nimen 2000-luvulla. Vastaavasti nimi *Elle* on hyvin lähellä *Ella*a, mutta huomattavasti harvinaisempi. (Vrk 9.3.2009.)

Poikien ensimmäisistä etunimistä kumpikin kolme vastaajaa saaneet *Aleksi* ja *Elias* sijoittuivat myös kymmenen yleisimmän ensimmäisen etunimen joukkoon vuonna 2007: *Aleksi* sijalle kolme ja *Elias* neljä. Vuonna 2008 sijoitukset olivat neljäs ja viides, nyt *Elias* suositumpana. (Vrk 12.4.2009.)

Tyttöjen toisten ja kolmansien nimien valinnat käyvät kärkipään osalta yhteen suosituimmuuslistojen kanssa. Poikien kohdalla tilanne ei ole aivan samanlainen. Suosituin toinen ja kolmas nimi *Juhani* on vuoden 2007 ja 2008 suosituin kaikista annetuista etunimistä, ja lisäksi *Juhani* on kaikkien aikojen suosituin suomalainen etunimi (Vrk 12.4.2009).

Tämän tutkimuksen suosituin poikien toinen nimi on *Ilmari* ennen *Juhani*a ja *Johannes*ta. Sama kolmikko on yleisin, kun yhdistetään toiset ja kolmannet etunimet. Neljänneksi suosituin on *Oskari*. Väestörekisterikeskuksen (Vrk 8.7.2008) mukaan *Ilmari* oli vuonna 2007 seitsemänneksi yleisin kaikista annetuista etunimistä. *Johannes* sen sijaan oli toisena heti *Juhani*n jälkeen. Ennen *Oskari*a olivat yleisyysjärjestyksessä *Matias*, *Mikael*, *Olavi*, *Onni* ja *Ilmari*, jotka nekin kaikki mainitaan vähintään kerran tässä aineistossa toiseksi tai kolmanneksi etunimeksi.

3.1.5. Ensimmäisten ja jälkimmäisten etunimien rakenne-erot

Kiviniemen (2006: 108) mukaan selvin ero tyypillisesti ensimmäisten ja tyypillisesti jälkimmäisten nimien välillä on rakenteellinen. Ensimmäisinä etuniminä yleiset nimet ovat valtaosaltaan kaksitavuisia ja vokaaliloppuisia. Vastaavasti jälkimmäisinä etuniminä yleiset nimet taas ovat kolmi- tai nelitavuisia ja konsonanttiloppuisia. Lähes kaikki yleiset kolmi- tai useampitavuiset nimet ovat tavallisempia jälkimmäisinä etuniminä. Tämä pätee melko hyvin myös tässä aineistossa (esimerkiksi *Amanda*, *Emilia*, *Helena*, *Karoliina*, *Katariina*, *Linnea*, *Olivia*, *Orvokki*, *Anselmi*, *Ilmari*, *Johannes*, *Juhani*, *Matias*, *Mikael*, *Oskari*, *Tapani*, *Tapio*, *Viljami*).

Suomenkielisen väestön etunimien rakenteellisten erojen taustalla on usein ns. viskurilaki, joka on monissa kielissä vaikuttava rytmilaki. Usein viskurilaista puhutaan runomitan yhteydessä, mutta sen vaikutus ilmenee myös muunlaisessa kielenkäytössä. Viskurilailla tarkoitetaan sitä, että raskain leksikaalinen aines (esimerkiksi pisin sana vakiintuneissa sanaliitoissa tai nimiyhdistelmissä) pyrkii rytmisyistä asettumaan eli viskautumaan kevyempien jälkeen. Etunimiyhdistelmissä viskurilaki vaikuttaa ilmauksen rytmiin ja saa viskurilain mukaiset yhdistelmät tuntumaan paremmilta (vrt. *Niko Kalevi Kristian* - *Kristian Kalevi Niko*) (Kiviniemi 2006: 109, esimerkki aineistosta.)

Tavuluvun mukaan ilmaistuna viskurilain peruskuvio on kahden etunimen yhdistelmissä 2+3 (*Helmi Johanna*, *Kaapo Mikael*). Viskurilaki voi kuitenkin toteutua myös tavurakenteeltaan toisenlaisten nimien yhdistelmissä. Esimerkiksi tyyppi 2+2 (*Lotta Maaret*, *Sisu Aarre*) on viskurilain mukainen, jos jälkimmäinen nimi on äännerakenteeltaan raskaampi. (Kiviniemi 2006: 110, esimerkit aineistosta.)

Viskurilaki ei silti ole mikään ehdoton sääntö etunimiyhdistelmissä, ja osa nimenantajista on aina hyväksynyt myös sen vastaisia nimiyhdistelmiä (*Taneli Aari*). On myös sellaisia tapauksia, jotka katsotaan viskurilain suhteen neutraaleiksi. Nykyisin 1900-luvulla vakiintuneet rytmikuviot ovat muutenkin murroksessa, koska joitakin kolmitavuisia ja aiemmin yleensä vain jälkimmäisiksi etunimiksi kelpuutettuja nimiä on alettu antaa myös ensimmäisiksi etunimiksi. Tyttöjen nimissä tällaisia olivat ensimmäisinä *Johanna*n, *Maria*n ja *Elina*n ohella *Susanna* ja *Elisa*, pojissa *Aleksi*, *Matias* ja *Mikael*. Jos näihin ensinimiin liitetään viskurilain mukainen vielä pitempi nimi, tulos on melko raskas. Niinpä etunimiyhdistelmiin on vakiintumassa uudenlaisia rytmikuvioita. (Kiviniemi 2006: 110, esimerkki aineistosta.)

Kiviniemi (2006: 111) antaa esimerkin uudesta rytmikuviosta, jossa viskurilain vastaisissa kolmen etunimen yhdistelmissä suosittuja rytmikuvioita ovat joko 2+2+3 tai 3+2+3. Molemmissa tyypeissä ensimmäinen nimi on siis raskaampi. Näitä esiintyy myös aineistossa, esimerkiksi *Ronja Anna Mariska* / *Miska Riku Johannes* (2+2+3), *Matilda Emma Esteri* / *Jalmari Heikki Juhani* (3+2+3). Nämä jäävät kuitenkin suhteessa minimaalisiksi, kun selkeästi yleisin yhdistelmä aineistossa sekä tytöissä että pojissa on tyyppiä 2+3.

Muutamassa aineiston nimessä on havaittavissa Kiviniemen (2006: 111) mainitsema seikka siitä, että jos ensimmäinen nimi on kolmitavuinen, myös jälkimmäisiksi etunimiksi on usein valittu kolmitavuisia nimiä (*Amanda Alexandra Mikaela*, *Olivia Amanda*, *Johannes Ilmari*, *Samuel Olavi*).

Havainnoin aineistosta myös etunimien pituutta eli äänteiden määrää. Tyttöjen ensimmäiset etunimet ovat valtaosaltaan viisikirjaimisia[4] (44). Nelikirjaimisia ensimmäisiä etunimiä tytöille mainitaan 32 ja kuusikirjaimisia 11. Kolmi-, seitsemän- ja kahdeksankirjaimisia nimiä on kutakin kaksi. Yhdeksän- ja kymmenenkirjaimisia etunimiä on molempia yhdet.[5]

Myös pojilla ensimmäinen etunimi on yleisimmin viisikirjaiminen, mutta ei niin selvästi kuin tytöillä, sillä viisikirjaimisia nimiä on 33 erilaista ja nelikirjaimisia 27. Kuusikirjaimisia ensimmäisiä etunimiäkin on pojilla enemmän kuin tytöillä: 16. Kolmikirjaimisia nimiä mainitaan kolme, seitsemänkirjaimisia neljä. Kahdeksankirjaimisia on kaksi ja yhdeksän- ja yksitoistakirjaimisia kumpiakin yhdet.

[4] Käytän kirjain-sanaa puhuessani foneemeista eli yksittäisistä äänteistä.
[5] Jokainen nimi on laskettu vain kertaalleen kussakin ryhmässä (ensimmäiset nimet, toiset nimet, kolmannet nimet).

kirjainten lkm	nimiä yht.
3	2 / 3
4	32 / 27
5	44 / 33
6	11 / 16
7	2 / 4
8	2 / 2
9	1 / 1
10	1 / 0
11	0 / 1
	95 / 87

Taulukko 11. Tyttöjen ja poikien ensimmäisten etunimien kirjainten lukumäärät.

Toisten etunimien kohdalla tilanne ei muutu suuresti, sillä viisikirjaimiset nimet ovat yleisimpiä niin tytöillä kuin pojillakin. Sen sijaan sekä tytöillä että pojilla kuusikirjaimiset toiset nimet ovat toiseksi yleisimmät ja nelikirjaimisia toisia nimiä on molemmilla kolmanneksi eniten. Kolmikirjaimisia toisia nimiä on sekä tytöissä että pojissa kummassakin kaksi, mutta selvästi enemmän toisissa nimissä on ensimmäisiä etunimiä pidempiä nimiä. Tytöille mainitaan aineistossa seitsemän seitsemänkirjaimista toista nimeä, neljä kahdeksankirjaimista ja viisi yhdeksänkirjaimista toista nimeä. Kymmenen- ja yksitoistakirjaimisiakin on kumpiakin yhdet tyttöjen toisina niminä. Pojilla vastaavasti seitsemän- ja kahdeksankirjaimisia toisia nimiä on kumpiakin kahdeksan, yhdeksänkirjaimisia on kolme ja yksitoistakirjaimisia yksi.

kirjainten lkm	nimiä yht.
3	2 / 2
4	9 / 12
5	23 / 23
6	22 / 21
7	7 / 7
8	4 / 8
9	5 / 3
10	1 / 0
11	1 / 1
	74 / 77

Taulukko 12. Tyttöjen ja poikien toisten nimien kirjainten lukumäärät.

Kuusikirjaimiset nimet ovat yleisimpiä niin tytöillä kuin pojillakin (tytöillä 11 eri nimeä, pojilla 13), kun lasketaan kolmansien nimien kirjainten määrät. Seuraavaksi yleisimmät ovat molemmilla seitsemänkirjaimiset nimet. Tytöillä seuraavaksi tulevat kahdeksan- ja yhdeksänkirjaimiset nimet, joita on yhteensä yhdeksän. Kymmenenkirjaimisia kolmansia nimiä on

tytöillä yksi. Pojilla seitsemänkirjaimisia kolmansia nimiä on viisi, kahdeksankirjaimisia kaksi ja yksitoistakirjaimisia yksi. Suurin ero on siis kolmi-, neli- ja viisikirjaimisiin nimiin, jotka ovat suosituimpia ensimmäisinä etuniminä. Tytöillä kolmansiksi nimiksi mainitaan yksi nelikirjaiminen nimi ja kaksi viisikirjaimista. Pojilla puolestaan nelikirjaimisia nimiä ei ole kolmansina niminä lainkaan ja viisikirjaimisia on tyttöjen tapaan kaksi. Kolmikirjaimisia nimiä ei ole kolmansina niminä.

kirjainten lkm	nimiä yht.
3	0 / 0
4	1 / 0
5	2 / 2
6	11 / 13
7	8 / 5
8	5 / 2
9	4 / 0
10	1 / 0
11	0 / 1
	32 / 23

Taulukko 13. Tyttöjen ja poikien kolmansien nimien kirjainten lukumäärät.

Tavumäärät ovat luonnollisesti yhteydessä nimien kokonaispituuteen. Tyttöjen ensimmäiset etunimet ovat pääasiassa kaksitavuisia (75). Kolmitavuisia ensimmäisiä etunimiä on 15, nelitavuisia kolme ja viisitavuisia kaksi. Poikien ensimmäiset etunimet ovat myös valtaosaltaan kaksitavuisia (65). Yksitavuisia ensimmäisiä etunimiä on kolme ja kolmitavuisia 17. Nelitavuisia ensimmäisiä etunimiä mainitaan pojille kaksi.[6]

tavumäärä	nimiä yht.
1	0 / 3
2	75 / 65
3	15 / 17
4	3 / 2
5	2 / 0
	95 / 87

Taulukko 14. Tyttöjen ja poikien ensimmäisten etunimien tavumäärät.

Tyttöjen toisista nimistä yleisin on kolmitavuinen (37). Kaksitavuisiakin on kuitenkin 28, mikä kertoo pääasiassa siitä, että kolmas nimi on pidempi, jolloin keskimmäinen nimi voi olla lyhempi. Tässä kyseessä ovat juuri Kiviniemen (2006: 111) mainitsemat uudet rytmikuviot 2+2+3

[6] Jokainen nimi on laskettu vain kertaalleen kussakin ryhmässä (ensimmäiset nimet, toiset nimet, kolmannet nimet).

tai 3+2+3. Nelitavuisia toisia nimiä tytöille annettaisiin tämän aineiston mukaan yhdeksän. Tytöistä poiketen poikien toisetkin nimet ovat yleisemmin kaksitavuisia (43) kuin kolmitavuisia (28). Nelitavuisia nimiä poikien toisiksi nimiksi mainitaan viisi ja viisitavuisia yksi.

tavumäärä	nimiä yht.
1	0 / 0
2	28 / 43
3	37 / 28
4	9 / 5
5	0 / 1
	74 / 77

Taulukko 15. Tyttöjen ja poikien toisten nimien tavumäärät.

Myös tyttöjen kolmansista nimistä yleisin on tässä aineistossa kolmitavuinen (20). Sen sijaan kaksitavuisia kolmansia nimiä annettaisiin vain yksi ja nelitavuisia hieman enemmän kuin toisiksi nimiksi eli 11. Poikienkin kolmansissa nimissä kolmitavuisuus on yleistä: 23 mainitusta kolmannesta nimestä 19 on kolmitavuisia, jolloin kaksitavuisia on kolme ja nelitavuisia yksi.

tavumäärä	nimiä yht.
1	0 / 0
2	1 / 3
3	20 / 19
4	11 /1
5	0 / 0
	32 / 23

Taulukko 16. Tyttöjen ja poikien kolmansien nimien tavumäärät.

3.1.6. Yhdysnimet

Virallisessa etunimistössämme yhdysnimiä alkoi näkyä harvakseltaan vasta 1800-luvun loppupuolella. Uuden nimityypin virallistumista on ilmeisesti tukenut ainakin Ruotsista saatu malli. Ensi alkuun useimmat yhdysnimet olivat aineksiltaan omaperäisiä eli viralliseen käyttöön ilmaantui aluksi vain sellaisia yhdysnimiä, joiden taustalta löytyi jokin vanhempi kaksoisnimi kansanomaisessa asussaan, esimerkiksi *Anna-Leena* ja *Maija-Liisa*. (Kiviniemi 2006: 81.)

Aluksi yhdysnimiä saivat yleensä vain tytöt; poikien nimissä ne pysyivät harvinaisuuksina ja alkoivat yleistyä vasta vuosikymmeniä myöhemmin. Tosin nopeaa yhdysnimien leviäminen tyttöjenkään nimiin ei ollut, koska kyseessä oli koko etunimijärjestelmää

koskeva uudennos. Nimityypin yleistymistä vauhdittamaan tarvittiin jokin hyvin suosittu yhdysnimi. Tällaiseksi nousi 1900-luvun alussa *Anna-Liisa*. Suosituimmillaan yhdysnimien käyttö oli tyttöjen nimissä 1940-luvulla. (Kiviniemi 2006: 81.)

Yleistenkin yhdysnimien suosio on sitä lyhytaikaisempi ja alempi, mitä lähemmäs nykypäivää tullaan. Syynä on yhdysnimien määrän nopea kasvu. Muotinimiä varioidaan harvinaisempiin nimiin myös siten, että muodostetaan yhdysnimiä, joissa alkuosana on muotinimi ja jälkiosana jokin yhdysnimissä tyypillinen jälkiosa. Tällainen tyyppi yhdistää vanhaa ja uutta. Mitä enemmän erilaisia vaihtoehtoja löytyy, sitä vähemmän suosio keskittyy samoihin nimiin, ja muotinimen sisältävä yhdysnimi on yksilöllisempi kuin muotinimi sellaisenaan. (Kiviniemi 2006: 87, 91.)

Tyttöjen yhdysnimissä tyypillisiä jälkiosia ovat ainakin *Liisa*, *Stiina*, *Leena*, *Kaisa*, *Maria* ja *Maija*. Poikien yleisimmät yhdysnimet ovat kaavamaisempia, sillä niissä on vain kaksi hyvin yleistä jälkiosaa: *Pekka* ja *Matti*. (Kiviniemi 2006: 86, 91.)

1990-luvulta alkaen yhdysnimien suosio on vähentynyt huomattavasti. Viime vuosina suosio on vakiintunut sellaiseksi, että yhdysnimen saa tytöistä noin viisi prosenttia ja pojista vain noin kaksi prosenttia. Siitä huolimatta erilaisten yhdysnimien määrä tulee pysymään suurena, koska uusien yhdysnimien muodostus on helppo tapa saada lapselle harvinainen nimi. Yhdysnimien kohdalla nousee usein esiin kysymys käytännöllisyydestä: nimet ovat pitkiä, ja monissa tilanteissa joutuu kertomaan, miten nimi kirjoitetaan: viivalla vai ilman. Usein käy myös niin, että puhuttelunimeksi vakiintuu vain yhdysnimen alkuosa. (Kiviniemi 2006: 92.)

Tässäkään aineistossa yhdysnimet eivät ole yleisiä: tytöille niitä esitetään kolme (*Aada-Kaisa*, *Ada-Sofia*, *Veera-Sofia*) ja pojille kaksi (*Eeropekka*, *Ville-Veikko*). Nämä kaikki mainitaan ensimmäisiksi etunimiksi. Kaikilla tytöillä on myös toinen etunimi, mutta molemmilla pojilla on ainoastaan yhdysnimi.

Aada-nimi on tällä hetkellä melko suosittu. Vuonna 2007 se oli 11. yleisin ensimmäinen etunimi ja vuonna 2008 13 (Vrk 12.4.2009). Tässä siis pätenee Kiviniemen (2006: 91) maininta siitä, että ensimmäinen nimi on muotinimi, joka yhdistetään harvinaisempaan nimeen. *Sofia* puolestaan on tässä aineistossa kahdessa nimessä kolmesta yhdysnimen jälkimmäisenä osana, ja lisäksi se oli vuonna 2007 ja 2008 12. yleisin ensimmäinen tyttöjen etunimi. Kaikista annetuista etunimistä *Sofia* oli vuonna 2007 ja 2008 kolmanneksi yleisin. Tästä voisi helposti epäillä, että yhdistelmänäkään *Ada-Sofia* ei olisi kovin ainutlaatuinen. Kuitenkin yhdessä nämä nimet ovat esiintyneet vain 34 kertaa, joista 26 kertaa 2000-luvulla ja vuonna 2008 yhden kerran. Kirjoitusasu *Aada-Sofia* on vielä harvinaisempi, sillä se on annettu nimeksi 23 kertaa. (Vrk 12.4.2009.)

Aada-Kaisa on tyypillisempi esimerkki Kiviniemen (2006: 86–87) mainitsemasta tavasta muodostaa yhdysnimiä. *Kaisa*-nimi on yksi yleisimmistä yhdysnimen jälkiosista. *Aada* taasen on tällä hetkellä yleinen. Harvinainen, yksilöllinen yhdistelmä saadaankin yhdistämällä *Aada* ja *Kaisa*, sillä nimi on annettu vain kolme kertaa: kaksi kertaa vuonna 2004 ja kerran vuonna 2006 (Vrk 12.4.2009).

Veera-Sofia on tähän mennessä annettu nimeksi 14 tytölle. Yhdysnimenä *Veera-Sofia* on siis myös harvinainen, vaikka *Veera*kin on tällä hetkellä melko suosittu: vuonna 2007 se oli 14. yleisin tyttöjen ensimmäinen etunimi ja vuonna 2009 11. yleisin (Vrk 12.4.2009). Tämä nimi ei silti ole Kiviniemen kaavan mukainen, sillä *Sofia* on ensinnäkin tällä hetkellä kovin suosittu nimi, ja toiseksi se ei ole yleisimpiä yhdysnimien jälkiosia. Pelkkään suosittuun *Veera*-nimeen se tosin kyllä tuo yksilöllisyyden tuntua, sillä näiden kahden suositun nimen yhdistelmä on toistaiseksi harvinainen, vaikka kumpikin nimi on yksin suosittu.

Eeropekka on tämän aineiston yhdysnimistä ainoa, joka kirjoitetaan yhteen ilman yhdysmerkkiä. Tässä nimessä toteutuu jälleen Kiviniemen kaava siinä mielessä, että juuri *Pekka* on hyvin yleinen yhdysnimien jälkimmäinen osa. *Eero*a sen sijaan ei voi pitää tämän hetken muotinimenä, vaan se on ennemminkin tasaisen suosittu, ja se oli vuonna 2007 33. yleisin poikien etunimi ja vuonna 2008 sijalla 47. *Eeropekka* yhteen kirjoitettuna on huomattavasti harvinaisempi kuin *Eero-Pekka* yhdysmerkin kanssa. *Eeropekkoja* on nimetty kaikkiaan 25, kun *Eero-Pekkoja* on 102. (Vrk 12.4.2009.)

Ville oli vuonna 2007 annettujen ensimmäisten etunimien yleisyysjärjestyksessä sijalla 20 ja vuonna 2008 sijalla 22. *Ville*n suosio on laskenut 1980-luvun huippuvuosista, mutta yleinen se on silti edelleen. *Veikko*-nimi on annettu kaikkiaan yli 70 000 miehelle. *Ville-Veikko* on tämän aineiston yhdysnimistä selvästi yleisin yhdistelmä, sillä sen kantajia on aikojen saatossa ollut yhteensä 1009 (Vrk 12.4.2009.)

Aineiston yhdysnimien antajista vain kaksi on perustellut nimenomaan yhdysnimeä. Aineisto osoittaa myös sen, että kenenkään näistä viidestä yhdysnimestä saaneiden kuvitellulla (tai oikealla) sisaruksella ei olisi yhdysnimeä. *Aada-Kaisa* nimen maininnut vastaaja (n26) kirjoittaa, että yhdysmerkillinen etunimi on mallia hänen omasta äidistään, josta myös *Kaisa*-nimi tulee. Vastaaja haluaa nimellä osoittaa omaa suurta kiintymystään ja kunnioitustaan äitiään kohtaan. Myös *Veera-Sofia*n (n120) kaksiosainen nimi tulee suvusta.

3.1.7. Nimien alkukirjaimet

Tyttöjen ensimmäisten etunimien yleisin alkukirjain tässä aineistossa on *m*, jolla alkaa 15[7] ensimmäistä etunimeä. Seuraavaksi suosituin on *a*, jonka jälkeen tulevat tasoissa *i*, *n* ja *s*. Kaikkiaan tyttöjen ensimmäiset etunimet alkavat 15 eri kirjaimella.

Poikien ensimmäisten etunimien alkukirjaimista *j* on yleisin. Sillä alkaa 11 ensimmäistä etunimeä. Toiseksi yleisimmät alkukirjaimet ovat *a*, *o* ja *v*, joilla kaikilla alkaa kahdeksan ensimmäistä etunimeä. Seitsemän ensimmäistä etunimeä alkaa puolestaan *e*-kirjaimella. Kaikkiaan poikien ensimmäiset etunimet alkavat 18:lla eri kirjaimella.

kirjain	nimiä yht.
A	11 / 8
B	0 / 1
D	0 / 1
E	7 / 7
F	3 / 1
H	4 / 2
I	9 / 2
J	0 / 11
K	4 / 3
L	8 / 6
M	15 / 6
N	9 / 6
O	1 / 8
P	4 / 4
R	1 / 4
S	9 / 3
T	3 / 6
V	7 / 8
	95 / 87

Taulukko 17. Tyttöjen ja poikien ensimmäisten etunimien alkukirjaimet.

Aineiston tyttöjen toiset nimet alkavat 14 eri kirjaimella, joista yleisin on *e* (16). Poikien toisissa nimissä on 19 eri alkukirjainta, joista yleisin on *a*. Sillä alkaa 13 toista nimeä. Tyttöjen kolmansissa nimissä *a*- ja *m*-kirjaimet ovat kumpikin seitsemän nimen alussa. Yhteensä tyttöjen kolmannet nimet alkavat kahdeksalla eri kirjaimella. Poikien kolmannet nimet alkavat 13 eri kirjaimella, joista yleisimmät ovat *a* ja *j*. Molemmat esiintyvät kolmessa nimessä.

Kiviniemen (1982: 15) mukaan äännesymboliikalla on merkittävä osuus etunimien sävyttäjänä. Eri äänteiden erilainen ilmeikkyys jää kuitenkin paljolti nimenantajien ja -käyttäjien

[7] Jokainen ensimmäisenä etunimenä oleva nimi on laskettu vain kertaalleen.

oman intuition varaan, koska eri äänteiden ekspressiivistä ominaislaatua ei ole suomen kielessä selvitetty. Kiviniemi epäilee, että äännesymboliikka ei perustu vain eri äänteiden akustiseen ominaislaatuun, vaan pikemminkin niiden tuottamistavan symboliseen merkitykseen.

Aineistossani näkyy hyvin nimien tyypillinen äännerakenteellinen piirre: kun *e* ja *i* katsotaan neutraaleiksi, etuvokaalisia nimiä on yleisesti vähän, tässä aineistossa ei lainkaan (Kiviniemi 1982: 166). Kiviniemen (1982: 165–166) mukaan vokaaleista *o* esiintyy miesten nimissä lähes neljä kertaa useammin kuin naisten nimissä, ja vastaavasti *i* on yleisin kirjain juuri naisten nimissä. Aineistoni tukee hyvin näitä havaintoja, vaikkakaan aineiston pienuuden takia kyse voi olla pelkästä sattumasta.

Nimen valinnassa vanhemmille yhtenä kriteerinä saattaa olla nimen sopivuus ja sointuvuus sisarusten kanssa. Yhtenä merkkinä yhteensopivuudesta pidetään ensimmäisten etunimien ja miksei kaikkienkin nimien alkamista samalla kirjaimella. Käsittelen varsinaisia nimien valintaperusteita seuraavassa luvussa, mutta tässä jo hiukan sivuutan asiaa, vaikka en tiedäkään, ovatko miellyttävät nimet sattumalta samalla kirjaimella alkavia vai onko valinta tehty tarkoituksellisesti. Lisäksi on huomioitava, että ei ole olemassa mitään yleistä ja yhteistä käsitystä siitä, mitkä nimet sopivat yhteen ja millä perusteella.

Aineiston 124 vastaajasta 22:lla sekä tytön että pojan ensimmäisen nimen ensimmäinen kirjain on sama. Näitä ovat *Lotta* ja *Luka* (n3), *Fiona* ja *Frans* (n13), *Selma* ja *Sisu* (n14), *Inari* ja *Ilmari* (n15), *Sara* ja *Sami* (n17), *Mari* ja *Mikko* (n19), *Anna* ja *Anton* (n24), *Tiiu* ja *Tatu* (n25), *Miisa* ja *Miska* (n31), *Vilma* ja *Vilho* (n42), *Netta* ja *Niko* (n46), *Neea* ja *Niklas* (n50), *Matilda* ja *Mikael* (n54), *Amanda* ja *Aaron* (n56), *Halla* ja *Henno* (n61), *Venla* ja *Veetu* (n68), *Liina* ja *Leevi* (n72), *Ada-Sofia* ja *Anton* (n77), *Melena* ja *Mico* (n94), *Maisa* ja *Matias* (n95), *Taru/Tara* ja *Tatu/Topi* (n104), *Lumi* ja *Leevi* (n122).

Sellaisia tapauksia on kymmenen, joissa jälkimmäiset, useimmiten toiset nimet, alkavat samalla kirjaimella, mutta joissa ensimmäiset etunimet eivät ala samalla kirjaimella. Näitä ovat siis *Ronja Olivia* ja *Kaapo Oskari* (n4), *Kaisla Tuulia* ja *Roope Topias* (n5), *Netta Julia* ja *Aapo Jalmari* (n16), *Isla Emilia* ja *Lenni Emil* (n37), *Kerttu Amanda* ja *Iiro Aleksi* (n44), *Helmi Aliisa* ja *Joose Anselmi* (n60), *Kerttu Onerva* ja *Samuel Olavi* (n70), *Emma Sofia* ja *Kaapo Sakari* (m88), *Olivia Amanda* ja *Reeti Anton* (n90), *Maja Sofia* ja *Tomas Sebastian* (n93). Osittain tähän ryhmään kuuluvat myös *Lumi Eevi Olivia* ja *Leevi Oskari* (n122) sekä *Amanda Alexandra Mikaela* ja *Aaron Alexander* (n56).

Lisäksi aineistossa on kaksi sellaista nimiparia, joissa kaikki nimet alkavat samalla kirjaimella, siis tytön ensimmäinen, toinen (ja kolmas) nimi ja vastaavasti pojan ensimmäinen, toinen (ja kolmas) nimi. Nämä ovat *Inari Erika* ja *Ilmari Eemil* (n15) sekä *Netta Kirsi Kaarina* ja

Niko Kalevi Kristian (n46). Kaksi *Veetu Viljami*a ovat ainoat kaimat kaikkien etunimiensä puolesta tässä aineistossa. Sisaruspareista *Enni* ja *Onni* esiintyvät myös kaksi kertaa.

3.1.8. Kirjoitusasujen variointi

Nimien kirjoitusasut vaihtelevat aineistossa. Suomalaisessa henkilönnimistöntutkimuksessa kirjoitusasultaan poikkeavia nimiä käsitellään usein eri niminä. Tällöin esimerkiksi *Pia* ja *Piia* ymmärretään kahdeksi eri nimeksi, vaikka niiden tausta on sama ja ne jopa äännetään samalla tavalla. (Saarelma-Maunumaa 1996: 161.) Saarelma-Maunumaan mukaan syynä tähän saattaa olla se, että ainakin viime vuosikymmeninä Suomessa nimet on kirjattu kirkonkirjoihin ja väestörekisteriin erittäin tarkasti. Siten kirjoitusasujen poikkeamat ovat harkittuja ja merkityksellisiä. Etunimissäkin pätee suomen ortografinen perusperiaate: yhtä äännettä vastaa kirjoituksessa yksi äänne (Könönen 2001: 109).

Olen myös tässä tutkielmassa käsitellyt kirjoitusasultaan poikkeavia nimiä eri niminä. Vaihtelua esiintyy lähinnä pitkien ja lyhyiden vokaalien välillä sekä vierasperäisten kirjainten käytössä. Könönen (2001: 109) tarkoittaa etunimien vieraskielisillä piirteillä juuri äänteellisen ja ortografisen tason piirteitä, joiden perusteella nimi poikkeaa omakielisistä ja täysin suomalaistuneista nimistä. Propreissa vieraskielisinä pidetään samoja foneemeja kuin appellatiiveissakin. Nämä foneemit ovat *b*, *c*, *f*, *g*, *q*, *x*, *w*, *z* ja *å*. Kuitenkaan konsonantteja *b* ja *f* ei yleensä voida korvata suomalaisemmilla foneemeilla, toisin kuin esimerkiksi konsonantteja *w* tai *x*. Yksittäisten foneemien lisäksi myös tiettyjä konsonanttiyhtymiä voidaan pitää vieraskielisinä, esimerkiksi -*chr*. (Könönen 2001: 109.)

Kirjoitusasu varioi seuraavissa aineiston tapauksissa: *Fanni* ja *Fanny*, *Luka* ja *Luca*, *Anton* ja *Antton*, *Ada* ja *Aada*, *Erika* ja *Eerika*, *Emil* ja *Eemil*, *Sara* ja *Saara*, *Elias* ja *Eljas*, *Ester* ja *Esteri*, *Aleksandra* ja *Alexandra*, *Aleksanteri* ja *Alexander*, *August* ja *Aukusti*, *Evert* ja *Eevert*, *Mikael* ja *Micael*, *Maria*, *Marie* ja *Maaria*, *Helena* ja *Heleena*, *Kristian* ja *Christian*, *Edith* ja *Eedit*, *Aaro* ja *Aaron* sekä *Kristina* ja *Kristiina*.

Nimissä varioivat siis lyhyt ja pitkä vokaali, konsonantti- ja vokaaliloppuisuus, *y*- ja *i*-pääte sekä muut päätteet ja alku- ja keskikonsonantin vaihtelu ja pituus. Yksi tapa osoittaa luovuutta nimenannossa ja toisaalta saada lapsi tuntemaan itsensä ainutlaatuiseksi on juuri käyttää Suomessa esimerkiksi *c*-kirjainta *k*:n sijaan. Toisaalta tämä saattaa aiheuttaa ongelmia, koska muut eivät aina tiedä, miten nimi esimerkiksi kirjoitetaan. (Hagström 2006: 44). Hagström (2006: 46) toteaa, että myös nimen kirjoitusasu ja se, miltä nimi lausuttuna kuulostaa, vaikuttavat nimen synnyttämiin mielikuviin. Tämä käy ilmi myös tästä tutkimuksesta.

Etunimien kirjavuutta ja toisaalta määrää lisää tuntuvasti juuri se, että samankin kielen piirissä on usein lukuisia, monesti tyyliarvoltaan poikkeavia nimiasuja. Jotkut henkilöt saattavat ja saattoivat etenkin ennen käyttää etunimestään muuta muotoa kuin viralliseen väestörekisteriin merkittyä. Aikoinaan tämä vaikutti ennen kaikkea nimien kotoistamiseen: vierasperäisiä nimiä suomalaistettiin kotoisimmiksi (vrt. esim. *Eric*, *Erik*, *Eerik*, *Eerikki*, *Erkki*). (Piiroinen 1967: 6–7.)

3.1.9. Yhteenveto

Tämän aineiston vastaajat antaisivat mielellään omille lapsilleen joko kaksi tai kolme etunimeä. Eniten aineistossa mainitaan tapauksia, joissa sekä tytölle että pojalle annettaisiin kaksi etunimeä. Useimmiten vastaajat myös mainitsevat tytölle ja pojalle saman verran etunimiä.

Ensimmäisessä kysymyksessä ilmenee suurta variaatiota nimissä. Kyselylomakkeen täytti 124 vastaajaa, ja tyttöjen erilaisia ensimmäisiä etunimiä mainitaan 95 ja poikien 87. Ensimmäisten etunimien valinnassa ei siis ole havaittavissa minkäänlaista keskittymää eikä mikään nimi nouse juurikaan muita suositummaksi. Tyttöjen ensimmäisistä etunimistä eniten mainintoja saavat *Enni*, *Kerttu* ja *Sara*, jotka kaikki mainitaan neljästi. Poikien ensimmäisiksi etunimiksi valitaan neljä kertaa sekä *Leevi* että *Onni*. Toisista nimistä suosituimmat ovat *Maria* ja *Ilmari*, kolmansista nimistä *Maria* sekä *Johannes* ja *Juhani*, jotka vastataan yhtä monta kertaa. Toisten ja kolmansien nimien kohdalla vastaajien mieltymykset ovat enemmän yhteneväiset suosituimmuustilastojen kanssa kuin ensimmäisten etunimien kohdalla. Toiseksi ja kolmanneksi nimeksi annettavia nimiä mainitaan myös määrällisesti vähemmän kuin ensimmäisiä etunimiä. Tämän aineiston suosituimmat nimet ovat tilastoissakin melko korkealla, mutta tämänhetkiset muotinimet eivät suuresta hajonnasta johtuen pääse toistumaan vastauksissa.

Tarkastelin vastausten perusteella pääasiassa nimiin liittyviä, kielensisäisiä mielikuvia. Kiinnitin huomiota eniten valittujen nimien yleiseen suosioon ja pohdin ensimmäisten ja jälkimmäisten etunimien rakenteellisia eroja. Eniten vastaajat antaisivat lapsilleen viisikirjaimisia nimiä. Etunimiyhdistelmissä viskurilaki toteutuu valtaosassa vastauksia. Selvästi yleisin aineiston nimiyhdistelmä sekä tytöissä että pojissa on tyyppiä 2+3.

Ensimmäisen kysymyksen perusteella yhdysnimet eivät miellytä vastaajia, sillä omalle lapselleen yhdysnimen antaisi vain viisi vastaajaa. Nimien alkukirjaimista tytöissä yleisin on *m* ja pojissa *j*. Aineistossa on myös muutamia tapauksia, joissa kahta eri nimeä erottaa vain yksi kirjain (esimerkiksi *Fanni* / *Fanny*).

Tämän aineiston kolmen miesvastaajan nimimieltymyksissä on toistensa kanssa yhteneväisiä piirteitä. Kaksi miehistä antaisi tytölleen ensimmäiseksi etunimeksi *Helmi*n ja kaksi

pojalleen ensimmäiseksi etunimeksi *Kaapo*n. Kaksi miehistä antaisi myös *Sofia*-nimen tyttärilleen toiseksi nimeksi. Kaikki miehet antaisivat tytölle kaksi etunimeä. Pojalle kaksi miestä antaisi tytön tapaan kaksi etunimeä, ja yksi mies antaisi pojalle kolme etunimeä. Miesvastaajien osuus on tässä tutkimuksessa olemattoman pieni, jotta siitä voisi tehdä mitään johtopäätöksiä. Olisi kuitenkin mielenkiintoista selvittää, olisivatko miesten nimimieltymykset suuremmassakin aineistossa yhteneväisemmät kuin naisten, eli haluavatko naiset antaa persoonallisempia ja harvinaisempia nimiä, kun taas miehet näkevät tärkeäksi joukosta erottumattomuuden (*Helmi*, *Emma* ja *Sofia* tällä hetkellä hyvin suosittuja, *Kaapo*n suosio on kovasti kasvussa)? Näin pienen miesaineiston perusteella on kuitenkin syytä olettaa kyseessä olevan sattuma.

3.2. Etunimien valintaperusteet

Nimenvalinnan perusteet eivät ole ensisijainen tutkimuskohteeni, vaikka kyselylomakkeen toisessa kysymyksessä vastaajia pyydetään perustelemaan edeltävän kysymyksen nimenvalinnat. Tämän kysymyksen tavoitteena on ennen kaikkea saada selville, miksi juuri nämä, edellisessä kysymyksessä valitut nimet, ovat hyviä. Tällä taas on yhtymäkohta siihen, millaisia mielikuvia nimiin liittyy. Vastauksista on tarkasteltavissa myös, millaiset seikat nimissä tekevät nimistä miellyttäviä, ja toisaalta, mitä seikkoja nimen annossa halutaan välttää eli mitkä asiat eivät miellytä.

Etunimiin liittyy erilaisia sivumielteitä, joilla on oma vaikutuksensa nimien käyttöön ja nimenkäyttäjiin. Etunimiin yleisimmin liittyvät sivumielteet ilmenevät hyvin etunimien valintaperusteita eriteltäessä. Nimiin kytkeytyvät sivumielteet voivat olla joko kielensisäisiä tai kielenulkoisia. Näitä ovat esimerkiksi äänteelliset ja rakenteelliset seikat. Ne voivat olla myös semanttisia ja kytkeytyä nimien sisältöön. Kielensisäiset tarkoittavat nimeen sellaisenaan ja nimen asemaan kielen systeemissä liittyviä. Kielenulkoisissa mielteissä on kyse nimenkantajiin liittyvistä mielikuvista. Kielenulkoiset mielikuvat ovat selkeästi yleisempiä. Tämä osoittaa sen, että jokaisen ihmisen ja hänen nimensä välillä on erottamaton yhteys. (Kiviniemi 1982: 13.) Kielensisäiset mielikuvat ovat usein kieliyhteisössä samansuuntaisia, kun sen sijaan kielenulkoisiin mielikuviin vaikuttaa enemmän omakohtaiset tuntemukset (Kiviniemi 1982: 14).

Vastaajat ovat selkeästi miettineet nimiä ja siten osaavat myös perustella valintojaan. Yleinen piirre vastauksissa on se, että perusteluja on useita, esimerkiksi jokaisesta nimestä saattaa olla perusteellinen selvitys erikseen. Kiviniemi (1982: 166) painottaakin, että nimenanto on mittava prosessi, jossa punnitaan eri vaihtoehtoja. Harvoin nimenvalinnassa vaikuttaa vain yksi nimenantoperuste. Silti Kiviniemi (2006: 128) toteaa, että monesti muita valintoja on helpompi

perustella kuin nimivalintoja. Yksi syy tähän on siinä, että nimiin miellytään usein samaan tapaan kuin ihmisiinkin. Esimerkiksi tunteet, ihastuminen ja sattuma ovat usein keskeisemmässä asemassa kuin käytännölliset näkökohdat: nimivalinnat ovat usein enemmän tunnetasolla.

Toinen merkittävä seikka vaikuttaa olevan se, että naisilla (joita valtaosa vastaajista on) tuntuu olevan sellainen käsitys, että heillä on ensisijainen oikeus päättää lapsen nimi tai ainakin tehdä lopullinen hyväksyntä. Vastauksissa esimerkiksi saatetaan erikseen korostaa sitä, että ”nimi on itse asiassa miehen ehdotus”. Ikään kuin naisen tarvitsisi selitellä sitä, että lapsen nimi on puolison keksimä, tai jos puoliso pitää jostakin nimestä, ja nimi on valittu sen takia.

– – *Miehen toivomus.* (n58)

Max on itse asiassa miehen ehdotus – – (n106)

– – *Mies ihastui Kaapoon.* (n107)

Toisaalta myös siitä mainitaan, että nimi on valittu yhdessä puolison kanssa. Tällä ehkä halutaan korostaa sitä, että nimi todella on lapsen vanhempien yhdessä valitsema, ei vain toisen. Samalla tämä saattaa vahvistaa käsitystä siitä, että nimen takana olisikin useammin äidin mieltymys. Tähän vaikutelmaan saattaa vaikuttaa myös se, että tilanne valita lapselle nimiä voi olla hyvinkin kuvitteellinen. Vastaajalla ei välttämättä ole vielä puolisoa päättämään nimistä yhdessä, jolloin on luonnollista, että vastaaja mainitsee juuri itseään miellyttävät nimet.

Molemmat nimet on päätetty yhdessä puolison kanssa. – – (n33)

– – *Miehen kanssa yhdessä valittu* - - (n115)

Liia nimi ollut jo opiskeluaikana todella mieleinen, mieheni piti siitä myös kovasti. – – (n45)

Ensimmäiset nimet miellyttää itseäni ja ovat myös kansainvälisiä. Toiset ja kolmannet nimet suvuista. (n49)

Tavallisin este nimen valinnalle on nimen yleisyys, jolloin valintaa häiritsevät nimeen liittyvät henkilömielikuvat, vaikka ne ovatkin eri ihmisillä erilaisia. Tällöin on kyse juuri kielenulkoisista sivumielteistä. Kaksi kuukautta, jonka aikana nimi on ilmoitettava Väestörekisteriin, saattaa monesti tuntua liian lyhyeltä ajalta lapsen nimen päättämiselle. (Kiviniemi 2006: 128.) Silti nimen yleisyys -kriteeristä saatetaan luopua, mikäli nimi muuten miellyttää, tai jos suku ikään kuin velvoittaa tiettyä nimeä käytettävän esimerkiksi toisena nimenä.

– – *Juhani on suvussa, mutta valitettavasti aika yleinen.* (n67)

Leevi: "Päätetty" miehen kanssa jo teini-ikäisenä, kun ei ollut vielä niin muotinimi. – – (n72)

Pienen lapsen ulkonäköön liittyvät piirteet vaikuttavat melko harvoin valintoihin. Lapsi on tällöin muutenkin vielä kuin tyhjä taulu, josta voi tulla mitä vaan. Tässä tilanteessa on helpompi uskoa siihen, että nimi tekee ihmisen kuin siihen, että kyllä lapsi nimensä kirkastaa, oli se millainen tahansa. (Kiviniemi 2006: 128.)

Yksimielisiä nimenantajat lienevät aina olleet siitä, että lapsi tarvitsee hyvän nimen (Kiviniemi 2006: 128). Se, millainen on hyvä nimi, taas ei tarkoita kaikille samaa. Tähän liittyy myös tutkimukseni: se nimi, joka miellyttää toista, voi inhottaa toista. Nykyisin nimet leimautuvat enemmän itse kunkin henkilöhistorian mukaan kuin yleisesti tunnettujen asioiden mukaan (Kiviniemi 2006: 128).

Entisinä aikoina nimenvalinta oli ilmeisesti monessa mielessä helpompaa kuin nykyisin. Tähän vaikutti muun muassa se, että nimivalikoima oli huomattavasti pienempi, ja perinteiset nimenantotavat jarruttivat melko tehokkaasti uudenlaisten nimien valintaa. Nykyisin taas erilaisia vaihtoehtoja on tarjolla enemmän kuin koskaan aikaisemmin ja joka suhteessa sopivalta tuntuvan nimen löytäminen voi olla hyvinkin vaikeaa. (Kiviniemi 1982: 128–129.)

Vielä pari sataa vuotta sitten nimenvalinta niin Suomessa kuin muualla Euroopassakin oli etenkin tavallisen kansan keskuudessa perinteistä ja yhteisöllistä. Etunimeksi valittiin usein vain yksi nimi, joka tuli suvusta ja usein vielä tietyssä järjestyksessä: ensin isovanhemmilta, sitten vanhemmilta ja muilta sukulaisilta. Jos taas lapsi kuoli nuorena, seuraava saattoi saada saman nimen. (Kiviniemi 2006: 76, 128–129.)

Useamman etunimen järjestelmään siirtyminen mahdollisti sen, että tämä vanha perinne voitiin jättää jälkimmäisten etunimien varaan, jolloin ensimmäinen etunimi oli mahdollista valita vapaammin, omien mieltymysten mukaan. Ennen pitkää myös jälkimmäiset etunimet alettiin valita vapaammin. (Kiviniemi 2006: 76.) Ensimmäisten etunimien valinnan vapautumista tuki esimerkiksi omakielisen etunimistön synty suomalaisuusaatteen pohjalta (ks. luku 3.2.6.). Samoin perinteinen kaavamaisuus nimenvalinnassa poistui. (Kiviniemi 2006: 129.)

Aineistossa näkyy selvästi se, että suvusta tulevat nimet annetaan usein toisiksi tai kolmansiksi nimiksi, jolloin ensimmäinen etunimi saattaa olla puhtaasti vanhempien mieltymysten mukaan valittu. Vaikka jälkimmäiset etunimet voi nykyään valita vapaammin, moni vastaaja ottaa ne suvusta. Tässä korostuu usein perinteen jatkaminen, oma halu sekä omien isovanhempien ja vanhempien arvostus ja kunnioitus. Harvassa perustelussa suvusta tulevia nimiä pidetään rasitteena, vaan ne nähdään ennen kaikkea arvokkaina, perinteitä kunnioittavina niminä. Nimenannon motiivit voi jakaa tiedostettuihin ja tiedostamattomiin. Suvun jäsenten mukaan

nimeäminen on juuri tiedostettua nimeämistä. Tiedostamatonta nimenantoa on puolestaan esimerkiksi se, että nimenantoperusteena on ollut mieltymys nimeen. (Mustakallio 1996: 17.)

Päädyin nimenvalintakysymystä koskevassa käsittelyssä seuraavaan ratkaisuun. Eero Kiviniemi oli mukana järjestämässä vuoden 1979 almanakkaan sisältyvää kyselyä ”Mikä nimeksi lapselle?”, jossa vastaajia pyydettiin kertomaan, mitä he olivat kuulleet omien nimiensä valintaperusteista ja millaisin perustein he olivat itse valinneet nimet omille lapsilleen. (Kiviniemi 2006: 130.) Kiviniemi on tehnyt vastausten pohjalta luokittelun, jossa ovat mukana tärkeimmät nimenannonperusteet. Hän käsittelee vastauksia perusteellisemmin kirjassaan *Rakkaan lapsen monet nimet* (1982) osittain päivittäen tietoja vuonna 2006 ilmestyneessä teoksessaan *Suomalaisten etunimet*. Käytän oman aineistoni luokittelun pohjalla Kiviniemen tekemää jaottelua, joka sisältää keskeisimmät omassa aineistossanikin esiin nousevat perustelut.

Kuten Kiviniemikin (2006: 133) toteaa, valintaperusteiden luokittelusta oli mahdoton luoda sellaista luokittelua, jossa kaikki luokat olisivat toisensa pois sulkevia ja jäännöksettömiä. Näin ollen luokittelu ei siis ole täysin tyhjentävä. Analysoin vastaukset käyttäen seuraavia luokituksia: nimi suvusta, muulla tavoin ilmaistu suku- tai perheyhteys, muut henkilöesikuvat (esikuvat suvun ulkopuolelta, kummi, ystävät, tuttavat, toinen lapsi, julkisuuden henkilöt, historialliset ja fiktiiviset henkilöhahmot, uskonnolliset esikuvat), nimen kauneus, nimen käyttö, nimen semanttinen sisältö ja muut valintaperusteet (Kiviniemi 2006: 131).

Käsittelen kaikkien nimien valintaperusteita ikään kuin yhdessä eli en erittele ensimmäisen etunimen valintaperusteita toisen ja kolmannen nimen valintaperusteista. Tähän ratkaisuun päädyin, koska osa vastaajista ei ole perusteluissaan eritellyt sitä, mistä nimestä kulloinkin kirjoittaa eli mitä nimeä kulloinkin perustelee.

> *Yleisesti kaikista: suomalaisuus, skandinaavisuus + kansainvälisyys. Ei liian yleisiä. Raikkaus + voimakkuus. Kaunis äänneasu. Nimiä suvusta. Miehen toivomus.* (n58)

Vastauksissa on myös mahdottomia luokiteltavia siinä mielessä, ettei perustelusta voi tehdä tarkkoja johtopäätöksiä siitä, mitkä seikat nimen taustalla oikeastaan ovat.

> *Yhteistuumin puolison kanssa, perinteitä jatkaen, mutta samalla uutta tuoden.* (n34)

Edellisessä lainauksessa mainitaan, että molemmat vanhemmat ovat olleet mukana päättämässä nimiä, ja näin nimet miellyttävät molempia. Perinteet voisi tulkita siten, että nimissä on jotain suvusta. Toisaalta perinteet voivat viitata esimerkiksi suomalaisiin perinteisiin, ja uuden kohdalla voisi miettiä myös uudempia nimiä, jotka eivät ole olleet käytössä vielä kovin kauaa.

Kuitenkaan *Elle*n ja *Lenni*n kohdalla ei voi puhua siitä, että nimet olisivat uusia, vielä käyttämättömiä nimiä.

3.2.1. Nimi suvusta

Tässä nimi suvusta tarkoittaa sitä, että lapsi saa suvussa esiintyneen virallisen nimen tai puhuttelunimen sellaisenaan tai enintään kirjoitusasultaan nykykielen mukaisena (Kiviniemi 2006: 131.) Lasken tähän kuuluvaksi siis myös sellaiset perustelut, joissa sanotaan esimerkiksi, että nimi muistuttaa äidin tai isän nimeä. Tätä lähellä olevaa valintaperustetta, muulla tavoin ilmaistu suku- tai perheyhteys, käsitellään tämän luvun jälkeen. Se tarkoittaa kahden tai useamman lapsen nimen valintaa siten, että niissä on jokin yhteinen piirre sisarusten, isän tai äidin nimen kanssa. Tavallisesti tuo yhteinen piirre on nimien sama alkukirjain tai alkusointu tai muunlainen samantyyppisyys nimien muodon tai sisällön osalta. (Kiviniemi 2006: 131.) Muuten kriteerit ”muistuttaa äidin tai isän nimeä” tai ”pohjautuminen äidin ja isän nimestä” olisivat sopivampia muulla tavoin ilmaistuun suku- tai perheyhteyteen, mutta koska siinä painottuu kahden tai useamman lapsen nimen valinta, on varsinainen sukuyhteys siksi nähdäkseni osuvampi vaihtoehto.

Yleisin nimenvalintaa säätelevä sosiaalinen normi on suurimmassa osassa maailmaa ollut se, että nimi on pitänyt valita suvun piiristä (Kiviniemi 1982: 129.) Nimenvalinta suvusta on ikivanhaa. Sen on selitetty perustuvan eräänlaiseen sielunvaellususkoon, jonka tiedetään levinneen Skandinaviaan rautakaudella. Tavallaan siis isovanhemmat jatkoivat elämäänsä lapsenlapsissaan, ja tätä uskoa on usein saattanut tukea myös yhdennäköisyys. Alun perin kaimoja saivat vain suvun vainajat, mutta ajan mittaan tapa on laajennut vain sukuyhteyttä osoittavaksi: esikuviksi sopivat myös elossa olevat suvun jäsenet. (Kiviniemi 2006: 129.)

Samalla nimenanto suvun jäsenten mukaan merkitsi sitä, että nimen alkuperäinen merkitys jäi toissijaiseen asemaan, ja nimen saaja liitettiin nimenomaan nimen aiempaan kantajaan. Näin nimi ei manannut kantajalleen tiettyjä kykyjä ensisijaisesti sisältönsä perusteella. (Kiviniemi 1982: 130.)

Tutkimukset ovat osoittaneet, että suvun mukaan annetut nimet ovat yleisempiä pojilla kuin tytöillä ja tavallisempia vanhemmilla lapsilla kuin nuoremmilla. Lisäksi tällaista nimeämistapaa on väitetty suosivan sitä enemmän, mitä korkeampi nimenantajan sosiaalinen status on. (Kiviniemi 1982: 131.)

Selvin muutos nimenvalinnassa on kuitenkin ollut vapautuminen perinteisestä kaavamaisuudesta. 1900-luvulla suvusta valittujen nimien osuus vähentyi tasaisesti ainakin ensimmäiseksi etunimeksi annetuissa nimissä. Vanhan perinteen väistyminen on kuitenkin paljolti näennäistä, sillä ainakin Suomessa se on siirtynyt jälkimmäisten etunimien valintaan. (Kiviniemi

2006: 129.) Suomalaisessa nimistössä selvästi näkyvä piirre onkin se, että kun kahden tai useamman ristimänimen käyttö alkoi yleistyä, toinen ja kolmas nimi annettiin monesti vanhan perinteen mukaan suvusta. Tällöin ensimmäinen etunimi voitiin valita vapaammin, omien mieltymysten mukaan. Ylipäätään perinteisestä valintajärjestyksestä on alettu poiketa: usein nimen esiintyminen suvussa on vain lisäperusteluna jonkin muutenkin mieluisan nimen valinnalle. (Kiviniemi 1982: 131.)

– – *Toiset ja kolmannet nimet suvuista.* (n49)

Ensimmäisten etunimien valinnan vapautumista on ollut tukemassa myös omakielisen nimistön synty suomalaisuusaatteen pohjalta. Aatteellista mieltään oli yhtä hyväksyttävää osoittaa omakielisten nimien valinnoilla kuin noudattamalla vanhoja perinteitä. Varsinkin 1900-luvun alkupuolella kansallisuusaatteen vaikutus nimenvalintaan oli yhtä näkyvää kuin sukunimien suomalaistaminen ja uusien omakielisten nimien synty. (Kiviniemi 2006: 129–130, Paikkala 2006: 314–339.)

Moninimisyys yleistyi samaan aikaan, kun erilaisten etunimien määrä oli kasvussa ja valittaviksi alkoi ilmaantua myös omakielisiä nimiä. Kiviniemen (2006: 76) mukaan näiden asioiden välillä on todennäköisesti yhteys, mutta on vaikea sanoa, kumpi on syy ja kumpi seuraus. Se on kuitenkin selvää, että moninimisyyden yleistyminen antoi nimenvalintaan aivan uudenlaista vapautta.

Kiviniemen (2006: 133) mukaan vanhojen nimien suosio on alkanut lisätä sellaisia nimivalintojen perusteluja, joissa viitataan suvussa esiintyviin tai esiintyneisiin nimiin. Varsinkin niitä on jälkimmäisten nimien valintoihin liittyvinä. Suku on tässä aineistossa yleisin nimien valintaperusteena mainittu seikka. Näin oli myös Kiviniemen tutkimuksessa (Kiviniemi 2006: 131). Tässä aineistossa suku mainitaan ainakin jonkin etunimen valintaperusteeksi 75 vastauksessa. Tämä tarkoittaa sitä, että yli puolet (noin 60 prosenttia) vastaajista mainitsee suvun ainakin osaperusteluna nimenvalintaan. Tämän perusteella ei heti uskoisi, että suvun mukaan nimeäminen olisi vähentynyt suuresti. On kuitenkin huomioitava se, että suvusta valittujen nimien osuus on 1900-luvulla vähentynyt tasaisesti ja nimenomaan ensimmäisten etunimien kohdalla (Kiviniemi 2006: 129). Moni vastaaja selvittääkin, että toiset ja kolmannet nimet tulevat suvusta. [8]

– – *Mutta molemmissa viimeiset nimet ovat kuitenkin perintönä suvusta*. (n10)

[8] Lainaukset aineistosta ovat esimerkkejä. Kaikkia kuhunkin kohtaan sopivia lainauksia ei ole mahdollista eikä tarpeellista sisällyttää varsinaiseen työhön. Lainaukset ovat alkuperäisessä asussaan.

Pekka ja Juhani on appiukon ja isäni toiset nimet, Irmeli ja Orvokki taas anopin ja äitini toiset nimet. – – (n57)

– – toiset nimet puolestaan ovat suvussa kulkeneita. (n62)

Suvusta tulevat nimet eivät välttämättä ole mitä tahansa suvusta tulevia nimiä, ja myös sillä on merkitystä, kuka esimerkiksi sisarussarjasta nimen saa. Yksi vastaaja kirjoittaa myös, että nimi kulkee jo useammassa polvessa.

– – toinen nimi on suvussa perinteisesti kulkeva esikoistytön toinen nimi. - - (n9)

– – Juhani on käytössä jo neljännessä polvessa. (n69)

Yleisempää on, että juuri toiset ja kolmannet nimet tulevat suvusta, mutta on myös sellaisia tapauksia, joissa kaikki nimet tulevat suvusta, joko molempien lasten tai toisen lapsen.

Tytön nimet noudattelevat sukujuuria eli 2 ensimmäistä suvustani ja kolmas mieheni äidin nimi. – – (n1)

Tytön nimet puhtaasti siksi, että ovat suvussa, Inka mieheni puolella ja Matilda molempien puolella. – – (n67)

Iida Selina on äidinäidinäitini nimi ja Maria mieheni mummin nimi. Elias on taas miehini ja appeni toinen nimi ja Aleksanteri mieheni ukin nimi. Meillä on jo kaksi tyttöä ja heilläkin on suvun nimet. (n96)

Isoäitini oli nimeltään Ester ja isoisäniäitini nimi oli Maria – – (n98)

Tytölle nimi Aino Inkeri, koska Aino on miehen edesmenneen mummon nimi ja Inkeri minun mummo sekä kummitäti. – – (n107)

Pojan nimi: Kaikki nimet ovat jotenkin suvusta ja haluan vanhimmalle pojalle isän nimen toiseksi nimeksi. Tytön nimi: Toista nimeä suvussa ja miehen puolella kaksiosaisia nimiä. – – Sofia on myös isomummuni toinen nimi. (n120)

Moni vastaaja kokee kunnia-asiana käyttää suvusta tulevia nimiä. Kukaan vastaaja ei ainakaan mainitse siitä, että suvusta tulevien nimien käyttö tuntuisi pakolta. Monessa perustelussa päinvastoin korostetaan sitä, että nimivalinnoilla halutaan kunnioittaa suvun jäseniä ja että nimenvalinta suvun piiristä on jopa itsestäänselvyys. Osassa vastauksia taustalla vaikuttaa jo edesmenneen henkilön luonne, jolla toivottaneen olevan vaikutusta myös lapseen.

– – Tytön toinen nimi on mummoni nimi ja mummo hyvin tärkeä henkilö minulle. (n8)

Tytön toinen nimi siksi, koska äitini toinen nimi on Tuulikki, samoin minun, joten perinne jatkuisi tässä. – – Olavi toiseksi nimeksi pojalle juontaa juurensa minun isääni, samoin mieheni edesmenneeseen isään. Heillä molemmilla kun toinen nimi on / oli Olavi. ELi tässäkin asiassa kunnioitamme omia vanhempiamme. (n25)

Tytön nimessä jatketaan suvun perinteitä Alina nimellä, yhdysviivallinen etunimi on mallia omasta äidistäni, josta myös Kaisa nimi tulee. Haluan osoittaa omaa suurta kiintymystä ja kunnioitusta äitiäni kohtaan. – – Veikko on edesmenneen isäni nimi, mikä on ihan ehdottomuus minulle. – – (n26)

Pojan nimessä on etunimenä isoisän isäni nimi, toinen nimi on isäni nimi ja kolmas nimi on isoisäni nimi. – – Matilda oli isoisänni äiti, isomummu josta pidin todella paljon. (n51)

Henno on kuolleen Ukkini nimi. Ukki oli ihanimpia ihmisia maailmassa. – – (n61)

– – Niilo on mieheni viime syksynä kuolleen isoisän nimi. Niilo-pappaa kaikki arvostivat kovasti ja olisi hienoa laittaa hänen nimensä kiertämään. – – (n82)

– – Aarne ja Kerttu ovat olleet myös sukulaisiamme, joten nimet tulisivat myös heidän muistolleen. (n97)

– – Toinen nimi on isoäitini nimi, jonka ehdottomasti haluan antaa tyttölapselleni, jos sellaisen joskus saan. – – (n115)

Yksi vastaaja harmittelee, että suvusta tuleva pojan toinen nimi on kovin yleinen. Samoin yksi vastaaja hieman on epäileväinen, pitääkö suvusta tulevasta toisesta nimestä.

– – Juhani on suvussa, mutta valitettavasti aika yleinen. (n67)

– – Isäni on Juhani, jota kutsutaan Jussiksi ja pienelle pojalle Jussi on hyvä nimi pappaansa mukaillen. Yrjö Johannes taas on mieheni suvussa erittäin perinteinen ja mukana kulkenut nimi...minä en ole Yrjöön kauhean ihastunut, joten voipi olla että pojasta tulisi Jussi Johannes :) (n79)

Lisäksi yksi vastaaja on kirjoittaa, ettei suvusta ole löytynyt sopivaa nimeä pojalle. Heidän tyttärensä kaikki nimet ovat suvusta, mutta pojalle suvun nimet eivät miellytä. Tämä todistaa sen, että mitä tahansa suvun nimiä ei anneta, jos ne eivät muuten miellytä. Suku on tärkeä valintaperuste, mutta tarvittaessa siitä voidaan valinnanvapauden ansiosta tinkiä.

Tytön nimet noudattelevat sukujuuria eli 2 ensimmäistä suvustani ja kolmas mieheni äidin nimi. – – Pojan nimet ovat pitkällisen harkinnan tulos, koska suvusta ei löydy miellyttäviä nimiä pojalle. – – (n1)

Suvusta tuleviin nimiin olen laskenut kuuluviksi siis myös lapsen omien vanhempien tai sukulaisten nimiä muistuttavat nimet tai nimet, jotka ovat näistä johdettuja. Yhtenä syynä nimien variointiin Kiviniemi (2006: 134) mainitsee ajan tyylin. Suvusta valitaan usein ajan mukaisia ja suhteellisen tasaisen suosion omaavia nimiä. Rohkeimmat nimenantajat ovat toki aina valinneet suvusta myös hyvin harvinaisia nimiä.

Viime aikojen suosionvaihtelusta Kiviniemi (2006: 134) mainitsee esimerkkejä, joissa esimerkiksi *Mati*n pojasta on tullut *Matias* ja *Aki*n pojasta *Akseli*. Vaikutelma on usein kuitenkin sellainen, että näiden muodikkaiden nimien valinnalle on haluttu vain lisäperuste toteamalla, että se on tietyn suvussa esiintyneen nimen variantti ja erottaa sellaisena esimerkiksi lapsen vanhemmistaan tai isovanhemmistaan. (Kiviniemi 2006: 133–134.)

– – *toinen nimi muistuttaa lapsen äitin nimeä.* (n15)

Kummassakin on viitteitä vanhempien/isovanhempien/muiden sukulaisten nimiin, vaikka vain yksi (Toini) onkin suoraan lainattu. – – (n48)

– – *Ossin ensimmäinen nimi on muokkaus isänsä nimestä* – – (n64)

– – *Tässä nimessä kiehtoo myös se, että mummuni nimi on Elvi, eli tässä nimessä on myös vähän mummuni nimeä.* – – (n72)

– – *Johdettu minun ja mieheni pappojen nimistä. (Feetu ja Viljo)* (n124)

Ylipäätään suvusta tulevat nimet eivät tarkoita välttämättä isovanhempia tai vanhempia sukupolvia, vaan voivat olla myös lapsen omien vanhempien ensimmäisiä etunimiä tai jälkimmäisiä etunimiä, joskin monesti jo vanhempien nimissä on suvussa kulkevaa toista nimeä.

– – *Emilia taasen on oma toinen nimeni ja tulee suvusta.* - - (n37)

– – *Marika on toinen nimi itselläni ja toista nimeä olemme päättäneet käyttää jonkinlaisena jatkumona. (Esikoisellamme toinen nimi on peräisin mieheltä)* (n38)

– – *Mikael miehen toinen nimi.* – – (n65)

Jero tulee siitä, ettei ole kovin yleinen, ja on lähellä isänsä nimeä (Jyri). – – *Helinä on oma kolmas nimeni.* (n99)

– – *kolmannet tuevat suoraan äidin ja isän toisista nimistä.* (n123)

3.2.2. Muu suku- tai perheyhteys

Muu suku- tai perheyhteys tarkoittaa tässä yhteydessä kahden tai useamman lapsen nimen valintaa siten, että niissä on jokin yhteinen piirre sisarusten tai äidin tai isän nimien kanssa. Tavallisimmin tuo piirre on nimien sama alkukirjain tai alkusointu tai muunlainen samantyyppisyys nimien muodon tai sisällön osalta. (Kiviniemi 2006: 131.)

Osa näistä kriteereistä on hiukan limittäin sen kanssa, että nimet muistuttavat vanhempien nimiä tai ovat niistä johdettuja. Tällöinhän usein esimerkiksi nimien alkukirjaimet ovat samat. Ratkaisussani tähän luokitteluun on vaikuttanut ennen kaikkea se, että Kiviniemi (2006: 134) puhuu tässä yhteydessä useammasta kuin yhdestä lapsesta. Toisaalta tässäkin on kuitenkin kyse suku- ja perheyhteydestä, joten sen puolesta rajan edelliseen, nimi suvusta -lukuun, ei edes tarvitse olla ehdoton. Täysin yhdenpitävä ei ole myöskään Kiviniemen (2006: 134) luokittelu. Suvun piiriin hän mainitsee kuuluvaksi *Matti–Matias* -tyyppiset nimet isälle ja pojalle. Vastaavasti muulla tavoin ilmaistua sukuyhteyttä on Kiviniemen mukaan esimerkiksi se, että isä on *Jussi* ja poika *Justus*.

Suvun tai perheen nimien kytkeminen toisiinsa jonkin yhteisen piirteen kautta on ollut ikivanha tapa laajalti Euroopassa. Allitteraatio eli vahvan tai heikon alkusoinnun käyttö on ollut tyypillistä niin kalevalamittaisessa runoudessa kuin vanhassa germaanisessa henkilönnimistössäkin. Tällöin nimet on valittu saman alkukirjaimen tai jopa yhteisen ensitavun sisältäviksi. Nykyaikoihin asti tämä nimien rakenteellinen yhteys on ollut erityisen tyypillistä kaksosten nimissä. (Kiviniemi 2006: 134.)

Selviä muulla tavoin ilmaistu sukuyhteys -kategoriaan kuuluvia perusteluja on aineistossa 19 eli noin 15 prosenttia. Jos nämä laskee yhteen suvun piiristä tulevien nimien kanssa, tulokseksi saadaan 95 jollain tapaa sukuyhteyteen liittyvää perustelua. Tämä on melkein 76 prosenttia kaikista vastauksista. Sukuyhteyden osoittaminen näyttää siis olevan hyvin keskeinen piirre nimenvalinnassa tämän aineiston perustella. Tuloksia analysoitaessa on kuitenkin hyvä huomioida, että suurin osa vastaajista on maininnut useamman kuin yhden perustelun eli tuo 76 prosenttia ei tarkoita sitä, että suku ainoana valintaperusteena olisi noin ylivoimainen.

Vastaajat kirjoittavat lasten nimien sointuvuudesta: joillekin on tärkeää, että lasten nimet sointuvat keskenään ja sopivat yhteen. Tämä ei silti välttämättä tarkoita, että ensimmäiset etunimet alkaisivat samalla kirjaimella.

Sointuvat hyvin yhteen. (n71)

Sopisivat jo olemassaolevien lasten nimiin ja kuulostavat mukavilta. En nyt laita tähän meillä jo olevia nimiä (kaksi poikaa) vaan ne, mitkä antaisin kolmannelle: Anton Emil Ada-Sofia Olivia (n77)

– – Sopivat kumpikin isosiskonkin nimeen. – – (n89)

– – Luca lähellä enkelipoikamme Mikon(Miko), nimeä, – – (n121)

Osa vastaajista kirjoittaa perusteellisemmin siitä, kuinka lasten tai jopa koko perheen nimet alkavat samalla kirjaimella.

Perheemme kaikki nimet alkavat N-kirjaimella. – – (n23)

– – Pojan etunimelle ei varsinaista selitystä ole, halutaan T-kirjaimella alkava nimi, koska miehen nimi alkaa T:llä, samoin minun. – – (n25)

– – Liina: Sopii hyvin Leevin kanssa – – (n72)

– – Maria-nimestä olen aina pitänyt ja sekä minun että mieheni perheissä on suosittu m-alkuisia nimiä. Mariasta tulisi ehkä kutsumanimi. – – (n82)

Aikaisemmat lapset alkavat myös T-kirjailmella ja ovat nelikirjaimisia. – – (n104)

– – Sanni tytölle siksi että sopisi sitten yhteen Santun kanssa. (n109)

– – Tytön nimestä Lumi, pidän sen vuoksi, että oma nimeni alkaa myös L -kirjaimella. L - alkuinen nimi sointuisi siis omaani, että pojan nimeen. – – (n122)

Esikoinen on meillä Santtu Jalmari joten jo joskus aikoinaan mietin että jos toisen lapsen saamme ja se on poika niin nimeksi tulisi Arttu Ilmari. – – (n109)

Sukuyhteyttä kuvaa myös se, että perheen pojat olisivat *Santtu Jalmari* ja *Arttu Ilmari*. Tässä nimiparissa nimet eivät ala samalla kirjaimella, mutta sekä ensimmäiset etunimet ja toiset etunimet ovat selkeästi ikään kuin samaa muottia: *Santtu* ja *Arttu*, *Jalmari* ja *Ilmari*. Kaikissa nimissä on tästä huolimatta eri määrä kirjaimia, mutta tavurakenne noudattelee kaavaa 2+3. Esimerkin ensimmäiset etunimet loppuvat *u*-kirjaimeen ja keskellä on kaksoiskonsonantti. Toiset nimet puolestaan ovat *mari*-loppuisia.

Samantyyppisyyttä sisarusten nimien merkityksen osalta edustaa seuraava esimerkki. Vastaajalla on ennestään jo kaksi tyttöä ja mahdollisen kolmannen nimi sopisi sisällöltään kahden muun jatkeeksi. Tämä nimenvalintaa koskeva perustelu sopii myös myöhemmin käsiteltävään

kohtaan ”nimeen sisältyvän ilmauksen merkitys” (luku 3.2.6.). Näen kuitenkin, että tässä vastaaja on ennen kaikkea halunnut korostaa koko sisarussarjan yhteistä nimiteemaa, merta.

> *Aava sen takia että molemmat tyttöjeni nimet liittyvät mereen eli Helmi ja Meri. Sopisi siis joukon jatkoksi vielä yksi tyttö ja meriaiheinen nimi :) – –* (n111)

Aineistossa on myös selkeä esimerkki siitä, kuinka tytölle ja pojalle annettaisiin samantyyppiset toiset nimet: tytölle toiseksi nimeksi *Alexandra* ja pojalle *Alexander* (n56). Vastaaja tosin ei ole perustellut tätä näkökohtaa, vaan mainitsee syiksi sen, että nimet ovat kansainvälisiä, suvussa kulkeneita ja historiallisesti merkittäviä. Hän ei luokittele perusteluja sen tarkemmin, mutta tuntuisi sattumalta, jos sekä tytön että pojan nimet olisivat molemmat suvusta ja kirjoitusasultaankin samanlaisia. Todennäköisempää olisi, että toinen nimistä on suvussa kulkenut, ja siitä muokkaamalla on saatu myös toiselle sukupuolelle sopiva toinen nimi, joka yhdistää sisarukset toisiinsa.

3.2.3. Muut henkilöesikuvat

Nimiin liittyviin mielteisiin vaikuttaa eniten nimenantajan tuntemat henkilöt tai henkilöhahmot, joilla on kyseinen nimi. Tällainen vaikutus on sitä suurempi, mitä läheisempiä tai muuten arvostetumpia tällaiset henkilöt tai henkilöhahmot nimenantajan näkökulmasta ovat. Suuri ihastus tai ihailu jättää hohdetta myös kohteen nimeen, sitä varmimmin, mitä vähemmän muita samannimisiä tuntee. Äänteellisesti läheinen sanasto jää selvästi toissijaiseen asemaan. Aivan uusien nimien osalta sama vaikutus voi syntyä samantyyppisten tai äänteellisesti läheisten nimien kautta. Tällaisiin kytköksiin ihmisen mielessä viittaa sekin, että tiettynä aikana suositut nimet nostavat aina suosioon myös muita samantyyppisiä nimiä ja synnyttävät jopa uusia nimivariantteja, jos samantyyppisiä nimiä ei helposti löydy. (Kiviniemi 2006: 135.)

Muihin henkilöesikuviin Kiviniemi (2006: 131) luokittelee seuraavat alaryhmät: esikuvat suvun ulkopuolelta, kummi, toinen lapsi (muu kuin oman perheen), ystävät ja tuttavat, julkisuuden henkilöt, kirjalliset ja fiktiiviset henkilöt sekä uskonnolliset esikuvat. Nämä muut henkilöesikuvat ovat siis kyseessä silloin, kun nimenvalintaa on tukenut se, että nimi on jollakin tämän luokan alaryhmissä mainituista henkilöistä.

Muu esikuva voi olla esimerkiksi läheinen ihminen, lapsi tai myönteistä julkisuutta saanut henkilö. Usein nimenvalintaan vaikuttavat myös historialliset henkilöt ja kuvitteelliset henkilöhahmot kirjallisuudesta, laulujen sanoista, elokuvista ja televisiosta. Uskonnolliset esikuvat, kuten Raamatun henkilöt tai pyhimykset, ovat olleet jo vanhastaan keskeisiä

nimenvalinnassa. (Kiviniemi 2006: 131–132.) Aineiston nimenvalinnan perusteluissa mainitaan muita henkilöesikuvia 19 kertaa. Näin ollen henkilöesikuva mainitaan noin 15 prosentissa vastauksia.

Nimenvalinta kummin mukaan on vanha tapa, sillä siitä on tietoja jo esimerkiksi 1500-luvun Saksasta. Tällaista nimenantoa suositeltiin paikoin kirkollisissa säädöksissä, ja kummilla saattoi olla oikeus jopa nimen määräämiseen. Laajalti yleiseksi tapa tuli kuitenkin vasta sitten, kun kahden tai useamman etunimen käyttö yleistyi. Suomessa kummien mukaan annetut kaimanimet eivät ole kovinkaan yleisiä. (Kiviniemi 1982: 135.) Montaa kertaa (3) ei kummia mainita tässäkään aineistossa. Merkittävää on se, että kummin nimellä tarkoitetaan lapsen äidin kummia eikä lapsen omaa kummia.

– – Kirsi: oman kummini nimi – – (n46)

– – Inkeri minun mummo sekä kummitäti. – – (n107)

Yhdessä vastauksessa, jossa kummi mainitaan, ei kyse ole varsinaisesti kummin nimestä, vaikka kummiin perusteluissa viitataankin.

– – Erin viittaa Irlantiin, joka minulle läheinen ja kummikin tulee sieltä. – – (n47)

Kiviniemi (1982: 136) on sitä mieltä, että vaikka nimen esikuvaksi ilmoitetaan tietty henkilö suvun ulkopuolelta, valintaan ei ole aina vaikuttanut pelkästään nimeen tietyn henkilön ansiosta kytkeytyvä myönteinen mielikuva. Tällaiset nimet saattavat nimittäin täyttää joukon nimenantajan muitakin vaatimuksia nimelle, mutta monesti nimenvalintaa on helpoin perustella tietyllä henkilöesikuvalla, joka silti sinänsä on se painavin, muttei ainoa, syy nimenvalinnalle.

Ystävä tai entinen poikaystävä mainitaan muutaman kerran aineistossa. Varhain syntyneet ystävyyssuhteet ovat keskeisempiä, koska myöhemmät eivät välttämättä ehdi vaikuttaa lasten nimeämiseen. Nimien myönteisen leimautumisen syyt ovat moninaisia: ne ulottuvat nuoruusiän ensirakkaudesta ja sydänystävyydestä erilaisiin toverisuhteisiin, kunnioitukseen ja kiitollisuuteen. Joissakin tapauksissa tällaisilla nimillä on melko selvä muistoninen sävy, ja joskus niitä on annettu myös nimien enteellisyyteen uskoen (kuten n55). Kaikkiaan tämä nimenvalintatapa osoittaa parhaiten, miten myönteisesti jotkut nimet voivat sävyttyä juuri läheisten tuttavuuksien ansiosta. (Kiviniemi 1982: 137–138.)

– – Saran toinen nimi tulee ystävän mukaan. (n64)

– – Santeri tuli mieheni parhaan kaverin nimestä, kun tämä kuoli yllättäen viime jouluna – – (n99)

– – Pojan: (nolottaa) Paras poikaystäväni (ennen miestäni) oli Daniel niminen. Pidin hänestä paljon, mutten rakastanut, ja toivoisin että pojasta tulisi yhtä mukava kuin tästä Danielista. – – (n55)

Myös opettaja voi olla esikuvana oman lapsen nimenvalinnalle.

– – Edith muistuttaa minua ala-asteen opettajastani, runoilijasta ja laulajasta. – – (n106)

Joskus nimenannon mallina on toinen (pieni) lapsi. Osasyy nuorten esikuvien keskeisyyteen on osittain nimien suosionvaihtelussa. Kun nimien suosio on vaihtunut yhä nopeammin ja uusia nimiä on otettu käyttöön yhä enemmän, tuoreet ja vanhoista rasitteista vapaat nimet tulevat useimmiten näkyviin juuri lapsilla. (Kiviniemi 1982: 136.) Aineistossa on yksi esimerkki, jossa nimenannon mallina on toinen lapsi. Tässä nimi, *Paavo*, ei sen sijaan ole sinänsä uusi nimi, vaan perusteluissa lienee tärkeämpää kunnioitus ja muisto.

– – Paavo jäi mieleen tsunamista (oli nuorin suomalaisuhri) – – (n57)

Julkisuuden henkilö mainitaan aineiston valintaperusteissa kolmesti. Maininnan saavat niin musiikin, taiteen kuin kirjallisuudenkin merkkihenkilöt.

Aaro on muunnos Elviksen toisesta nimestä – – (n116)

– – Leonardo taas Da Vincin mukaan. – – (n61)

– – myös kulttuurihenkilöillä oli pieni osa nimen valinnassa (Topelius, Hellaakoski) (n32)

Edellisestä ryhmästä (ystävistä, tuttavista) nämä esikuvat eroavat oikeastaan vain siinä suhteessa, että ne ovat etäisempiä ja siksi ehkä useammin myös lisäperusteiden luonteisia. Ammatillisesti esikuvina olevien julkisuuden henkilöiden kirjo on yleisesti valtava. (Kiviniemi 1982: 139.)

Nimen esikuvana saattaa olla myös historiallinen tai kuvitteellinen henkilö. Näitä mainitaan aineistossa jokunen. Kiviniemen (1982: 143) mukaan kansalliskirjallisuus vaikuttaakin huomaamattomasti nimenvalintaan, ja se on ehtymätön lähde, joka vaikuttaa tehokkaasti ja muodin oikkuja tasoittaen. Huomaamattomuutta tukenee se, ettei se ole perusteluna kuin yhdessä vastauksessa.

– – Elias perustuu Elias Lönnrotiin ja Venla Seitsemään veljekseen, näin Suomen kulttuuriperintö tulee esille myös lasten nimissä (toivottavasti myös identiteetissä). – – (n108)

Monet TV-sarjojen, elokuvien, sarjakuvien, musiikin sanoitusten, lastenkirjojen ja romaanien henkilöhahmot tai muunlaiset kuvitteelliset hahmot voivat tukea tiettyjen nimien valintaa tai olla jopa valinnan pääasiallinen peruste (Kiviniemi 1982: 147). Neljä vastaajaa mainitseekin nimien valintaperusteeksi satuhahmon. Yhdellä vastaajista nimenannon taustalla vaikuttaa musiikki ja lempikappale.

– – tuo myös mieleen Muumilaakson tarinoiden Aliisan. – – (n83)

– – Aliisa lapsena rakastamastani Muumeista. (n116)

– – Eemi ainoana ei ole peräisin keneltäkään sukulaiselta vaan Vaahteramäen Eemeliltä, jota kutsuin pienenä Eemiksi. – – (n48)

– – Myös Astrid Lingrenin tuotannosta on saatu vaikutteita pojan nimeen. (n66)

– – Ella tulee lempikappaleestani – – (n116)

Monissa esityksissä, joissa selvitellään nykyistä nimenvalintaa muualla maailmassa, nimenanto Raamatun tai uskonnollisten esikuvien perusteella on sivuutettu, koska sen ajatellaan ehkä kuuluvan jo väistyneeseen perinteeseen. Kiviniemen (1982: 148) mukaan tämä on osaksi totta. Suuri osa nimenantajista on selvillä siitä, että useat modernitkin nimiasut ovat syntyneet kristillisten nimien pohjalta. Tämän ei kuitenkaan tarvitse vaikuttaa mitenkään nimenvalintaan. Sellaisiakin nimenantajia toki on vielä paljon, jotka joko uskonnollisen vakaumuksensa takia tai kunnioituksesta vanhaa perinnettä kohtaan pitävät nimen uskonnollista tai raamatullista taustaa keskeisenä ehtona nimenvalinnalle. (Kiviniemi 1982: 148.)

Raamatullisille nimille on tyypillistä erilaisten kirjoitusasujen runsaus. Osaksi tämä johtuu kalenterinimien kirjoitusasuissa tapahtuneista muutoksista, osaksi taas siitä, että Raamattuun perustuvalla tai sellaiseksi luullulla asulla on haluttu korostaa nimenvalinnan taustaa. Toinen tyypillinen piirre on se, että virallisiksi nimiksi on annettu myös monia raamatullisten nimien kansanomaisia lyhentymiä, vaikka vain muutamat niistä ovat keskeisintä nimistöämme. Yleistyessään nämä nimet ovat usein myös menettäneet aiempaa raamatullista leimaansa. Tämä valintaperuste on kuitenkin toisaalta antanut mahdollisuuden myös erikoisuuden tavoitteluun, sillä Raamatussa on sellaisiakin nimiä, joita ei voi olettaa kenelläkään olevan. (Kiviniemi 1982: 151.)

Uskonnolliset esikuvat tai kristillinen perinne mainitaan perusteluissa neljästi.

– – Molemmissa tärkeää kristillisen perinteen kaiku. (n1)

– – Mikael on suvussa kulkeva nimi, mutta sillä on myös uskonnollinen tausta. – – (n99)

– – Takana myös ajatus suojeluspyhistä. (n113)

Myös sillä saattaa olla merkitystä, monenneksiko nimeksi kristillisestä perinteestä tuleva nimi halutaan.

– – toiseksi nimeksi haluan jonkun "kristillisen" nimen. – – (n84)

Lisäksi yksi vastaaja osoittaa tietävänsä nimen kristillisen merkityksen, mutta kieltää sen olevan syynä valintaan.

– – Nimen uskonnollinen merkityksellä ei minulle ole merkitystä tai ennemminkään haittaa. Olen itse ateisti. – – (n38)

3.2.4. Nimen kauneus

Jokainen pystyy usein varsin helpostikin asettamaan joukon nimiä henkilökohtaiseen suosituimmuusjärjestykseen, vaikka ei osaisikaan sen kummemmin sanoa, millaisin perustein tämä tapahtuu: jotkut nimet vain tuntuvat kauniimmilta ja miellyttävämmiltä kuin toiset (ks. myös kysymys 4). (Kiviniemi 1982: 165.)

Mieltymyksestä nimeen on tullut yksi keskeisimmistä valintaperusteista. Kauniilta, miellyttävältä tai myönteiseltä tuntuva nimi annetaan siinä toivossa, että se leimaisi nimenkantajan olemuksen ja koko hänen elämänsä nimenantajan kuvitelmien mukaisesti. ”Nomen est omen” (nimi on enne) -ajattelu kuuluu lähes aina nimenantoon, vaikka se eri aikoina ilmeneekin eri tavoin. (Kiviniemi 1982: 165.)

Nimien kauneus on vaikeasti määriteltävä asia, sillä kauniina on eri aikoina pidetty äännerakenteeltaan varsin erilaisia nimiä. Jos nimeä ajatellaan vain kielellisenä merkkinä, kauneuden voi ajatella perustuvan nimen äänneasuun tai nimeen sisältyvän ilmauksen merkityksiin, jolloin puhutaan kielensisäisistä mielikuvista. Enemmän asiaan näyttävät kuitenkin vaikuttavan jo tuttuihin nimenhaltijoihin liittyvät mielteet. (Kiviniemi 2006: 140.) Tällöin kyse on juuri kielenulkoisista mielikuvista (ks. luku 1.3.).

Kauniiksi, miellyttäviksi tai hyviksi mainitut nimet ovat usein myös muodikkaita, trendikkäitä ja sosiaalisesti edustavia. Tähän tapaan luonnehdittu valintaperuste liittyy siis usein johonkin kyseisen ajan suosikkinimeen. Ihmisten sosiaalinen vaisto on tässä suhteessa hyvin tarkka: syrjäisilläkin seuduilla tiedetään, mitkä nimet kulloinkin ovat muodissa. (Kiviniemi 2006: 141.)

Sama ilmiö, mieltymys muodikkaisiin nimiin, liittyy niin usein kaikkiin valintaperusteisiin, että on mietittävä sitäkin, mikä milloinkin on nimenvalinnassa ensisijaista. Onko siis esimerkiksi valinnan perusteeksi ilmoitettu kytkös sukuun vain lisäperuste muotinimen valinnalle vai onko uusien vaihtoehtojen etsiminen suvusta ollut ensisijaisempaa ja valintojen osuminen samoihin nimiin vain innovaattoreiden jäljittelyä? Kaikkien uusien trendien aloittajina ovat aina olleet uusia vaihtoehtoja etsivät innovaattorit. (Kiviniemi 2006: 142.)

Vastauksissa nimen kauneus ja mieltymys nimeen on ilmaistu monin eri tavoin. Tästä syystä tähän luokkaan kuuluvien vastausten määrän laskeminen on mahdotonta, koska monia kauniita nimiä perustellaan myös esimerkiksi käytännöllisillä näkökohdilla, joita käsittelen seuraavassa luvussa. Jokaisessa perustelussa on jotakin, mikä tekee nimestä vastaajalle kauniin ja miellyttävän.

Aineistossa nimen kauneus ja miellyttävyys ilmaistaan yksinkertaisesti niin, että nimi on *kaunis*. Nimen miellyttävyyttä perustellaan harvoin tarkemmin: jotkut nimet vain ovat ihania. Yleisimmin aineistossa vastaajat kirjoittavat nimen kauneudesta ja sointuvuudesta.

– – Sointuvat, ovat kauniita, – – (n1)

Nimet ovat mielestäni kauniita. – – (n14)

Vastauksista käy ilmi, että miellyttävyyden ja kauneuden perusteleminen on äärimmäisen vaikeaa, jopa mahdotonta. Mieltymykselle ei välttämättä ole mitään syytä. Vastaajat kokevat tämän silti jotenkin ongelmalliseksi, etteivät osaa perustella tarkemmin. Tästä kertovat ikään kuin hieman vähättelevät *vaan*- ja *vain*-partikkelit.

Vain on fokuspartikkelina eksklusiivinen: se tarkoittaa ’ei mikään ~ kukaan muu kuin’. Pitkävokaalinen *vaan* ilmaisee kieltävän lauseen jäljessä eräänlaista vastakohtaisuutta. Puhutussa kielessä nämä partikkelit voivat langeta äänteellisesti yhteen. Sävypartikkeli *vaan ~ vain* motivoituu semanttisesti fokuspartikkelin vain asteikkotulkinnasta. Se tuo lausumaan vähättelyn sävyn. Tämä sävypartikkeli esiintyy erilaisissa kehotuksissa, rituaalistuneissa lausumissa sekä pyyntöjen ja ehdotusten perusteluissa. Direktiiviin partikkeli *vaan* tuo tässä tapauksessa vähättelevän sävyn. Direktiivin sävy voi myös olla permissiivinen, salliva. (ISK 2004: 796, Iisa et al. 2003: 232.)

Ensimmäiset nimet puhtaasti siksi, että nimet miellyttävät sinänsä – – (n3)

– – Ne vaan tuntuu hyviltä nimiltä. – – (n16)

– – Anton miellyttää muuten vain. (n24)

Tuntuivat vaan sopivilta (n78)

Helmi ja Kaapo vain "kolahtivat" sekä minulle, että vaimolleni – – (m87)

Muutama vastaaja kirjoittaa, että on pitänyt nimestä jo lapsesta saakka tai ainakin jo pitkän aikaa. Tämän voi ajatella ikään kuin jonkinlaiseksi lisäperusteluksi: nimi on tuntunut kauniilta jo kauan aikaa eikä kyseessä ole hetken mielijohde tai muotivillitys.

– – Juliaa olen jo lapsena haaveillut tyttärelleni nimeksi. (n16)

Pojalle: Miska on aina ollut suosikki nimeni – – (n31)

Olen tykännyt Sandra nimestä jo vuosia – – (n40)

Liia nimi ollut jo opiskeluaikana todella mieleinen – – (n45)

– – Muistan tämän nimen olleen mielessäni jo ala-asteikäisenä; kuljin kouluun aina hautausmaan poikki, ja siellä yhdessä vanhassa hautakivessä komeili tuo nimi. – – (n72)

– – Maria-nimestä olen aina pitänyt – – (n82)

Leevi -nimi on ollut mielessäni jo pikkutytöstä, en osaa enempää eritellä miksi. – – Eevi on samalla tavoin ollut mieltymykseni jo lapsesta. (n122)

Nimen kauneudesta ja vastaajan mieltymyksestä nimeen puhuvat myös mielikuvat, joilla nimiä luonnehditaan. Nämä mielikuvat ovat tietysti positiivisia, ja moni sisältää myös ominaisuuksia, joita nimenantaja varmasti lapselleen toivoo.

tytön nimi on ilmavan ja valoisan oloinen pojan nimi on omalla pojallani käytössä ja pidän sen reippaasta ja poikamaisesta soinnista (n5)

Johannes tuo mielikuvan suoraselkäisestä ja rehdistä miehestä, jotka ovat hyviä ominaisuuksia. – – (n38)

Tytön: Nimi on leikkisä – – (n55)

– – Aleksandra taas hiukan prinsessamainen – – (n61)

– – Eedit on kaunis, Otto on reipas nimi. – – (n110)

Leo kuvaa vahvaa luonnetta – – Juhani on perinteinen. Iina on veikeä nimi – – (n116)

Adea on pehmeä ja sointuva. – – Noah on myös pehmeä ja sellainen joka tuo hymyn huulille. – – (n117)

Nimen äännerakenne vaikuttaa myös osaltaan siihen, koetaanko nimi kauniiksi ja miellyttäväksi. Leino (1972: 97) pitää nimen äänneasun merkitystä tärkeänä, kun puhutaan nimen suosiosta ja epäsuosiosta tai nimeen liittyvistä assosiaatioista. Joillakin äänteillä on etunimistössä lievä, ellei aivan symbolinen, niin ainakin deskriptiivinen, esteettinen tai emotionaalinen väritys. Muoti asettaa osaltaan normit nimen äänneasun kauneudelle ja rumuudelle. Tässä aineistossa eritoten *r*-kirjain viittaa siihen, saman on todennut myös Leino (1972: 96) aikoinaan. Äännerakenteella on yhteys myös edellä mainittuun sointuvuuteen sekä seuraavassa luvussa käsiteltävään käytännöllisyyden näkökulmaan. Nämä ovat esimerkkejä kielensisäisistä mielikuvista.

OLEN VALKANNUT JUURI EM. NIMET MONIE JOUKOSTA. EHKÄPÄ NE MIELLYTTÄVÄT KOSKA OVAT HIEMAN "ERIKOISET" AINAKIN ULKOASUISESTI – – (n2)

– – Isla on vain kaunis nimi. Mielestäni L ja S kirjaimet kuulostavat hyvältä yhdessä. – – (n37)

– – Fanni: Kuulostaa vaan niin kivalta, ehkä juuri tuon vierasperäisen f-kirjaimen vuoksi. – – Mielestäni jossakin lapsen nimessä tulee olla r-kirjain, se tuo vähän särmää nimeen. – – (n72)

Pojalle valitsin kyseisen nimen, koska pidän s-loppuisista nimistä – – Tytölle sama kriteeri ensimmäisen nimen kohdalla – – (n84)

– – Nimissä ei ole "rumia" kovia kirjaimia, kuten "R, Y, P, ö.." – – (n94)

– – itse en halua lapselleni mitään "kovaa" nimeä missä olisi esim. k tai r… – – (n101)

– – Pidän vokaaleilla alkavista ja lyhyistä nimistä – – (n110)

– – Elina pehmentää Kerttua, missä on konsonantteja – – Oskarissa on myös konsonantteja mitkä antaa ryhtiä Jannelle. (n114)

Pidän nimistä, jotka ovat pehmeitä mutta sopivaa "särmää" nimeen tuo esim. V-kirjaimet. – – Eevi Olivia tuo V-kirjaimineen taas sen särmän. – – (n122)

Ei R kirjaimia, S voi olla kun sukunimessäkin. – – (n123)

Koska kyseessä on monenkirjava luokka, lasken siihen kuuluvaksi myös suomalaisuuden ja perinteisyyden, jotka mainitaan usein osaperusteluna valituille nimille. Tässä on mukana siis sellaisia perusteluja, joissa *suomalaisuus*, *vanhanaikaisuus* ja *perinteisyys* tekevät nimistä vastaajien mielestä kauniita. Samoin korostuvat *yksinkertaisuus* ja *tavallisuus*. Käytännöllisissä näkökohdissa *sopivuus suomalaiseen suuhun* käsittää esimerkiksi tiettyjen äänteiden välttämisen ja ylipäätään sen, että nimi osataan kirjoittaa ja ääntää oikein. Toki tässäkin raja näiden kahden välillä on häilyvä.

Perinteisiä suomalaisia nimiä – – (n6)

Kunnollisia suomalaisia nimiä, ei mitään omituisia keksittyjä virityksiä. (n20)

Perinteiset ja konstailemattomat, vanhat suomalaiset nimet – – (n22)

Pidän suomalaisista nimistä – – (n66)

Suomalaisuuteen ajatellaan kuuluvaksi myös esimerkiksi rehellisyys ja luonnonläheisyys.

– – rehellisiä (n22)

myös luonnonläheiset nimet sopivat mainiosti suomalaisille. Perinteet ja kasvuympäristö siis sanelivat meidän nimivaihtoehtoja. – – (n32)

Valtari on ikivanha suomalainen, mielestäni voimakas ja kaunis nimi. Pellava kunnioittaa luontoa ja kuulostaa pehmeältä. (n75)

Aina nimen ei kuitenkaan tarvitse olla perinteinen suomalainen ollakseen kaunis.

– – Miyusta pidän ehkä siksi että se on hyvin japanilainen – – (n51)

Nimen kauneuteen liittyy myös kysymys nimen harvinaisuudesta ja yleisyydestä. Joku pitää perinteisistä nimistä, mikä tarkoittaa samalla sitä, että ne eivät ole ainutlaatuisia, yksin kenenkään nimiä. Moni vastaaja kuitenkin haluaa välttää yleisiä nimiä ja perustelee tällä myös nimivalintojaan. Sinänsä tämä yleisyys-harvinaisuus-kysymys on vaikea aihe, sillä monesti harvinaisuus nähdään niin tärkeäksi valintaperusteeksi, että nimen yleisyys unohtuu. Vastaajat saattavat perustella hyvin yleistäkin nimeä harvinaiseksi. Tätä ei voi kuitenkaan yleistää, sillä pääasiassa vastaajat ovat tietoisia valitsemansa nimen suosituimmuudesta. Jälleen on mainittava päällekkäisyydestä käytännöllisiin näkökohtiin: nimen yleisyys on myös sellainen piirre, jota

vanhemmat haluavat vältellä, mikäli ovat omassa nimessään tästä kärsineet. (Kiviniemi 1982: 162.)

– – täyskaimaa ei heti tule vastaan – – (n1)

– – Eivät ole liian yleisiä, mutta eivät myöskään tavattoman harvinaisia. (n4)

Molemmat ensimmäiset nimet ovat harvinaisia – – (n8)

– – eikä ole kovin suosittu tällä hetkellä. – – (n17)

Hieman erikoisempia – – (n18)

oma nimeni on persoonallinen; en tunne ketään samannimistä. haluan jatkaa tätä perinnettä enkä voi ymmärtää ns. trendinimien antamista lapsille – – (n62)

Harvinaista nimeä saatetaan perustella myös yleisyyden kautta eli jos toinen nimistä on yleinen, toisesta halutaan harvinainen, jolloin ne ikään kuin kompensoivat toisiaan.

– – Haluttiin jokin harvinaisempi nimi yleisen etunimen jatkoksi. – – (n72)

Vastaavanlaisen parin kuin yleinen ja harvinainen muodostavat myös adjektiivit nykyaikainen ja vanhanaikainen. Kyse on jälleen siitä, mistä kukin tykkää, ja miksi kukin nimen mieltää. Se, mikä toiselle on vanhanaikainen, saattaa toiselle olla tällä hetkellä hyvinkin nykyaikainen.

Molemmat ensimmäiset nimet ovat harvinaisia ja vanhoja suomalaisia nimiä – – (n8)

Mielestäni ko nimet ovat kauniita, nykyaikaisia ja melko harvinaisia. – – (n10)

Aapo on mukava vanhahtava nimi, samoin kun Jalmari. – – (n16)

Perinteiset ja konstailemattomat, vanhat suomalaiset nimet – – (n22)

Muutama vastaaja pitää kriteerinä sitä, että nimi sopii sekä lapselle että aikuiselle. Tämänkin voisi yhdistää myös nimen käytännöllisiin näkökohtiin, mutta ehkä enemmän on kyse kuitenkin mielipiteestä samoin kuin siinä, sopiiko nimi vilkkaalle vai rauhalliselle lapselle.

– – sekä aikuiselle, että lapselle soveltuvia nimiä (n13)

– – Niilo kiva nimi, tulee vastaan niin vanhainkodissa kuin päiväkodissakin – – (n47)

– – kestävät aikaa – – (n70)

Eeli on hieno, vanhanaikainen mutta kuitenkin nykypäivään sopiva nimi – – (n83)

– – Ne sopivat sekä vilkkaalle, että rauhalliselle lapselle ja nämä nimet sopivat myös aikuiselle. (n94)

Esimerkki (n47) kuvaa hyvin sitä, kuinka nimityyli todella on muuttunut niin, että lastentarhoissa ja vanhainkodeissa tulevat usein vastaan aivan samat etunimet. Sellaiset etunimet, jotka ovat yleisiä nimenantajien ikäluokassa, tuntuvat usein leimautuneilta. Ne pystyvät harvoin kilpailemaan uudempien tai muuten tällaisista rasitteista vapaampien vaihtoehtojen kanssa. Vielä joitakin vuosikymmeniä sitten käyttönimeksi ei yleensä hyväksytty myöskään edellisen tai parin edellisen sukupolven nimiä. (Hagström 2006: 54, Kiviniemi 1989: 310–311.)

Nimen sopivuus muihin etunimiin, sukunimiin tai vaikkapa sisarusten nimiin on kysymys, joka liittyy pääosin nimenantajan omiin mieltymyksiin. Vaikeampi ja tällöin myös nimien käyttöön olennaisesti liittyvä ongelma on kuitenkin esimerkiksi silloin, kun sukunimi on samanasuinen kuin jokin käytössä oleva etunimi (esimerkiksi *Ahti*, *Esko*, *Olli*). Tällöin tilanteen ratkaisemiseksi olisi pyrittävä löytämään sellainen nimiyhdistelmä, jossa etunimi olisi vielä selvemmin etunimeksi ymmärrettävä. Uudehko etunimi voisi olla yksi ratkaisu, koska ne eivät vielä juurikaan esiinny sukuniminä. (Kiviniemi 1982: 165.)

Nimen sopivuutta sisarusten nimiin on käsitelty jo edellä kohdassa muulla tavoin ilmaistu suku- ja perheyhteys. Sopivuus sukunimeen mainitaan aineistossa ainoastaan viisi kertaa. Sukunimeen sopivuus näyttää myös näissä tapauksissa olevan ennemmin lisäperustelu kuin varsinainen syy nimenvalintaan.

– – sopivat tuikitavalliseen suomalaiseen sukunimeen (n6)

– – sointuu sukunimeen. (n121)

Osa vastaajista perustelee nimivalintoja sillä, että kaikki etunimet sopivat yhteen. Tätäkään ei silti voi pitää ensisijaisena perusteluna nimenvalinnalle: toinen ja kolmas nimi valitaan niistä miellyttävistä nimivaihtoehdoista, jotka ensimmäisen etunimen perään parhaiten sopivat.

– – Anselmi ja Emilia sopivat jatkoksi ensimmäisille nimille. (n8)

– – Toinen nimi Alina, valittiin nimistä, jotka sopivat ensimmäisen nimen kanssa – – (n33)

– – Emil puolestaan sopi mielestämme hyvin Lennin perään – – (n37)

– – sopii yhteen – – (n39)

Aineistossa muotinimet eivät juuri toistu, joten sellaista johtopäätöstä ei voi tehdä, että kauniina pidetyt nimet olisivat välttämättä muotinimiä (vrt. Kiviniemi 2006: 132). Seuraava vastaaja tiivistää kaikki vastaukset. Jotta nimi voi tuntua kauniilta, siihen on sisällyttävä positiivisia mielikuvia.

Pidän kyseisistä nimistä, ei negatiivisia mielleyhtymiä. – – (n97)

3.2.5. Nimen käyttö

Tämä luokka pitää sisällään muun muassa vastaajien mainitsemista seikoista sen, että nimi on sen verran tuttu ja suomen kieleen sopiva, että se kuullaan oikein ja osataan myös kirjoittaa ja taivuttaa oikein. (Kiviniemi 2006: 132, ks. myös luku 3.1.8.) Edellä on tullut jo todettua, että raja käytännöllisyyden ja ongelmattomuuden sekä muiden luokkien välillä on häilyvä.

Jotkut pitävät lyhyitä nimiä käytännöllisinä ja välttävät sellaisia nimiä, jotka ovat puhumaan opettelevalle lapselle vaikeita (Kiviniemi 2006: 132). Lyhyys mainitaan osana nimenantoperusteluita kahdeksan kertaa.

– – Helppoja suomalaisia perusnimiä, lyhyitä. Vaikea vääntää lempinimeä kummastakaan. (n19)

– – Etunimet ovat lyhyitä, joten niistä ei tarvitse vääntää lempinimiä. – – (n28)

– – Niko: lyhyt, ytimekäs. – – (n46)

– – Oskari: Sopii hyvin kahden ensimmäisen nimen jatkoksi. Olisin voinut kuvitella sen myös etunimeksi pojallemme, mutta pidän enemmän kaksitavuisista nimistä etunimenä. – – (n72)

– – olen mieltynyt lyhyisiin etunimiin. – – (n121)

Kahdesti aineistossa lyhyyden lisäperusteluksi annetaan se, ettei nimestä tarvitse vääntää lempinimiä. Se on silti harhaluulo, että nimen lyhyys takaisi sen, ettei nimestä keksitä lempinimiä ja väännöksiä. Erilaisten puhuttelumuotojen syynä ei ensi sijassa ole nimien pituus, vaan ennemminkin pyrkimys sentyyppisiin epävirallisiin asuihin, joilla voidaan osoittaa erilaisia sosiaalis-emotionaalisia suhteita. Sellaista nimeä ei ole olemassakaan, josta ei tarvittaessa voitaisi muodostaa väännöstä. Lyhyiden nimien osalta tulos on usein vain alkuperäisasua pitempi. Jos taas samojen lyhyiden nimien kantajia alkaa olla liikaa, otetaan käyttöön toinen tapa: puhuttelunimi muodostetaankin sukunimestä. (Kiviniemi 1982: 162–163.)

Nimeen lyhyys voi silti olla hyvinkin perusteltua. Näin esimerkiksi silloin, kun sukunimi on pitkänlainen. Käytännön kannalta erot eivät yhdysnimiä lukuun ottamatta kuitenkaan

ole suuria. Lyhyyden vaatimus tähtää siis usein vain siihen, että nimiyhdistelmä on lausuttuna kevyempi. (Kiviniemi 1982: 163.)

Nimen valintaperusteluissa mainitaan lapsen puhumaan opettelu ainoastaan kerran.

Nimissä ei ole vierasperäisiä kirjaimia ja ne on helppo lapsen itsnsäkin lausua. – – (n28)

Tähän samaan kategoriaan voinee liittää myös valinnat, joiden perusteluissa mainitaan muun muassa vierasperäisyyden välttäminen, samoin liiallisten erikoisuuksien. Tällöin korostetaan suomalaisuutta, joka on siis osaltaan myös käytännöllisyyden kriteeristöä, sitä, että nimi tunnistetaan suomalaiseksi ja osataan kirjoittaa oikein.

– – nimen tulee olla lyhyt ja ytimekäs ja semmonen jota ei kirjoteta aina väärin. – – (n36)

– – suomen kieleen vakiintuneita nimiä. – – (n113)

Yksi käytännöllinen näkökohta on se, miten nimi kirjoitetaan. Yksi vastaaja mainitsee tämän perusteluissaan.

– – Ja nimen kirjoitusasua ei tarvitse joka käänteessä selitellä (esim. Carita vai Karita, Noa vai Nooa jne.) (n14)

Tällaista nimeä haluavat vältellä usein sellaiset vanhemmat, jotka itse ovat joutuneet aina selittämään, miten nimi kirjoitetaan. Nimen käyttöön liittyvät näkökohdat ovatkin usein omiin kokemuksiin perustuvia. (Kiviniemi 2006: 149.)

Vastaajat mainitsevat myös siitä, että nimenvalinnassa on ajateltu myös nimen käyttöä muualla maailmassa (Kiviniemi 2006: 132). Tässä aineistossa moni kansainvälisyyttä nimeltä haluava korostaa kuitenkin myös suomalaisuutta.

– – kansainvälisiä – – (n13)

– – pidän kansainvälisistä nimistä, mutta en kuitenkaan liian erikoisista. nimen pitää sopia suomalaisen suuhun. – – (n50)

– – Molemmat nimet taipuu myös muissa maissa (n65)

Pidän suomalaisista nimistä, mutta nimien tulisi mielestäni olla myös ulkomaisiin suihin sopivia. – – (n66)

– – Eugen on avopuolisoni suvusta tuleva vanha nimi joka oikein lausuttuna on mielestäni oikein tyylikäs. Kaikki ovat myös kieleen kuin kieleen sopivia. (Pää-asiassa Suomi, Ruotsi ja Englanti) (n117)

Kansainvälisyyskriteeri on ehdoton silloin, kun toinen vanhemmista ei ole suomalainen: nimen on sovelluttava ainakin molempien vanhempien äidinkieleen.

Perheemme on kaksikielinen ja nimet sopivat molempiin kieliin – – (n7)

– – Venäläisen poikaystäväni kanssa sovitut nimet sopivat sekä venäläisen että suomalaisen suuhun. (n9)

Mieheni on alkuperin puolasta kotoisin, joten vaikuttaa nimen valintaan.. (n93)

Samoin kieliasunsa puolesta nimi istuu hyvin kaksikieliseen perheeseemme (Suomeksi "Viola" Ruotsiksi "Viuula") – – Peik miellyttää yksinkertaisuutensa - ja jälleen kerran kieliasunsa puolesta. – – (n103)

Molemmat ovat ns. perussuomalaisia nimiä, jotka kuitenkin taipuvat myös kansainväliseen käyttöön (isä saksalainen). – – (n108)

Kiviniemi (2006: 132) kirjoittaa vuonna 1979 kerätyn almanakkakyselyn perusteella, että suhteellisen harvat vastaajat ovat maininneet siitä, että nimenvalinnassa on ajateltu myös nimen käyttöä muualla maailmassa. Näin ei enää tänä päivänä voi väittää, sen puolesta puhuu pienikin aineisto, jossa kansainvälisyyden mainitsee osana nimenantoperusteita lähes 15 prosenttia vastaajista.

Kansainvälisyyden perustelu tulee tulevaisuudessa varmasti vielä lisääntymään tästä, koska esimerkiksi liikkuvuus kasvaa. Lapselle halutaan antaa kansainvälinen nimi, koska hän voi päätyä elämänsä aikana eri puolille maailmaa. Myös suomalaisten avioliitot eri kulttuureista tulevien kanssa vaikuttavat lasten nimenvalintaan: on tärkeää, että nimi tuntuu kotoisalta molemmista vanhemmista.

Nimien yleisyyttä ja harvinaisuutta käsiteltiin jo edellä, jossa se yhdistettiin nimen kauneuteen. Sillä on kuitenkin myös yhtymäkohta nimen käyttöön, kun ajatellaan esimerkiksi koulumaailmaa. Koulumaailman vastaajista mainitsee kaksi.

– –EN HALUAISI LAPSELLANI OLEVAN NIMEÄ, MITÄ KANTAA HYVIN USEA LAPSI ESIM. KUN KOULU ALKAA EN HALUAISI LUOKALLA OLEVAN USEITA SAMAN NIMISIÄ JNE. SIKSI OLEN MIETTINYT EM. NIMIÄ. (n2)

– – Nimet eivät käsittääkseni ole nimilistojen kärjessä, joten luokalla ei tulisi toivottavasti olemaan kymmentä samamnnimistä. – – (n28)

Käytännöllisyys voi olla ajatuksena myös, kun päätetään lasten nimien määrää eli sitä, annetaanko yksi, kaksi vai kolme etunimeä.

> *– – En välttämättä antaisi kuin yhden nimen, mutta laitoin kaksi kun käskettiin. Kolmea nimeä en antaisi missään tapauksessa. (n28)*

Nimen käyttöön liittyvät näkökohdat ovat hyvin olennainen asia, mutta eri tasolla kuin aiemmin mainitut. Ne voivat oikeastaan esiintyä minkä tahansa perusteen rinnalla. Tämän takia kaikki vastaajat eivät sitä välttämättä mainitse, vaikka se olisi vaikuttanutkin valintoihin. (Kiviniemi 2006: 148.)

Nimien käyttöön liittyvät näkökohdat ovat nimenantajilla usein erilaisia ja omiin kokemuksiin perustuvia. Joku on kärsinyt hyvin erikoisesta nimestään, useampi ehkä kuitenkin nimensä tavanomaisuudesta, vanhanaikaisuudesta, nimen epätavallisesta kirjoitusasusta tai esimerkiksi nimen vakiintumattomuudesta sukupuolen suhteen. Jotkut harvinaiset nimet ovat saattaneet tulla vastaan myös lemmikkieläinten niminä. (Kiviniemi 2006: 149.)

3.2.6. Nimen semanttinen sisältö

Nimen semanttinen sisältö liittyy myös jokseenkin läheisesti nimen kauneuteen ja mieltymykseen nimeen, koska omakielisissä nimissä esiintyvä sanasto on pääasiassa suoraan tai vertauskuvallisesti myönteisiin asioihin viittaavaa. Alkuaan lähes kaikki nimet kaikissa kulttuureissa ovat olleet sisällöltään läpinäkyviä, ja monissa kulttuureissa tämä pätee vieläkin. (Kiviniemi 2006: 143.) Erisnimi, niin henkilön- kuin paikannimikin, on siis yleensä syntynyt appellatiivista, joka on sittemmin käytössä kehittynyt propriksi (Nissilä 1962: 39).

Esihistoriallisen ajan henkilönnimistössä on runsaasti muun muassa toivenimiä (Nissilä 1962: 45). Esimerkiksi 1880-luvulla, jolloin nimiä suomalaistettiin, nimistä tehtiin paljolti ideologisia, ja niissä näkyi nousevan suomalaisuuden optimismi. Tytöille ehdotettiin sellaisia nimiä kuin *Aina Ahkrea, Hilja Hempeä, Helmi Ihana, Ujo Kaunotar, Sopu Sointu* ja *Sydän Käpy*. Pojille vastaavia yhdistelmiä olivat *Altis Apu, Toimi Innokas, Usko Luja, Hurskas Toiwo, Tieto Kilpi* ja *Nero Tuote*. Nimissä kirkastui aatteellinen ja asenteellinen sisältö: pojat olivat vapaita, varmoja, lujia, urhoollisia, vilkkaita ja viisaita siinä, missä tytöt ajateltiin ahkeriksi, helliksi, hoivaaviksi ja nöyriksi sulottariksi. Toisaalla uusia nimiä kritisoitiin juuri merkityksen takia. Katsottiin, että sisällöltään ymmärrettävistä nimistä voisi tulla kantajiensa irvikuvia. Myös sitä arvosteltiin, että sama sana voi päätyä kumman sukupuolen nimeksi tahansa, koska suomen

kielessä sanoilla ei ole sukuja. (Paikkala 2006: 325–326, Räikkälä 1972: 8, 12, Nissilä 1962: 45–46, Vilkuna 1959: 20.)

Kaikki henkilönimien tutkijat ovat sitä mieltä, että nimien sisällöllä on alun perin ollut hyvin keskeinen asema nimenannossa. Länsimaisen kulttuurin piirissä tällainen luovan nimenannon aika on yleensä kaukaista muinaisuutta, mutta silti voidaan havaita, että samat vanhat yleisinhimilliset ajattelutavat tulevat nimenannossa jossain määrin esiin jatkuvasti. (Kiviniemi 1982: 151–152.)

Tyypillisimmät kategoriat, joissa nimen merkityssisältö on valintaperusteena, ovat vertauskuvallisuus ja enteellisyys (*Rauha*, *Lempi*, *Onni*, *Taito*) sekä muuten perusteltu sisällökkyys, esimerkiksi eräänlaiset muistonimet, joille on mainittu jokin lapsen syntymään tai sen aikaisiin tapahtumiin liittyvä peruste (*Suvi*, *Pyry*). Muita ryhmiä ovat esimerkiksi vanhempien työt, harrastukset, maailmankatsomus, Lappi ja paikannimistö. Oma lukunsa ovat puolestaan *Anna Aina Ilta Rauha* -tyyppiset sanaleikkinimet, jotka ovat nimenkantajalle usein enemmän tai vähemmän kiusallisia. (Kiviniemi 1982: 153–157.)

Vaikka nimeen sisältyisi jokin merkitys, kaikki vastaajat eivät ole perustelleet nimivalintaansa sitä kautta. Kaikkiaan 11 vastaajaa viittaa nimenvalintaperusteluissaan nimen sisältöön ja sen merkitykseen.

Suurin osa vanhimmista suomalaisista henkilönnimistä otettiin luonnosta (Räikkälä 1972: 8). Luonto on aineistossa eniten vastauksia saava kokonaisuus. Sille nähdään läheinen yhteys myös suomalaisuuteen.

> *– – Kielo taasen on mukavan maanläheinen nimi. (n57)*

> *– – Halla on harvinainen luonnon läheinen nimi. – – Aurora aamuruskan jumalatar, mutta myöskin revontuli. (n61)*

> *Esikoisemme nimi on Viola Lilia. Halusimme nimen joka tarkoittaa jotain, mieluiten luontoon viittaavaa (Viola=Orvokki). – – Otava taas sisällyttää viittauksen luontoon ja merkityksellisyyteen. (n103)*

> *Aava sen takia että molemmat tyttöjeni nimet liittyvät mereen eli Helmi ja Meri. Sopisi siis joukon jatkoksi vielä yksi tyttö ja meriaiheinen nimi :) – – (n111)*

Lappiin liittyviä nimiä on Kiviniemen (1982: 156) mukaan paljon. Tässä aineistossa yksi nimenvalinta perustellaan viittaamalla Lappiin.

> *– – Tytölle lapin eksitiikkaa – – (n15)*

Myös paikannimistöstä on saatu nimiä. Karjalaan viittaava *Karelia* mainitaan aineistossa kerran.

– – Karelia merkitsee suomalaisuutta sekä karjalaista taustaamme. – – (n45)

Nimenvalinnan taustalla voi olla yleisesti jokin positiivinen merkitys, tai nimen merkitys voi olla jostakin selvitetty, mikäli nimi itsessään ei mitään tarkoittaisikaan eli ei ole omakielinen nimi.

Kyseisiin nimiin yhdistyy positiivisia merkityksiä – – (n29)

Niiden merkityksen ja sointuvuuden takia – – (n41)

– – Sofia tarkoittaa viisautta – – (n106)

Nimenvalintaan vaikuttavat valtaosaltaan sellaiset seikat, jotka liittyvät jo nimettyihin henkilöihin tai henkilöhahmoihin tai nimiin sisältyvän ilmauksen merkityksiin. Tämä on hyvin ymmärrettävää. Yleensähän nimi on puheessa vain tarkoitteensa etiketti ilman sen kummempaa merkityssisältöä. Samalla tavoin etiketteinä toimivat myös suomenkielisiin ilmauksiin perustuvat nimet, jotka voivat käyttöyhteydestään irrotettuina sävyttyä myös sisältönsä perusteella. Esimerkiksi *Suvi* voi tuntua kesäiseltä, *Pyry* talviselta, mutta sellaisenaan nimi ei tarjoa muita mielteitä valintojen perustaksi. (Kiviniemi 2006: 145.)

3.2.7. Muut valintaperusteet

Käsittelen lopuksi sellaisia valintaperusteita, jotka eivät kuulu mihinkään edellisistä ryhmistä. Osa on silti sellaisia, että sijoittaminen johonkin muuhunkin ryhmään olisi mahdollista.

Suvun piiristä vastaajat haluavat ottaa paljon nimiä ja vaikutteita, mutta myös päinvastaista ajattelutapaa suositaan eli ei haluta, että nimi on kenelläkään lähi- tai tuttavapiirissä. Näin sanoo neljä vastaajaa. Tässä taustalla saattaa olla ajatus siitä, ettei kyseisestä nimestä ole muodostunut kielenulkoisia mielikuvia kenenkään henkilön perusteella. Tämä voi olla tärkeä kriteeri, koska usein nimestä tulee mieleen juuri joku henkilö.

Kenelläkään lähipiirissä ei ole samaa etunimeä käytössä. – – (n11)

– – Emme myöskään tunne ketään henkilöä jolla Johannes on etunimenä. – – Essi nimen valitsin edellisen raskauden aikana kesken menneelle lapselle, joten en tule sitä käyttämään kuitenkaan syntyville lapsilleni, koska sikiö oli jo leimautunut tuolle nimelle. Valitsin silloin nimen, koska se on raikkaan kuuloinen, enkä tuolloin tuntenut ketään Essi nimistä henkilöä. – – (n38)

– – Enkä tunne henkilökohtaisesti ketään ko. nimistä (etunimen osalta). (n81)

Yksi vastaaja kirjoittaa, että toista nimeä valitessaan vanhemmat ovat ajatelleet, että lapsi voi vaihtaa nimen, jos ei pidä ensimmäisestä nimestään.

– – toiset nimet on myös valittu siten, että lapsi voi vaihtaa nimensä, jos ei pidä ensimmäisestä etunimestään (n50)

Nimen löytyminen kalenterista lienee näistä muista valintaperusteista lähimpänä myös käytännöllisiä näkökohtia. Sen mainitsee vain yksi vastaaja.

– – lisäksi nimen olisi hyvä löytyä kalenterista. (n36)

Perustelu, jota luultavasti moni nimenantaja on miettinyt, on se, että nimi on sopiva kyseiselle lapselle. Aineiston vastaajista tämän on silti maininnut vain yksi. Liekö kyseessä liian itsestäänselvyys, ettei sitä ole edes perusteltu? Vai onko miellyttävä ja kaunis nimi aina sopiva omalle lapselle?

– – etunimet oli muuten kauniita ja sopivia tälle kyseiselle lapselle. (n95)

Kiinnostava nimenvalinnan perustelu on se, että naisvastaaja haluaa antaa pojalleen nimeksi sen pojannimen, jonka olisi itse saanut, jos olisi ollut poika.

– – sami matias on taas siitä että jos itse olisin ollut poika niin se olisi tullut nimeksi (n101)

Opettajilla saattaa perustella nimivalintoja ammattinsa kautta heränneillä ajatuksilla.

Pojalle perinteinen nimi, joka on helppo lausua ja on suomalainen. Tytölle vähän erikoisempi, taiteellinen nimi: tytöt uskaltaa erottautua joukosta toisin kuin pojat (ainakin nimien suhteen, näin olen opettajan työssäni huomannut)! ;) (n52)

Opettaja vastaa, että tytölle voi antaa persoonallisen ja erottuvankin nimen, mutta pojalla on tärkeää antaa helppo ja suomalainen nimi. Myös englantilaista etunimistöä tutkinut Leslie Dunkling (1993: 25) toteaa, että poikien ensimmäiset etunimet pyritään valitsemaan perinteisiä ja turvallisen tuntuisia vaihtoehtoja suosien, jolloin toiset ja kolmannet nimet (välinimet, middlenames) voidaan valita rohkeammin. Tyttöjen nimien kohdalla asia on päinvastoin eli ensimmäiset etunimet valitaan rohkeasti omien mieltymysten mukaan, mutta muut nimet valitaan

mieluiten perinteisten nimien joukosta, jotta ehkä liian erikoiseksi osoittautuvalle ensimmäiselle etunimelle olisi jokin vaihtoehto.

> *– – Pojalle ehdottomasti suomalainen, selkeäkuuloinen nimi. (n44)*

Suomessa nimenvalinta tytöille ja pojille ei kuitenkaan ole ollut yhtä vastakkaista kuin Dunkling (1993:25) mainitsee, vaikkakin ensimmäisten ja jälkimmäisten nimien vertailu paljastaa samansuuntaisia eroja sukupuolten välillä. Yleensä kaikenlaiset nimityylin muutokset ovat tulleet niin Suomessa kuin muualla Euroopassa nopeammin näkyviin tyttöjen nimissä. Nimenvalinta pojille on siis ollut perinteisempää ja uusien vaihtoehtojen osalta varovaisempaa. Näin ollen poikien hyvin yleisten nimiyhdistelmien määrä on huomattavasti suurempi, ja poikien nimiä ylipäätään on vähemmän kuin tyttöjen. (Kiviniemi 1993: 18.)

Nykyajan nimikäytäntöä tiivistänee parhaiten seuraava vastaus. Kyseisen vastaajan perustelu päättyy tähän toteamukseen.

> *– – Ensimmäiset nimet sellaset mistä todella pidimme, toiset nimet ensimmäiseen hyvin sopivat ja kolmannet tuevat suoraan äidin ja isän toisista nimistä. (n123)*

3.2.8. Yhteenveto

Luokittelin edellä etunimien valintaperusteet seuraaviin kategorioihin: nimi suvusta, muulla tavoin ilmaistu suku- tai perheyhteys, muut henkilöesikuvat (esikuvat suvun ulkopuolelta, kummi, ystävät, tuttavat, toinen lapsi, julkisuuden henkilöt, historialliset ja fiktiiviset henkilöhahmot, uskonnolliset esikuvat), nimen kauneus, nimen käyttö, nimen semanttinen sisältö ja muut valintaperusteet. Kategoriarajaus ei ole ehdoton, sillä moni perustelu sopii useampaan luokkaan. Aineistossa vastaajat perustelevat nimivalintoja kattavasti: näkee, että perusteluja on selvästi pohdittu, ja toisaalta nimenvalinnassa vaikuttaa harvoin vain yksi peruste (Kiviniemi 1982: 166).

Nimenvalinta suvun piiristä on tämän aineiston yleisin valintaperuste. Suvusta ei kuitenkaan valita mitä tahansa nimeä, vaan valinnanvapaus on mahdollistaa se, että suvusta valitaan miellyttävimmät nimet. Usein vastaajat kirjoittavatkin, että joko toinen tai kolmas nimi tulee suvusta, kun ensimmäinen valitaan vanhempien omien mieltymysten mukaan. Suvusta valitussa nimessä korostuu monesti kielenulkoiset mielikuvat: vanhemmat toivovat, että lapsi saa nimen myötä hyviä ominaisuuksia suvun aiemmalta nimenkantajalta.

Kielensisäisiä mielikuvia puolestaan ovat esimerkiksi nimen kauneuteen ja käytännöllisiin näkökulmiin liittyvät perustelut. Aineisto osoittaa, että nimen kauneutta on vaikea

perustella tarkemmin. Nimen äännerakenne vaikuttaa mielikuvaan kauneudesta. Osa tämän aineiston vastaajista haluaa esimerkiksi vältellä *r*-kirjainta. Käytännöllisistä näkökohdista sen sijaan korostuu esimerkiksi nimen lyhyys ja kirjoitusasu. Vastaajat toteavat myös, että he huomioivat nimenannossa nimen käytön muualla maailmassa. Tässä aineistossa kansainvälisyyskriteeri on suhteessa aineiston kokoon melko merkittävä.

4. Etunimistä syntyvät mielikuvat

4.1. Vastaajien esittämät mielikuvat

Kyselylomakkeen kolmannessa kysymyksessä esitetään 19 nimeä, joita vastaajat luonnehtivat muutamalla sanalla. Tämä eroaa lomakkeen päättävästä viidennestä kysymyksestä siinä, että tässä vastaajat tuottavat luonnehdinnat itse eivätkä valitse näitä valmiista vastausvaihtoehdoista.

Moni vastaaja luonnehtii nimiä kirjaimellisesti useammalla kuin yhdellä sanalla, joten tässä ei päde se, että luonnehdintoja olisi saman verran kuin vastaajia. Vastauksista käy ilmi, että nimeen liittyviä mielikuvia ilmaistaan monesta eri näkökulmasta. Vastaajat eivät luonnehdi pelkästään nimiä, vaan myös nimenkantajaan liittyviä ominaisuuksia (ks. luku 3.2.). Jokunen vastaaja jopa pohtii, miten nimeen liittyvä mielikuva oikeastaan on syntynyt.

> *Kamala, johtuu kylläkin varmaan siitä että tunsin pojan jolla kyseinen nimi oli.. eikä hän ollut kiva poika. (n71)*

Saman havainnon on tehnyt myös Järvimäki (2008: 30–31). Jos vastaaja tuntee nimenkantajan ja mieltää nimeen negatiivisia tai positiivisia piirteitä, hän pystyy selkeämmin sanomaan, mistä hänen nimiin liittämät piirteet johtuvat. Vastaavasti Järvimäen kanssa yhteinen havainto on se, että suurin syy tietynlaiseen mielikuvaan nimestä ei synny itse nimestä, vaan vastaajan tunteman samannimisen henkilön vaikutuksesta.

Suuri osa mielikuvista kuitenkin liittyy itse nimeen, mutta mielikuvia syntyy myös kyseisennimisen henkilön iästä, luonteesta, ulkonäöstä, ammatista, syntyperästä ja elämäntavoista. Lisäksi monet vastauksista limittyvät usean useaan eri piirteeseen. Käsittelen eri luonnehdintoja sen mukaan, mihin kukin nimi on mahdollista jakaa. (Vrt. Heinonen 2008: 86.)

Kaikkien nimien kaikkia mielikuvia en käsittele vastausten suuren määrän vuoksi. Keskityn tässä kunkin nimen yleisimpiin mielikuviin. Näin ollen en myöskään esitä tässä luvussa tarkkoja lukumääriä eri luonnehdinnoista.

Vastaukset osoittavat hyvin sen, kuinka erilaisia mielikuvia nimet ihmisissä herättävät. Tästä kertoo ennen kaikkea kaksi seikkaa: yksikin nimi saa kymmeniä erilaisia luonnehdintoja, ja vastaajat voivat mieltää saman nimen *harvinaiseksi* ja *suosituksi*, *kauniiksi* ja *rumaksi*, *suomalaiseksi* ja *ulkomaalaiseksi*.

Osalle vastaajista on selvästi jäänyt edellisten kysymysten ajatus päälle, jolloin he ikään kuin arvioivat nimiä sen perusteella, antaisivatko ne omalle lapselleen. Yksi vastaaja on

lähes joka kohtaan kirjoittanut ”ei”. Nimen antamista omalle lapselle voi tietysti pitää mittarina siitä, kuinka miellyttävä nimi on, mutta se ei ole tämän tehtävän perimmäinen ajatus.

Ihan hyvä, en kuitenkaan omalle antaisi (n123)

Osa vastaajista myös kirjoittaa, jos kyseinen nimi on jo omalla lapsella käytössä. Se on tällöin luonnollisesti se maailman paras nimi.

Iki-ihana Suomi-neito, esikoistyttäreni nimi, joten maailman paras :) (n27)

Helmi

Mielikuvat *Helmi*-nimestä ovat äärimmäisen myönteisiä. *Helmi*-nimi mielletään ennen kaikkea *kauniiksi*. Nimen kirjoitus- ja äänneasuun on kiinnittänyt huomiotaan myös muutama vastaaja: nimeä luonnehditaan *äänteiltään kauniiksi* ja *miellyttäväksi lausua*. Lisäksi nostetaan esiin *suomalainen rytmi* ja *kaunis kirjoitusasu*. Kauneuteen liitetään myös nimen merkitys: nimi mainitaan muun muassa *merelliseksi* ja *merkitykselliseksi*. Myös *korut* tulevat mieleen muutamalle vastaajalle.

Saarikallen ja Suomalaisen (2007: 126) mukaan *Helmi*n suureen suosioon ovat varmastikin vaikuttaneet juuri yleiskielen *helmi*-sanaan liittyvät mielikuvat puhtaudesta, kauneudesta, arvokkuudesta ja ainutlaatuisuudesta. *Helmi*n alkuperää on selitetty monella tavalla. Kyseessä voi olla lyhentymä nimestä *Vilhelmiina* tai *Helmiina*. Kuten edellä on todettu, Suomessa *Helmi*-nimi voi pohjautua myös vastaavaan yleiskielen sanaan. Tällöin nimi on sukua *Margareta*lle, joka merkitsee myös ’helmeä’. *Helmi*-nimeä tavataan Suomen lisäksi ainakin Ruotsissa ja Virossa.

Kauniin ohella vastaajien mielestä *Helmi*-nimeä voi kuvailla *vanhahtavaksi*, *vanhaksi*, *vanhanaikaiseksi* ja *vanhoilliseksi*. Vanhuuden yhteyteen voi liittää myös maininnat *mummon*, *isomummon* ja *isoäidin* nimistä. Vanhuuden voi nähdä viittaavan myös henkilön ikään.

Nimestä mainitaan myös, että se on *uusvanha*. Tällä vastaajat tarkoittanevat sitä, että nimi oli pitkään vanhempien ihmisten nimeksi miellettävä, mutta nyt sitä on alettu uudelleen antaa pikkutyttöjen nimeksi. Nimi on noussut 2000-luvulla uuteen suosioon sitten 1900-luvun ensimmäisten vuosikymmenten. Nimeä on kyllä annettu tasaisesti koko ajan, mutta suosion huippupiikit osuvat edellä mainittuihin ajankohtiin. Vuosina 2007 ja 2008 *Helmi* oli kymmenenneksi yleisin suomenkielisten lasten ensimmäinen etunimi (Vrk 12.4.2009).

Vanha nimi, nykyään kovassa "uus"käytössä. (n24)

Nimen nousu suosituksi on huomattu vastaajien keskuudessa. *Helmi*-nimeä luonnehditaan *suosikkinimiin kuuluvaksi*, *nykyiseksi muotinimeksi*. Suurin osa näistäkin vastaajista toteaa ensin, että nimi on *kaunis*, mutta joitakin yleisyys häiritsee.

Kaunis, mutta yleistynyt pikkuisen liikaa viime vuosina. (n48)

Ajatus uusvanhuudesta ilmenee siinä, kenelle *Helmi*-nimi vastaajien mielestä sopii. Nimi on joko mummon tai pikkutytön nimi.

Oikein kiva, mutta sopii ehkä paremmin lapselle ja vanhukselle kuin aikuiselle. (n72)

– – tulee mummo mieleen (n106)

Sopii pikkutytölle (n123)

Pari vastaajaa luonnehtii myös pikku *Helmin* hiustenväriä: se on vaalea.

Sopii vaalealle tytölle. – – (n61)

Muita ulkonäköön liittyviä mielikuvia ovat *hauras*, *hento*, *suloinen* ja *nätti*. Luonteeltaan Helmi nähdään *rehelliseksi*, *rauhalliseksi*, *pirteäksi*, *positiiviseksi*, *herttaiseksi*, *jämäkäksi* ja *iloiseksi*.

Kahdella vastaajalla *Helmi*-nimi on ollut jo käytössä eläimellä. Se vaikuttaa luonnollisesti heidän mielikuviinsa nimestä. Nämä vastaukset todistavat jälleen sen, kuinka toiset ihmiset, jopa eläimet, ovat usein nimiin liittyvien mielikuvien taustalla.

Edesmenneen koiramme nimi. Mieleen tulee lupsakka spanieli (n57)

Mulla oli hamsteri, jonka nimi oli Helmi...Ei omia suosikkeja lapselle. (n118)

Osma

Osma on *Osmo*n harvinainen muunnos. Sen kantajia on ollut vain 23, joista yksi on ollut nainen. Nimi *Osmo* merkitsee Kalevalassa nuorta miestä. Vanhoissa häärunoissa morsian ja vieraat kutsuvat sulhasta *osmaksi*. Kansanmurteessa *osma* merkitsee myös ahmaa. (Vrk 12.4.2009, Nummelin & Teerijoki 2003: 67.)

Osma-nimen harvinaisuudesta kertoo myös tämän aineiston vastaukset. Nimi vaikuttaa tuntemattomalta.

minulle tuntematon. (n36)

– – ikinä kuullutkaan (n47)

Tuntemattomuuteen liittyvät myös vastaukset siitä, ettei *Osma* kuulosta nimeltä, ja se, että vastaajille on epäselvää, onko nimi tytön vai pojan nimi.

Nimi antaa sukupuolettoman vaikutteen (n38)

Ei kuulosta edes nimeltä. (n43)

ellei ponnarista tai sen puuttumisesta erota, en tiedä, onko tyttö vai poika (n73)

Yleisin luonnehdinta *Osma*-nimelle on *erikoinen*. Usein erikoisuutta osoittaa vahvistussanana *liian*. *Erikoinen* voisi viitata myös henkilön luonteeseen tai muihin henkisiin ominaisuuksiin, mutta tässä yhteydessä se viitannee nimenomaan nimen vierauteen. Nimeä luonnehditaan myös *oudoksi*, *vieraaksi*, *omalaatuiseksi*, *omituiseksi* ja *kummalliseksi*. Nimi kuulostaa myös *teennäiseltä* ja *tekaistulta*. Nimen läheisyys *Osmo*on havaitaan.

Tuo mieleen Osmon (n120)

Yleinen on myös mielikuva, joka liittyy osmankäämi-nimiseen kasviin. Ylipäätään nimi yhdistetään monessa vastauksessa luontoon.

osmankäämä, tulee mieleen sieni (n15)

tulee horsma + muut kasvit mieleen (n65)

tulee luonto mieleen (n84)

*Osma*n kohdalla on syytä ottaa esille syntyperään liittyvät mielikuvat. Vastauksissa nimi mielletään *ulkomaalaiseksi*, *kansainväliseksi* ja *eksoottiseksi*. Myös mielleyhtymiä *islamilaisuuteen* ja *arabialaiseen* syntyy vastaajissa. *Osama bin Laden*in mainitsee neljä vastaajaa.

Muistuttaa musliminimiä (n1)

ulkomaalainen (9)

arabivaikutteinen – – (n62)

tulee mieleen Osama bin Laden (n94)

Tähän yhteyteen liittyvät myös ne vastaukset, joissa kirjoitetaan, *ettei nimi sovi suomalaiseen suuhun* tai että nimi on *väännelty muista kielistä*. Päinvastaisiakin näkökulmia on: nimi on *suomalainen* ja *suomen kieleen sopiva*.

Osma-nimisen ulkonäöstä ja elämäntavoista viriävät mielikuvat tulevat esiin muutamasta vastauksesta.

– – Tulee mieleen vanha kaljupäinen mies. (n18)

Tumma, isosilmäinen, varmasti ulkomaalainen. (n55)

– – Tulee mieleen viherpiipertäjät (n106)

Hipit vanhemmat, kiharat hiukset, maalaa sormiväreilä (n75)

Liekö nimen vieraudesta johtuvaa, mutta *Osma*-nimi herättää vastaajissa muihin nimiin verrattuna eniten muita kuin luokiteltuihin kategorioihin liittyviä luonnehdintoja? Tämä voisi osaltaan todistaa sitä, että yleisistä nimistä syntyvät mielikuvat liittyvät usein juuri johonkin nimenkantajaan, mutta erikoisempi ja vastaajille vieraampi nimi antaa mahdollisuuden luonnehtia nimeä muiden mielikuvien kautta.

Tulee mieleen yks räkälä tästä lähistöltä, yäk (n33)

– – Vanhemmat käyttävät varmasti kestovaippoja (n37)

Varkauden kaupungissa Osma on synonyymi Hölmölle. (n42)

Hiemen oriental vivahteinen (n79)

Baari (n91)

Tuo mieleen Osmon tai jonkun säätilan (myrsky, usva) (n120)

– – erikoinen, turkkilainen ruokapaikka ..? :) (n122)

Benjamin

Nimi on hepreaa ja tarkoittaa ’oikean käden poikaa’ ja ’onnen poikaa’. Nimi on tuttu myös Raamatusta, jossa *Benjamin* on nuorin patriarkka Jaakobin 12 pojasta. Nimeä on tavattu Suomessa jo 1300-luvulla muodossa *Benne*, ja 1500-luvulla sen muunnelma oli *Penna*. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 469.)

1600-luvulla Englannissa puritaanit ottivat *Benjamin*-nimen käyttöön, ja siitä lähtien se on ollut yleinen englantilaisella kielialueella. 1900-luvun alussa nimi oli erityisesti juutalaisten suosima, mutta 1960-luvulta lähtien sitä on annettu syntyperästä riippumatta. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 469–470.)

Benjamin oli ensimmäisen kerran almanakassa Suomessa 1700-luvulla. Vuonna 1995 nimi otettiin sekä suomen- että ruotsinkieliseen almanakkaan. *Benjamin*-nimi kasvatti suosiotaan 1900-luvun lopulla, ja 2000-luvulla se on saanut yhteensä lähes 3000 kantajaa. Vuonna 2007 nimi oli yhdeksänneksi ja vuonna 2008 kolmanneksitoista suosituin ruotsinkielisten lasten ensimmäinen etunimi. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 469–470, Vrk 12.4.2009.)

Kyselylomakkeen vastaajat näkevät *Benjamin*-nimen hyvin edellisen kaltaisena. *Raamatullisuus, vanhanaikaisuus, ruotsalaisuus* ja *yleisyys* nousevat vastauksista selvästi esiin. Lisäksi *Benjamin*-nimeä luonnehditaan *kauniiksi*.

Raamattuun viittaavissa vastauksissa nostetaan esiin *Raamattu, Raamatun tarinat* ja *vanhatestamentillisuus*. Lisäksi kirjoitetaan yleisemmin *uskonnollisuudesta*, samoin *juutalaisuus* mainitaan.

Nimi tai mahdollisesti myös nimenkantaja mielletään vastauksissa *ulkomaalaiseksi*. Samaa tarkoittavat myös vastaajat, joiden mielestä nimi *ei ole suomalainen* tai nimi *ei sovellu suomalaiseen suuhun*. Lisäksi näihin yhdistyvät sellaiset vastaukset, joissa nimi mainitaan jollakin tapaa ruotsalaiseksi: *ruotsinkielinen, ruotsalainen, ruotsalaisuus, suomenruotsalainen*. Yleisemmin nimeä luonnehditaan *vierasperäiseksi* ja *kansainväliseksi*. Vierasperäisyyttä perustellaan esimerkiksi *b*-äänteellä.

> *Menisi passelisti suomenruotsalaiselle, itse vierastan vierasperäistä alkukirjainta. – – (n28)*
>
> *Ei kuulosta mitenkään päin suomalaiselta. Väistämättä tulee ajatus, että toinen vanhemmista on ulkomaalainen. (n40)*
>
> *ruotsinkielisillä ok – – (n52)*
>
> *kuulostaa ulkomaalaiselta (n60)*
>
> *kansainvälinen (n76)*

Liian yleiseksi ja täten kulutetuksi *Benjamin*-nimen kokee muutama vastaaja. Toisaalta on joukko niitäkin vastaajia, joiden mielestä nimi ei ole kovin tavallinen, vaan vähän erikoisempi.

> *– – harvinaisempi (n34)*

On kanssa jo liian yleinen – – (n119)

Käyttöön liittyvistä näkökohdista käy myös ilmi, että nimi nähdään ennemmin jälkimmäisenä etunimenä kuin ensimmäisenä etunimenä.

Sopii ihan hyvin toiseksi nimeksi, ei etunimeksi. (n24)

Moni sellainen vastaaja, jonka mielestä nimi on pitkä, on ajatellut samaa kuin edellä vastaajat siitä, että nimi on parempi toisena nimenä.

Hyvä nimi, ehkä kutsumanimenä hieman pitkä (n114)

Yleisesti *Benjamin*-nimi nähdään myös *hienostelevana, pröystäilevänä, mahtailevana, fiininä, porvarillisena*. Kaksi vastaajaa erittelee, että nimenomaan suomalaisille nimi on *liian hieno*. Nämä luonnehdinnat hienostelevuudesta sopisivat kuvaamaan myös henkilön luonnetta, mutta uskoakseni tässä yhteydessä kyse on nimenomaan nimestä.

liian hieno suomalaiselle (n15)

Yksityiskohtaisia luonnehdintoja saa myös *Benjamin*. Nämä luonnehdinnat liittyvät muun muassa nimenkantajan ikään, luonteeseen ja taustaan. Pari vastaajaa pohtii myös nimen merkitystä.

Pieni ja villi miehenalku (n25)

Isä turkkilainen tai muu ulkomaalainen. Äiti vaalea. (n37)

Kaunis, hepr nimi, jolla myös merkitystä (n41)

kuopus ranskaksi (n42)

mustalaisen nimi (n47)

Tulee frendit-sarja mieleen (n64)

uskovaiset vanhemmat, syrjäänvetäytyvä tai sitten aivan villi (n73)

Tummahiuksinen, pohdiskeleva pyöreäkasvoinen (n75)

Peräkammarin poika (m88)

Pieni nappisilmäinen poika. (n120)

Eino

Yleisimmin *Eino*-nimi mielletään *vanhaksi*, *vanhanaikaiseksi*, *vanhahtavaksi* tai *vanhoilliseksi*. Lisäksi *Eino* nähdään *perinteisenä suomalaisena* nimenä.

Suomalainen, perinteinen (n32)

vanha suomalainen nimi (n109)

Vanhuus liitetään usein myös *Eino*-nimisiin henkilöihin.

Vanha äijä (n23)

Perus suomalainen isännän nimi (n38)

pappamainen (n97)

Vanhan ukon nimi (110)

Mielikuvia vanhuudesta ja perinteikkyydestä tukee tieto siitä, että *Eino*-nimeä on tavattu Suomessa jo 1500-luvulla, tällöin kirjoitusasussa *Ejno*. *Eino* on hyvin yleinen nimi varsinkin 1900-luvun ensimmäisellä puoliskolla syntyneiden keskuudessa. Suosituimmillaan 1900–1910-luvuilla se oli yleisin pojille annetuista ensimmäisistä etunimistä. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 495.)

Vanhuuden ja perinteikkyyden rinnalla on muutamia vastaajia, joiden mielestä nimi sopii hyvin pienelle lapselle. 2000-luvun alussa *Eino* onkin tehnyt paluuta suosituimpien nimien joukkoon. Esimerkiksi vuonna 2005 Einoja nimettiin 238, kun kymmenen vuotta aikaisemmin heitä kertyi yli puolet vähemmän: 111. Vuonna 2008 Einoksi ristittiin 350 lasta. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 495, Vrk 12.4.2009.)

pieni poika – – (85)

vanhanaikainen, tomeran pojan nimi – – (n94)

Jokunen vastaaja on tietoinen nimen yleistymisestä viime vuosina. Lisäksi on myös niitä, joiden mielestä nimi ei sovellu pienelle lapselle. Nämä vanhoiksi miellettävät, uudelleen muotiin tulleet nimet näyttävät jakavan vastaajia.

Tämä vanhojen pappojen nimien kierrätys tuntuu hölmöltä. (n24)

Nyt paljon annettu. Itselleni tulee mieleen vanhainkoti. (n37)

Vanhanaikainen, mutta nykyään yleinen (n67)

tavallinen, nykyään taas liiankin (n70)

Eino-nimi on kahden vastaajan mielestä *runollinen*. Toinen näistä vastaajista perustelee mielikuvaansa *Leino*-yhtymällä.

runollinen (Leinon vaikutus on vahva!) – – (n83)

Kolme vastaajaa yhdistää *Eino*-nimen *Eino Gröniin*.

Nimenkantajan luonnetta ja ulkonäköä kuvaavia ovat seuraavat vastaukset.

Rauhallinen mies, ehkä hieman hämäläistyylisesti hidas. (n55)

Vanhanajan valokuvista tuttu pieni poika, hyvinkammattuine hiuksineen. (n120)

Tavallisuudessaan ja perinteikkyydessään nimi nähdään myös *kauniina*, *selkeänä* ja *yksinkertaisena*. Mukana on myös niitä vastauksia, joissa *Eino*-nimi saa negatiivisia luonnehdintoja, mutta ne ovat selkeästi vähemmistönä.

Melena

Ikävää asiaa – veriripulia – tarkoittava sinänsä kaunissointuinen sana on tullut käyttöön aivan viime vuosina (Teerijoki & Nummelin 2003: 58). Tämä *Melena*-nimen merkitys on tiedossa yllättävän monella vastaajalla: jopa 30 vastaajaa liitti nimen mielessään veriripuliin tai -ulosteeseen. Monet vastaajista mainitsevatkin, että juuri kyseinen asia tekee nimestä kamalan. Yksi vastaaja kirjoittaa jopa niin, että kyseinen nimi pitäisi olla kiellettyjen nimien listalla, ettei kukaan vain antaisi sitä pienelle lapselle.

lääket.terminä tarkoittaa veriulostetta (eli kauhean kuuloinen nimenä) (n3)

Tarkoittaa veriulostetta sen tiedän. – – (n120)

oliko tämä nyt se verinen ripuli? (n8)

Melena-nimen kohdalla mielikuva tehdään lähes ainoastaan merkityksen perusteella silloin, kun merkitys tiedetään. Kolme vastaajaa kuitenkin yrittää laajentaa katsantokantaansa: nimi olisi ihan kiva, mutta merkitys pilaa sen.

tulee mieleen veriuloste, sinänsä nätti nimi kuitenkin (n50)

Muuten ihan kiva, mutta tarkoittaa vakavaa veriripulia. (n61)

olishan se ihan kaunis, mutta kun merkitys on 'veriripuli' (n70)

Veriripulin jälkeen yleisin luonnehdinta *Melena*-nimestä on *väännös* tai *väkisin tehty* tai *keksitty* nimi. Nimi nähdään ennen kaikkea *Helena*-nimen muunnokseksi. Nimen kantajan taustaa voi katsoa pohtineen niiden, joiden mielestä nimi on joko *romani*, *ulkomainen* tai *venäläinen*.

Melena-nimi on vastaajille melko vieras ja uusi, sillä se kirvoittaa monenlaisiin mielikuviin. Yksi vastaaja jopa epäilee, onko kyseessä lainkaan nimi. Samoin yksi vastaaja kirjoittaa, että kuuli nimen nyt ensimmäistä kertaa. *Melena*-nimi onkin erittäin harvinainen: sillä on ollut vain viisi naiskantajaa, joista yksi on nimetty 2000-luvulla (Vrk 12.4.2009). Vastaajat ovatkin sitä mieltä, että nimi on *erikoinen*, *outo*, *harvinainen*, *vieras* ja *uusi*. Vieraudellaan nimi herättää myös epäilyttävyyden mielikuvaa.

Teiniäidin antama barbie-nimi. (n20)

Lehmän nimi (n47)

erikoinen tulee mieleen e-pilleri (n51)

onomatopoeettinen nimi, mutta ei kovin erikoinen (n66)

kahvimainos tulee mieleen (n106)

tulee mieleen jokin kodinkone – – (n109)

Selkeimmin *Melena*-nimisen luonnetta kuvataan seuraavissa syntyneissä mielikuvissa.

Tulta ja tappuraa (n25)

Tavallinen, kiltti, suorittamiseen taipuvainen (n75)

Yksi vastaaja mieltää nimen taiteilijan nimeksi. Kaksi vastaajaa puolestaan pohtii *Melena*-nimisen vanhempia.

1970-luvulla syntynyt hippivanhempien hipahtava jälkeläinen. (n55)

alempituloisten, nuorten vanhempien lapsi (n73)

Kyselylomakkeen ensimmäisessä kysymyksessä yksi vastaaja (n94) antaisi *Melena*-nimen omalle tyttärelleen. Tässä hän luonnehtii *Melena*a *kauniiksi* ja *sointuvaksi* nimeksi.

Myrsky

Myrsky on Rauha Hammarin nimiehdotus. Ensimmäiset havainnot nimestä ovat 1900-luvun alkuvuosilta. *Storm*-nimisiä on Suomessa seitsemän miestä ja kaksi naista. X-Men sarjakuvasta tuttu *Stormiina* on annettu tytönnimeksi kerran. *Storm* on alun perin tullut muinaisenglannin sekoittamista tarkoittavasta sanasta ’styrian’. Myös yksi *Hyrsky*-niminen nainen tunnetaan 1900-luvun alusta. *Myrsky*-nimi sen sijaan on annettu 86 kertaa. Nimenkantajista kymmenen on naisia. (Teerijoki&Nummelin 2003: 60, Vrk 12.4.2009.)

Erikoinen tai *erikoisuuden tavoittelu* saavat eniten vastaajia taakseen. Lisäksi moni ei miellä *Myrsky*ä nimeksi lainkaan. Tähän yhdistyvät vastaukset, joissa sanotaan nimen olevan *tekaistu, keksimällä keksitty*.

Erikoisuuden ohella toinen eniten vastauksia saava luonnehdinta liittyy nimen merkitykseen. Yhteys luonnonilmiöön on selvä. Nimi nähdään *voimakkaaksi*. Lisäksi puhutaan *säätilasta* ja *luonnonläheisyydestä*. Vastaajat yhdistävät myös nimen merkityksen nimen kantajaan, joka nähdään esimerkiksi *räväkkänä*, *äkkipikaisena*, *rajuna*, *reippaana*, *vahvana*, *vauhdikkaana*, *toimeliaana* ja *temperamenttisena*. Tässä yhteydessä osa vastaajista pohtii sitä, että kantajan pitäisi olla nimenveroinen, ja että nimi saattaa olla jopa liian tuomitseva ja enteellinen (ks. luku 3.2.6.).

> *"tuomitseva", kuin kertoisi jo luonteesta (n13)*
>
> *Ihana nimi, mutta aika vaativa... ja entäs jos kantajansa on viilipytty? Harkintaa tällaisten nimien kanssa. (n27)*
>
> *Liian merkityksellinen ts. tulee vain mieleen, että lapsi olisi niinkuin myrsky (n82)*
>
> *sopii vain temperamenttiselle ihmiselle, pauhaava ja voimakas (n83)*

Kaksi vastaajaa nostaa vastauksessaan esiin lapsen syntymäpäivän. *Myrsky* voisi sopia nimeksi, jos lapsi on syntynyt myrskyisenä päivänä.

> *Ei etunimeksi, ehkä toiseksi nimeksi jos on esim. syntynyt myrskyisenä päivänä/yönä. (n63)*
>
> *Sää, voisi käyttää lapsella joka syntynyt myrskyisenä päivänä (n109)*

Vastaajat pohtivat nimeä myös muuten käytännöllisistä näkökulmista. Muutama vastaaja näkee *Myrsky*-nimen vaikeana lausua, ja kovista kirjaimista mainitsee yksi vastaaja. Lisäksi on mietitty sitä, mielletäänkö *Myrsky*ä ylipäätään nimeksi vai olisiko se parempi lempinimenä tai eläinten nimenä.

Elämäntavoista *taiteellisuus* ja *musikaalisuus* yhdistyvät *Myrsky*-nimiseen henkilöön.

Tukka sekaisin, iloinen pilke silmäkulmassa. Hyväntahtoinen tuholainen. (n55)

vaihtoehtoperheen pienokaiselle! (n62)

yliopistovanhempien, taiteilijoiden lapsi, harrastaa musiikkia (n73)

Pitkähiuksinen, musikaalinen, melankolinen (n75)

wannabe-taiteellinen – – (n84)

Ella

*Ella*a pidetään useiden naistennimien lyhentymänä. Suomessa sen ajatellaan syntyneen joko *Elina*n tai *Eleonoora*n pohjalta, kun taas esimerkiksi Ruotsissa *Ella*n lähtökohdaksi on esitetty *Eleonoora*a, *Elisabet*ia ja *Gabriella*a. *Ella*a on annettu Suomessa ristimänimeksi jo 1800-luvulla. 2000-luvulla *Ella* on ollut hyvin suosittu tytönnimi: vuosina 2003 ja 2007 se on ollut suomenkielisten tyttöjen suosituin ensimmäinen etunimi. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 84–85, Vrk 12.4.2009.)

Ella-nimen viimeaikainen suosio ei ole jäänyt epäselväksi kyselylomakkeen vastaajilta. *Ella*n kohdalla mainitaan nimenomaan siitä, että nimi on nyt hyvin *yleinen* ja *muodikas*. Silti nimeä pidetään vastaajien keskuudessa *kauniina*. Usea vastaaja sanookin nämä molemmat luonnehdinnat.

Todella kaunis nimi, joka on viime vuosina valitettavasti kulunut melkein puhki, nousemalla liiankin suosituksi. (n27)

Suosittu nimi: on jo liian monella. Kaunis silti. (n43)

Kaunis, mutta turhan muodikas tällä hetkellä. (n48)

Kauneuden lisäksi muita positiivisia *Ella*-nimen ja miksei henkilönkin luonnehdintoja ovat *nätti*, *kiva* ja *söpö*. Yleisyyden vuoksi luonnehdinnat *tavallinen* ja *tavanomainen* toistuvat vastauksissa.

Ella-nimeä pidetään myös *vanhana* ja *vanhahtavana*. Nimi kuuluukin ns. uusvanhoihin nimiin eli nimiin, jotka ovat tulleet uudelleen suosituiksi (Kiviniemi 2006: 56). Tästä syystä nimeen liittyvät myös mielikuvat *perinteinen* ja *ajaton*.

Nimen käytännölliseen näkökulmaan yhdistetään yleisesti nimen *pehmeys*, *lyhyys*, *ytimekkyys*, *helppous*, *selkeys*, *suomalaisuus* ja *yksinkertaisuus*. Myös *kansainvälisyys* mainitaan.

Nimi nähdään kuuluvan ennen kaikkea *pienelle suloiselle tytölle*. Ulkonäöstä mainitaan useimmiten *vaalea tukka*. Ulkonäköä kuvataan myös seuraavasti.

pulska tyttö (n73)

Pisamakasvoinen, nauravainen, auttavainen (n75)

Nykyajan tyttölapsi puettuna vaaleanpunaisiin päästä varpaisiin. (n120)

Yleisesti *Ella*a kuvataan *tavalliseksi*. *Ella*-nimisen henkilön luonteesta ei vastauksissa nouse yhtä tiettyä adjektiivia, mutta esimerkiksi luonnehdinnat *rauhallinen*, *ujo*, *hiljainen*, *kiltti*, *positiivinen*, *hento* ja *lempeä* saavat mainintoja. Yksi vastaaja on tässä täysin eri linjoilla muiden kanssa.

Pieni ja pippurinen, kierokin ehkä (n25)

*Ella*n kohdalla käy jälleen ilmi se, miten pysyviä henkilönnimestä syntyneet, kielenulkoiset mielikuvat ovat.

oli luokalla, pissinyt housuun (n15)

Seppo

Seppo-nimi mielletään eniten *vanhaksi* tai *vanhanaikaiseksi* ja *keski-ikäiseksi*. Vastaajat ovat sitä mieltä, ettei *Seppo*-nimi sovi pikkuvauvalle, lapselle tai nuorelle. Vastaavasti todetaan, että nimi on *aikuisen miehen nimi*. Vastaajat ovat myös määritelleen *Seppo*-nimisen ikää tarkemmin. Vastaajat ajoittavat *Seppo*-nimen suosion 40–50-luvuille, sodan aikana syntyneiden sukupolviin. Jokunen vastaaja mieltää nimen 70–80-luvullekin. Mielleyhtymiä tulee myös *pappaan*, *ukkiin*, *setiin* ja *enoihin* sekä *oman isän ikäpolveen*. Lisäksi mainitaan *suuret ikäluokat*. Kääntäen samoja asioita todetaan, kun sanotaan, ettei nimi ole *trendikäs*. Vastauksissa *Seppo*-nimi nähdään *tavallisena perusnimenä*. Sitä luonnehditaan *perussuomalaiseksi* ja *äijämäiseksi*, mutta myös *tylsäksi*.

Seppo-nimi oli huippusuosittu juuri eritoten 1940-luvulla, jolloin se oli *Mati*n jälkeen vuosikymmenen toiseksi yleisin poikien ensimmäinen etunimi. 1950-luvulla *Seppo* oli viidenneksi suosituin etunimi. 2000-luvulle tultaessa nimeen päädyttiin enää harvoin: vuosittain nimen on saanut noin parikymmentä poikaa. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 729.) Yksi vastaaja tosin epäilee, että pian *Seppo*-nimen suosio lähtee uuteen nousuun. Nimien suosionvaihtelun perusteella jossain vaiheessa näin voi olettaakin käyvän.

Mainio, kohta varmaan alkaa pikku-Seppoja taas nimirekisterissä vilkkua (n103)

Yleinen mielikuva *Seppo*-nimestä liittyy televisiosarja *Salattuihin elämiin*, jonka henkilö *Seppo Taalasmaa* on vastaajien mielikuvien takana. Tähän liittynee se, että *Sepo*n toimenkuvaksi mielletään *talonmies*. Muita *Seppo*-nimiselle henkilölle miellettäviä ammatteja ovat *insinööri*, *postinkantaja* ja *maajussi*.

Seppo-nimiseen yhdistettävät luonteenpiirteet vaikuttaisivat nekin perussuomalaiseen mieheen liitettäviltä. Näitä ovat esimerkiksi *rauhallinen*, *kovaääninen*, *jämpti*, *tomera*, *jämerä*, *reipas*, *rohkea* ja *junttimainen*. Ulkonäköä kuvaillaan *kaljuksi*, *raavaaksi* ja *järkälemäiseksi*.

Rauhallinen, ehkä hieman ylipainoinen (n25)

Hauska, itsenäinen, pullea (n75)

Hyväryhtinen ja kuuluvaääninen mies. (n120)

Vastaukset tiivistää osuvasti seuraava lainaus.

Myös perus suomijätkän nimi. (n61)

Aino

Vastaajien mielikuvat *Aino*-nimestä ovat hyvin positiivisia: *Aino*-nimi nähdään ennen kaikkea *kauniina*. Kuten *Ella*-nimenkin kohdalla, yleinen yhdistelmä vastauksissa on *kaunis, mutta nykyään hyvin yleinen*. Yleinen *Aino*-nimi onkin. Vuonna 2006 Aino oli suosituin suomenkielisten lasten ensimmäinen etunimi, vuonna 2007 kolmanneksi suosituin ja vuonna 2008 kuudenneksi suosituin (Vrk 12.4.2009). Nimi on siis vastaajien mielestä *kaunis, mutta yleinen*. *Yleisyyden*, *suosittuuden*, *muodikkuuden* tai *tusinamaisuuden* mainitsevat useat vastaajat.

Jokatoinen tyttölapsi tuntuu nykyään olevan Aino. Kaunis nimi, mutta aivan liian suosittu. (n14)

Kaunis, mutta liian muodikas tällä hetkellä. (n48)

Aino-nimestä tuli yleinen jo 1800-luvulla. Se oli suosituimmillaan viime vuosisadan alussa, 1920-luvulla jopa suosituin ensimmäinen etunimi. Vuosisadan lopussa ja 2000-luvun alussa *Aino*sta tuli toistamiseen suosittu. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 22.)

Aino on vastaajien mielestä myös *vanha(naikainen), perinteinen* ja *suomalainen*. Yleisiä ovat myös maininnat *tavallisuudesta* ja *perusnimestä*. Muutama vastaaja mieltää nimen *tylsäksi* ja *mitäänsanomattomaksi*.

Vaikka nimi mielletään yleisesti *vanhaksi* tai *vanhanaikaiseksi*, se mielletään samalla sopivaksi niin pikkutytöille kuin vanhoille mummoille. Pari vastaajaa tiivistääkin monen vastaajan ajatukset sanomalla, että nimi on *ajaton* ja *aina muodissa*. Nimen nähdään sopivan kaikenikäisille.

PIKKU TYTÖLLE SOPIVA KAUNIS NIMI (n2)

sopii kaiken ikäisille (n85)

Pieni harmaahiuksinen mummo. (n120)

Yleisesti *Aino* nähdään miellyttävänä henkilönä. Häntä kuvataan esimerkiksi *herttaiseksi*, *sympaattiseksi*, *iloiseksi*, *viattomaksi* ja *iloiseksi*. Ulkonäköä ja harrastuksia luonnehditaan seuraavissa vastauksissa.

Pieni, mutta erittäin lämminsydäminen ihminen (n25)

Pehmeä, hieman huoleton henkilö (n38)

äitini, kaunis, vahva nainen (n51)

Tulee mieleen joku tekopyhä [p]yhäkoulutyttö. (n72)

Lettipäinen, luistelua harrastava, hoikka, hiljainen (n75)

Tulee mieleen vanhan lähikaupan vanhapiika. (n111)

Aino-nimen yhdistää *Kalevalaan* viisi vastaajaa, *myyttisestä naishahmosta* kirjoittaa yksi vastaaja. Muutamalle vastaajalle tulee *Ainosta* mieleen *jäätelö*, jonka nimi on *Aino* ja teema kalevalainen. Elias Lönnrot loikin *Aino*-nimen uuteen *Kalevalaan* (1849) Joukahaisen sisarelle. Nimi on muunnelma sanasta ’ainoa’. *Vanhassa Kalevalassa* (1835) Joukahaisen sisarella ei ollut nimeä, vaan häntä kutsuttiin Joukahaisen ainoaksi sisareksi. Lönnrot siis teki *Ainosta* etunimen

kirjoittamalla adjektiivin ’aino’ (=ainoa) isolla alkukirjaimella. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 22.) Ainoasta lapsesta saa mielikuvan myös yksi vastaajista.

Ainoan lapsen nimi. (n28)

Charlotte

Charlotte kuulostaa vastaajien mielestä *hienostelevalta* sekä *ulkomaalaiselta* ja *vierasperäiseltä*. Nimi ei ole vastaajien mielestä suomalainen eikä siten sovi suomalaiseen käyttöön. Tähän liittyen nimi tai nimenkantaja luokitellaan *ruotsalaiseksi* tai *ruotsinkieliseksi*. Myös *suomenruotsalaisuus* mainitaan. Muita ulkomaille vieviä mielikuvia ovat mielikuvat *ranskalaisuudesta*, *englantilaisuudesta* ja *amerikkalaisuudesta*. Osa vastaajista mainitsee yleisemmin *monikansallisuuden* ja *kansainvälisyyden*.

Charlotta on italialais-ranskalaista alkuperää oleva nimi. Nimi on vanhastaan ollut tuttu kuninkaallisten keskuudessa. Useissa maissa nimi tunnetaan muodoissa *Charlotta* ja *Charlott*. Suomessa *Charlotte* on huomattavasti *Charlotta*a harvinaisempi kirjoitusasu. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 66, Vrk 13.3.2009.)

Benjamin-nimen tapaan *Charlote*n yhteydessä nousevat esiin sellaiset mielikuvat kuin *hienosteleva*, *fiini*, *pramea*, *snobi* ja *pröystäilevä*. Vastauksissa nimeä pidetään myös *kuninkaallisena*. Tässä yhteydessä tulee ilmi myös nimenkantajan luonteeseen liittyviä mielikuvia: *nyrpeä*, *nirppanokka*, *koppava*, *ylimalkainen*, *pröystäilevä*. Luonnehdinta *hienosteleva* voi liittyä myös luonteeseen. Silti on niitäkin vastaajia, joiden mielestä nimi on *kaunis* tai *tavallinen*.

Suomenruotsalainen, hienostunut nuori neiti (n25)

Tekohieno prinsessanimi. (n28)

Teennäinen hienosto pennun nimi (n33)

Kauniisti pukeutuva, hymyilevä, kuitenkin hiukan ilkeä (n75)

Vastaajat ovat pohtineet myös *Charlotte*-nimen sopivuutta suomalaisen sukunimen kanssa. Vastaajien mielestä nimi ei sovi yhteen suomalaisen sukunimen kanssa.

No just, ihan sopiva vaikka Virtasen pariksi... eli ei hyvä. (n27)

Never ever. Inhoan C:llä alkavia nimiä, varsinkin jos sukunimi on Hämäläinen, Tittonen tms. (n37)

Jos sukunimi on Vatanen tai Virtanen yms. niin ei mikään kiva nimi. (n57)

*Charlote*sta syntyy monenlaisia mielikuvia: *tv-ohjelma*, *Hollywood*, *kakku*, *kääretorttu*, *vanukas*, *jälkiruoka*, *kartanoromantiikka* ja *pissis*. *Charlotte*a kuvataan myös seuraavasti.

Nykyaikainen, tulinen tyttö. (n10)

etelän kaunotar (n30)

Vanhan tädin vanha valkoinen kissa. (n61)

Veeti

Veeti-nimen tämänhetkinen suosio on vastaajien tiedossa. Vastaajat kirjoittavat, että nimi on tämän hetken *muotinimi*, *nimisuosikki*, *trendinimi* ja *yleinen nimi*. Monessa vastauksessa yleisyyttä korostaa vielä *liian*-sana: nimeä pidetään liian yleisenä. Tästä huolimatta nimi viehättää suurinta osaa vastaajista. Tilanne on sama kuin *Ella*n ja *Aino*n kohdalla.

Nykyisin aika muotinimi. Korva tykkää, mutta liian muodissa. (n1)

Nätti, mutta liian suosittu (n17)

trendi nimi.voisin kuitenkin pojalle antaa (n85)

Veeti-nimi on tällä hetkellä yleinen. Se on yksi 2000-luvun suurimmista suosikeista. Suosituimmillaan se on ollut vuosina 2005 ja 2007, jolloin se oli suomenkielisten poikien yleisin ensimmäinen etunimi. Vuonna 2006 *Veeti* oli ensimmäisistä etunimistä toiseksi yleisin, vuonna 2004 kolmanneksi yleisin ja 2003 neljänneksi yleisin. Vuonna 2008 se oli kolmanneksi yleisin suomenkielisten poikien ensimmäinen etunimi. (Vrk 12.4.2009.)

Veeti-nimen synnyttämät mielikuvat ovat kauttaaltaan pääasiassa positiivisia: *kiva*, *hyvä*, *hauska*, *nätti*. Positiivisia mielikuvia on huomattavasti enemmän kuin negatiivisia, vaikka niitäkin on, muun muassa *kamala*, *tylsä*, *mitäänsanomaton*. Nämä luonnehdinnat voisivat kaikki kuvata myös nimenkantajaa. Myös *tavallisuus*, *lyhyys* ja *neutraalius* mainitaan.

Veeti nähdään luonteeltaan *veikeänä* ja *vikkelänä*, *vilkkaana* ja *vauhdikkaana*, *villinä* ja *vallattomana*. *Veeti*n ajatellaan myös olevan *hilpeä*, *rento*, *rempseä* ja *veijarimainen*.

Ikuinen lapsi ja jekkuilija. (n10)

Vilkas, hyväntahtoinen (n25)

velmun pikkupojan nimi (n81)

Yhtä lukuun ottamatta ne vastaajat, jotka pohtivat *Veetin* ikää, ovat sitä mieltä, että *Veeti* on lapsi. Ulkonäköä luonnehditaan parissa vastauksessa.

> *– – Mielestäni lapsen nimi: en osaa kuvitella 45-vuotiasta Veetiä. (n43)*
>
> *Vanhan hampaattoman ukon nimi. (n55)*
>
> *– – toimii lapsella, muttei ehkä niin aikuisena enään. (n65)*
>
> *Ihana pikkupojan nimi, toimisiko 35 toimitusjohtajalla? (n79)*
>
> *Leveäkasvoinen, puhelias, pitää kuorma-autoista (n75)*

Muutamalle vastaajalle tulee *Veeti*-nimestä mieleen *säärikarvat* tai *karvanpoistoaine*. Samoin *Veeti Kallio* mainitaan muutamissa vastauksissa. Yhdelle vastaajalle mieleen tulee *paloauto*.

> *Tulee mieleen Veeti Paloauto. En tykkää erityisesti. (n77)*

Heidi

Vastaajien mielestä *Heidi* on perinteinen suomalainen nimi, joka toimii, muttei säväytä. Eniten *Heidi*ä luonnehditaan *tavalliseksi* nimeksi. Nimeä luonnehditaan myös mielikuvilla *perinteinen* ja *perussuomalainen*. Toisaalta on vastaajia, joiden mielestä nimi on *kansainvälinen*, tarkemmin mainitaan *ruotsalaisuus* ja *saksalaisuus*. Alun perin *Heidi* onkin saksalainen lyhentymä vanhasta nimestä *Adelheid*, joka merkitsee ’jalosäätyistä’, ’jalomuotoista’ (Saarikalle & Suomalainen 2007: 120).

Heidi ajatellaan vastauksissa 70–80-luvun nimeksi. Molempia vuosikymmeniä mainitaan erikseen, mutta suurimmassa osassa vastauksia mainitaan molemmat vuosikymmenet yhdessä. Suosituimmillaan *Heidi* oli juuri 1980-luvulla, jolloin se kuului kolmen yleisimmän ensimmäisen etunimen joukkoon (Saarikalle & Suomalainen 2007: 120). Jokunen vastaaja mieltää nimen oman sukupolvensa nimeksi. Muutama vastaaja ei ota nimeen kantaa, koska tuntee liian monta *Heidi*-nimistä vastatakseen. Yksi vastaaja paljastaa, että hänen oma nimensä on *Heidi*.

> *Nimien aatelia. Olen itse Heidi... Jäävi sanomaan mitään. Pidän nimestäni. (n115)*

*Heidi*ä luonnehditaan *kauniiksi* ja *nätiksi*, mutta samalla myös *tylsäksi* ja *neutraaliksi* nimeksi. Muutamissa vastauksissa epäillään, että nimi on jo liian käytetty ja sen takia *ponneton*, *kulunut* ja *kyllästyttävä*.

*Heidi*n luonnetta kuvataan *pirteäksi* ja *pirtsakaksi*, *mukavaksi*, *reippaaksi*, toisaalta myös *kovaksi* ja *tylyksi*. *Heidi* nähdään myös *kevytkenkäisenä*, mutta vain yhdessä vastauksessa. Ammateiksi *Heidi*lle mielletään vastauksissa *karjakko* ja *lähihoitaja*.

kevytkenkäisen naisen nimi (n33)

Hiljainen jalat maassa oleva ihminen (n38)

Niitty, nimi tuo mieleen karjakon. (n55)

kolmikymppinen lähihoitaja (n73)

Pullea, pitää kirjoista, piirtää paljon mutta ei hyvin (n75)

Vastaajille tulee *Heidi*-nimestä mieleen pikkutyttö, jolla on letit. Tässä *pikku-Heidillä* lienee osuutensa. Silti ikähaitari nähdään kaikkiaan laajaksi: pikkutytöstä tätimäiseen.

elovenatytölle (n5)

Rauhallinen, hymyilevä lettipää. (n10)

Pulska 20 v. nainen. (n18)

alppien rusoposkinen neiti (n30)

naapurin tyttö (n113)

Se pikkuinen Heidi, lettipäinen tyttö. (n120)

Onni

Mielikuvat *Onni*-nimestä ovat pääasiassa positiivisia, eikä nimen merkityssisältö jää vastaajilta huomaamatta.

Kuten Helmi, tämä on merkityksensä vuoksi ihana. (n28)

Onni-nimen merkitystä pohditaan vastauksissa esimerkiksi sen pohjalta, että *Onni*-nimistä lasta olisi kovasti toivottu. Vastaajat kirjoittavat rakkaudesta lapseen ja perheen onnesta.

kiva nimi. vähän ehkä ylistävä. toisaalta jos olisin monta vuotta kärsiny lapsettomuuutta niin voisin hyvin antaa pojalle onni nimen (n36)

– – viestii siitä mitä lapsi merkitsee (n81)

Myös Saarikallen ja Suomalaisen (2007) mukaan *Onni*-nimen voidaan katsoa kuvastavan kantajansa vanhemmissa herättämiä tunteita. Nimeä voidaan pitää myös vanhempien toiveena siitä, että lapsella on onni mukanaan elämässään.

Onni-nimi saa useita luonnehdintoja *kivaksi* ja *ihanaksi*. Myös nimen *muodikkuus* ja asema *suosittuna* nimenä käyvät ilmi vastauksista. *Onni*a pidetään nimien *ikisuosikkina*. *Onni* on ollut tasaisen suosittu kautta aikain. Ensimmäinen *Onni*-nimen saanut lienee syntynyt vuonna 1835. Nimi oli suosittu 1900-luvun puoliväliin asti. 1900-luvun lopulla se löydettiin uudelleen. Vuonna 2007 se nousi yleisyystilaston viidennelle sijalle poikien ensimmäisistä etunimistä. Vuonna 2008 nimi oli kaikkein suosituin suomenkielisten poikien ensimmäinen etunimi, ja kaikki nimet mukaan lukien se oli sijalla viisi. (Saarikalle ja Suomalainen 2007: 673, Vrk 12.4.2009.)

Tästä saattaa johtua sekin, ettei *Onni*-nimisen ikää osata sanoa tarkalleen. Nimi tuntuu toisista vanhan ihmisen nimeltä, toisista pikkupojan nimeltä. Osa puolestaan on sitä mieltä, että nimi sopii kaikenikäisille. Ulkoisista piirteistä *pyöreys* yhdistetään sekä nuorempaan että vanhempaan polveen niissä vastauksissa, joissa siihen on otettu kantaa.

Naurava, ehkä hieman pullea (n25)

Pyöreäposkinen pikkupoika tulee mieleen. (n40)

Pyöreä, isomahainen mies. (n120)

Ehkä merkityksensä ansiosta mielikuvat *Onni*-nimestä ja *Onni*-nimisistä ovat pääasiassa positiivisia: *kaunis, hauska, iloinen, mukava, tunteikas, positiivinen, pirteä, söötti, suloinen, soma, onnellinen, hieno, rehellinen, lempeä, miellyttävä, hymyilevä, hyväntuulinen, herttainen, hyvä, onnekas* ja *tyytyväinen*. Järvimäen (2001: 32) vastaajat mieltävät *Onni*n ennen kaikkea iloiseksi. Hänenkin vastaajansa pohtivat myös nimen merkityssisältöä.

*Onni*n mainitaan olevan myös *yhtä hymyä* ja *herättävän paljon hyvää mieltä*. Tässä, kuten muidenkin nimien kohdalla on myös niitä, joiden mielikuvat ovat negatiivisia. Ne jäävät kuitenkin selvään vähemmistöön. Positiivisten mielikuvien yhteydessä on jälleen (vrt. esim. *Myrsky*) joitakin pohdintoja siitä, vaatiiko nimi merkityksellisyytensä vuoksi kantajaltaan liian paljon.

Marianne

Ylivoimaisesti eniten *Marianne*-nimi synnyttää vastaajissa mielikuvan *karamelleista*, *karkeista* ja *namuista*. Myös adjektiivi *makea* toistuu vastauksissa.

Tulee mieleen Marianne-karkit (n82)

Muuten *Marianne*-nimi ei synnytä vastaajissa mitään yhtä ja samaa mielikuvaa. *Marianne* saa nimistä eniten yksittäisiä mainintoja. Maininnat liittyvät itse nimeen tai nimenkantajan luonteeseen ja ulkonäköön. Yksittäisiä vastauksia saavat esimerkiksi mielikuvat *kaunis*, *tavallinen*, *tylsä*, *neutraali*, *nätti*, *kulunut*, *ruma*, *pirteä*, *vahva*, *naisellinen*, *iätön*, *sievä*, *reipas*, *raikas*, *perinteinen* ja *mukava*. Yksittäisiä luonnehdintoja ovat myös seuraavat lähinnä ulkonäköön ja luonteeseen liittyvät mielikuvat.

Salaperäinen, tumma, kaunis. (n10)

Syrjäänvetäytyvä, hiljainen (n25)

60-70-luvun "wannabeeruotsalais" -nimi. (n27)

Tylsä. Tulee mieleen hammasraudat ja neulepusero. Kiltti ihminen. (n37)

Kevyt kenkäinen hupakko (n38)

Tulee mieleen punaiset huulet ja iso hymy. (n43)

nelikymppinen assistentti (n73)

Tavallinen, miellyttämiseen taipuvainen, hyvä koulussa (n75)

Värikäs persoona. (n120)

Käytännölliset mielikuvat liittyvät nimen pituuteen. Yhdistelmänimet eivät ole tämän aineiston vastaajien suosiossa, kuten käy ilmi muistakin aineiston yhdistelmänimiin liittyvistä mielikuvista. Myös se seikka nostetaan vastauksissa esiin, että nimi soveltuu pituutensa takia paremmin jälkimmäiseksi etunimeksi. Vastaajat ovat myös sitä mieltä, ettei nimi ole nyt muodissa, vaan oli sitä 70–80-luvulla.

Marianne on ranskalaisperäinen naisennimi, josta tuli Ranskan vallankumouksen aikaan vapauden vertauskuva ja koko valtion symboli. Nimen alkuperästä on useita tulkintoja. Sitä on pidetty *Maria*n ja *Marie*n hellittelymuotona, mutta sen on ajateltu myös syntyneen nimistä *Marie* ja *Anne*. Jälkimmäisessä tapauksessa kyseessä on Jeesuksen äidin ja hänen isoäitinsä nimien

yhdistelmä. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 243.) Jokunen vastaaja yhdistääkin nimen juuri *Maria*-nimen muunnokseksi.

Ritva

Ritva-nimi on ollut erittäin suosittu 1930–50-luvuilla, joiden aikana sen sai yli 36 000 lasta. 1930-luvulla nimi oli kolmanneksi yleisin ensimmäinen etunimi, 1940-luvulla suosituin. Nimeä näyttää yleisestikin olevan vaikea kuvitella lapselle, sillä 2000-luvulla syntyneiden lasten keskuudesta löytyy hyvin vähän *Ritvoja*. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 322, Vrk 12.4.2009.)

Ritva-nimeä vastaajat luonnehtivat eniten *vanhaksi* ja *vanhanaikaiseksi*. Vastausten joukossa on myös muutama luonnehdinta vanhemmasta naisesta eli viittaus nimenomaan nimenkantajan ikään. *Ritva*-nimiset mielletään vastaajien keskuudessa myös *keski-ikäisiksi*. Tähän liittyen nimeä luonnehditaan *50- ja 60-luvun nimeksi*, samoin mainitaan *suuret ikäluokat* sekä *omien vanhempien sukupolvi*. Vastaajat kirjoittavat myös *aikuisesta naisesta* ja *tätinimestä*. Kaikissa *täti*-vastauksissa ei ole täyttä varmuutta siitä, onko nimi tätimäinen vai onko vastaajalla *Ritva*-niminen täti. Myös *mummo*, *vanhempi rouvashenkilö* ja *sota-ajan lapsi* ovat nimen synnyttämiä mielikuvia vastaajissa.

Edelliseen liittyen, lähes samaa asiaa tarkoittavat ne vastaajat, joiden mielestä *Ritva* ei sovi nimeksi lapselle. Vastaajat spekuloivat myös hiukan nimen uudelleen muotiin tulemista: osa uskoo siihen, osa ei.

Ritva 2v. = ei vaan sovi nykyään. (n57)

Vastauksissa on paljon vastaajille tuttuja henkilöitä, jotka kantavat kyseistä nimeä. Edellä mainitun *tädin* lisäksi vastauksissa mainitaan *oma mummo*, *oma äiti*, *anoppi*, *vaimo*, *sukulainen* ja *historian opettaja*.

*Mariann*en tapaan *Ritva* saa vastaajilta lukuisia erilaisia luonnehdintoja. Nimi nähdään *tavallisena*, *tylsänä* ja *mitäänsanomattomana* eivätkä mielikuvat ole kovinkaan positiivisia. Toisaalta nimi on vastaajien mielestä *selkeä* ja *suomalainen perusnimi*. Nimen kirjoitusasuun liittynevät *kovuus* ja *terävyys* sekä se, että nimi on *vaikea sovittaa toiseksi nimeksi*.

Vastaajat ovat kuvanneet myös *Ritva*-nimen herättämiä mielikuvia luonteesta ja ulkonäöstä. Nämä ovat kuitenkin jälleen vain yksittäisten vastaajien mielipiteitä.

Silmälasit:) Tätimäinen, kova ääni. (n10)

Asiallinen, mielipiteensä ilmoittava (n25)

ripeä rouva (n30)

Keski-ikäinen nainen. Ehkä hieman ylipainoinen. (n37)

Jämäkkä, uskonnollinen, aikaansaava (n75)

35 yh siivojan nimi (n79)

kiukkuinen nainen (n91)

Saarikallen ja Suomalaisen (2007) mukaan suomalainen *Ritva*-nimi pohjautuu yleiskielen sanaan *ritva*, joka merkitsee ’hentoa, yleensä rennosti riippuvaa lehtipuun oksaa’. Merkitys ohjailee vain kahden vastaajan mielikuvaa nimestä.

Luontonimi. (n58)

merkitys on kauniimpi kuin nimi (n70)

Kaisla

Kaisla-nimeä luonnehditaan vastaajien keskuudessa eniten *kauniiksi*. Toiseksi eniten *Kaisla*-nimi mielletään *luontonimeksi*. Luontoon liittyvät myös vastaukset *luonnollisuudesta* ja *kasvista* sekä esimerkiksi *merellisyydestä* ja *kesästä*. *Kaisla* merkitsee yleiskielessä rantavesissä kasvavaa korkeaa heinämäistä kasvia (Saarikalle ja Suomalainen 2007: 180). Vastauksissa merkitystä ei eritellä tarkemmin, vaan vastaajat kirjoittavat yleisesti luonnosta ja kasvista.

*Kaisla*a luonnehditaan kaikkiaan pitemmin ja perusteellisemmin kuin muita tämän kysymyksen nimiä. Monessa näistä vastauksessa nimi yhdistetään jollakin tapaa juuri luontoon. Yksi vastaaja kirjoittaakin, että *nimi on osa suomalaista maisemaa*. Merkityksellisyydestä mainitsee muutama vastaaja. Vastaavasti pari vastaajaa pitää nimeä jo liian merkityksellisenä, toinen epäröiden liiallista kaksoismerkitystä. Vastauksissa yhdistyvät niin nimeen itseensä kuin nimeä kantavan henkilön ikään, luonteeseen ja ulkonäköön liittyvät mielikuvat.

Kaunis, hiljainen, laiha ja pitkä. Hiukan surullinen tai haikea. (n10)

tai Vilja, minun rakas isoisoäitini, ihania muistoja (n19)

huojuu tuulessa (n23)

Elovenamainen, vaalea (n25)

Hento epävarma ihminen (n38)

söpö nimi rauhalliselle lapselle (n44)

uudehko nimi jonka kuullut pienellä vaalealla tytöllä muutama vuosi sitten (n45)

nätti nimi, tumma, hento (n51)

Kaunis, harvinaisempi luontonimi. Hoikka, merellinen. (n58)

Luonnossa viihtyvä, käsitöitä tekevä, pitkähiuksinen (n75)

luonto, silmälasipäinen tyttö (n81)

wannabe-taiteellinen. (n84)

järvi, kesä (n91)

romanttinen/kuin Irl. Caitlin (m102)

Poppisnimi. (n108)

Ihana meri tulee mieleen (n111)

Kaunis nainen jotenkin erikoinen. (n120)

Myös elämäntapaan ja aatteellisuuteen viittaavia luonnehdintoja esiintyy. *Ekologisuus* ja *hippimäisyys* liitetään nimeen useammassakin vastauksessa.

> *Hipit ja kaikki ekoihmiset antaa vegetaristivauvoilleen tämän nimen, laittaa kestovaipan ja käärii lapsen kantoliinaan. (n40)*
>
> *kuulostaa aatteelliselta henkilöltä (n59)*

Kaisla-nimeä pidetään osittain *erikoisena* ja *erilaisempana*, mutta jotkut mieltävät nimen jo *trendikkääksi*. Pääsääntöisesti nimeen liittyvät mielikuvat ovat positiivisia, ja nimeä tai mahdollisesti nimenkantajaa luonnehditaankin esimerkiksi *kivaksi*, *nätiksi*, *herkänkuuloiseksi*, *pehmeäksi*, *sointuvaksi*, *rauhalliseksi*, *raikkaaksi*, *hennoksi*, *viehättäväksi*, *suhisevaksi* ja *virkistäväksi*. Negatiiviset mielikuvat painottuvat lähinnä juuri nimen *erikoisuuteen*. Tätä selittänee se, että nimen kannatus lähti kasvuun vasta 1990-luvulla. Kasvu on jatkunut 2000-luvulla (Saarikalle ja Suomalainen 2007: 180, Vrk 12.4.2009).

Eeva-Liisa

*Eeva-Liisa*n kohdalla vastaajat tyrmäävät yhdysnimet ylipäätään. Moni vain toteaa tämän mielipiteensä, mutta muutamat perustelevat niitä *turhiksi* ja *hankaliksi*.

> *yhdysnimi eivät sytytä, yhdessä nimessä pitää olla tarpeeksi potkua!* (n83)

Kolme vastaajaa tunnustautuu itse kaksoisnimen haltijaksi. Heistä yhdellä on juuri kyseinen nimi, mutta ilman yhdysmerkkiä. Kukaan heistä ei suosittele kaksoisnimiä.

> *ITSELLÄNI KAKSIOSAINEN NIMI...SUKUNIMEN KANSSA TULEE LIIAN PITKÄ. YHDISTELMÄNIMET EI HYVIÄ. (n2)*
>
> *itellä on kaksi osainen nimi ja en ikinä semmosta lepselle [lapselle] antaisi (n36)*
>
> *oma nimi,mummomainen,en ole koskaan tykännyt.omani kirjotaan yhteen (n45)*

Yleisesti nimi mielletään myös *vanhahtavaksi* tai *vanhanaikaiseksi*. Ikään liittyvät myös maininnat *vanhemmasta henkilöstä*, *aikuisesta naisesta*, *50-vuotiaasta naisesta* ja *50-luvun nimestä*. Yksi vastaaja ajoittaa nimen *70-luvulle*, yksi kirjoittaa *65-vuotiaasta eläkeläisestä*. Tähänkin nimeen yhdistyvät *tätimäisyys*, *suuret ikäluokat*, *keski-ikäisyys* ja *omien vanhempien ikäluokka*. Myös *mummo* ja *mummon kaveri* saavat vastauksia. Nimenkantaja voi olla myös lapsi.

> *Ehdottoman tätimäinen. Vaalea, pirteä. (n10)*
>
> *Ilkeä, helposti huijattavissa (n25)*
>
> *Taas tulee mieleen 30-40-luvulla syntyneet keskiluokkaiset perheet. (n27)*
>
> *Uskovainen sosiaalinen ihminen (n38)*
>
> *Mukavan keski-ikäisen naisen nimi. EEva-Liisat ovat luotettavia, pullantuoksuisia ja hellyttäviä ihmisiä! (n40)*
>
> *Letit ja pisamia, reipas nimi. (n55)*
>
> *Tarkka, kunnianhimoinen, laiha (n75)*
>
> *Kanteletta soittava vaaaleahiuksinen tyttö. (n120)*

Nimi mielletään *perinteiseksi väliviivanimeksi*. Ylipäätään vastaajat kirjoittavat *perinteisyydestä*. Yhdelle vastaajista kaksiosainen *Eeva-Liisa* tuo mieleen *päättämättömät vanhemmat*. Myös *Eeva-Liisa* nimenä synnyttää mielikuvia *tylsästä* ja *tavallisesta*. Toisaalta

yhdelle vastaajalle *Eeva-Liisa* on *yhdistelmänimistä näteimpiä*. Muutama vastaaja tulee siihen tulokseen, että nimet ovat erikseen *kivoja* ja *sieviä*, mutta eivät niinkään yhdysnimenä.

– – pelkkä Eeva olisi parempi. (n71)

Alla olevien esimerkkien lisäksi ammateista vastaajille tulevat mieleen myös *poliitikko* ja *näyttelijä*.

Ala-asteen opettajamainen nimi (n33)

maatalon emäntä, marttojen vetejä (n109)

terveydenhoitaja (n111)

Antti

Antti on vastaajien mielestä tavallinen *suomalainen perusnimi*. Eniten mainintoja vastauksissa saa *perusnimi*, jonka edellä joskus korostetaan vielä *suomalaisuutta*. *Suomalaisuus* ja *perinteisyys* tulevat selkeästi ilmi myös kumpikin omina luonnehdintoinaan. Näiden luonnehdintojen ohella kirjoitetaan myös *tavallisuudesta* ja *yleisyydestä*. Tämän, kuten monen muunkin nimen kohdalla, yleisyys kääntyy joidenkin vastaajien mielestä nimen negatiiviseksi puoleksi: nimi tuntuu liian *yleiseltä* ja siksi *tylsältä* ja *mielikuvituksettomalta*.

suomalainen perusnimi (n6)

Mielikuvitukseton nimi. Jokainen tuntee ainakin kolme Anttia. (n40)

Antti oli yleisimpiä pojannimiä Suomessa läpi 1900-luvun ja sijoittui joka vuosikymmenellä 30 suosituimman ensimmäisen etunimen joukkoon. Koko vuosisadan aikana nimen sai yli 70 000 henkilöä. Eniten *Antteja* nimettiin 1980–90-luvuilla. Myös 2000-luvun alussa se on kuulunut pidetyimpien pojannimien joukkoon. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 454, Vrk 12.4.2009.)

Yleisyydestä johtuen *Antti* on henkilönä tuttu joillekin vastaajille. Yksi vastaaja kirjoittaa, että nimi on jo monella sukulaisella, ja yhdelle tulee mieleen sukulaislapsi. Myös yksi vastaaja mainitsee, että nimi on hänen oman isänsä nimi. Vastauksissa mainitaan myös *oma ikäluokka*, *kaveri* ja *luokkakaveri 80-luvulta*.

Antti-nimen perinteikkyyden mielikuviin soveltuu myös vastaajien luonnehdinnat *ajattomuudesta* ja siitä, että nimi *sopii kaikenikäisille*. Tästä vastaajat ovat yhtä mieltä. Sanotaan, että *Antti* on varma nimivalinta vuodesta toiseen. Silti muutama mieltää nimen menneille

vuosikymmenille, mutta vain yksi vastaaja kirjoittaa olevansa sitä mieltä, että nimi olisi jo aikansa elänyt.

nuori tai vanha, naapurin eskari-ikäinen sälli (n19)

Antti-nimi herättää mielikuvat esimerkiksi *pontevasta*, *mukavasta*, *suorasta*, *rehdistä*, *jämptistä*, *jämäkästä*, *tomerasta* ja *vankasta* nimenkantajasta. *Seppo*-nimen tapaan moni luonnehdinnoista liittyykin selkeästi mielikuviin *perinteisestä suomalaisesta miehestä*. *Maaseutu* ja *agraarikulttuuri* yhdistetään usessa vastauksessa *Antti*-nimeen. Mielenkiintoista onkin, että *Antti* on suomalainen versio ’miehekästä’ merkitsevästä kreikkalaisesta nimestä *Andreas* (Saarikalle & Suomalainen 2007: 454).

luotettava talonpoika (n30)

maatalon isäntä (n73)

Mikontytär

Nimi *Mikontytär* herättää vastaajissa paljon mielikuvia ja ristiriitaisia tunteita. Mielikuvat ja vastaajat jakautuvat kahtia. On joukko vastaajia, jotka kirjoittavat, että eivät pidä nimestä tai eivät ymmärrä tällaisia nimiä. Yksi vastaaja kirjoittaa kovemmin sanoin, ettei voi sietää *tytär*- tai *poika*loppuisia nimiä. Nimi mielletään myös *vanhanaikaiseksi*, *vanhaksi* ja *vanhoilliseksi*, kun samalla kirjoitetaan siitä, ettei nimi sovi nykypäivään. Muitakin tyrmääviä mainintoja nimi saa, esimerkkeinä *karmea*, *idioottimainen*, *kankea*, *tylsä*, *tylsähkö*, *moukkamainen*, *kummallinen*, *ei kaunis*, *kammottava*, *hankala*, *huvittava*, *hölmö*, *epäsopiva*, *kamala*, *omituinen*, *typerä* ja *huono*. Näistäkin osa voisi kuvata myös nimenkantajan luonnetta. Muutama vastaaja on sitä mieltä, että nimi ei ole nimi lainkaan.

Nämä ei miellytä ollenkaan, -sen-poika, -sen-tytär (n24)

Jotkut vastaajat nostavat esiin sen, ettei nimi toimi niinkään Suomessa. Tähän liittyen *tanskalaisuusvaikutteisuuden* nostaa esiin yksi vastaaja, kun taas *Islannin mallista* mainitsee kolme vastaajaa.

islantilaismeinikiä tyyliin Nilsdottir... (n28)

Tanskalaisvaikutteinen (n34)

– – "Islannin tavan mukainen", joka toisaalta leimaa lapsen vanhempaan ihan konkreettisesti (n99)

Ajatuksena kaunis mutta mielestäni ei sovi suomenkieleen kuten esim ruotsissa -son ja -dotter (n103)

Kuusi ajattelee, että nimessä ovat sekaisin naisen ja miehen nimet. Ajatus on se, etteivät nämä vastaajien mielestä sovi yhteen tai ainakin se on hämmentävää. Kahden vastaajan mielestä nimi sopisi paremmin pojalle muodossa *Mikonpoika*.

Nimessä yhdistyy sekä maskuliininen että feminiininen puoli, jotenkin hämmentävä. Mutta toisaalta ennakkoluuloton. (n43)

Ei sovi mielestäni yhteen. Mikonpoika vielä ymmärtää, mutta ei miehiä tytön nimeen. (n120)

Toisaalta on myös niitä vastaajia, joissa nimi herättää positiivisia mielikuvia. Heidän mielestään nimi tai nimenkantaja on esimerkiksi *klassinen*, *ihana*, *kiva*, *hyvä*, *nätti*, *ennakkoluuloton*, *söpö*, *kaunis*, *tiedostava*, *ajattelevainen*, *ryhdikäs*, *mukavan uusvanha* ja *mahtava*. Nimi nähdään myös *perinteitä vaalivana*. Lisäksi nämä vastaajat uskovat, että henkilö tuntee omat juurensa. Nimeä pidetään myös kunnianosoituksena isälle.

Mukavaa kun isän nimi mukana (n49)

Toisena nimenä mahtava! Vanhan ajan kunnioitusta. (n107)

Osa vastaajista on sitä mieltä, että nimi on periaatteessa ajatuksena *kaunis*, mutta vastaajat epäilevät, että nimi on jollain tapaa *liian osoitteleva* tai *holhoava*, *liian omistava.*

tällaiset nimet eivät minua oikein miellytä, teennäistä korostamista siitä kenen lapsi kyseessä (n8)

Näistä nimistä tulee aina mieleen, että lapsen isä haluaa jotenkin korostaa isyyttään ja ottaa kaiken kunnian lapsesta itselleen! Vanhanaikaista. (n40)

Tarvinneeko sitä nyt lastaan merkata, ellei sitten isä ole jäänyt epäselväksi. (n57)

jonkun tyttäreit ja -pojat ei ole minun makuun yhtään. Lapsi on yksilö, vaikka sillä vanhemmat onkin, nimeäminen oman itensä tyttäreksi yms on jotenkin liian holhoavaa. (n79)

*Tytär- ja poika*loppuiset nimet kuuluvat kategoriaan, jossa on nimiä, joita on annettu vähintään 95-prosenttisesti jälkimmäisiksi nimiksi (Kiviniemi 2006: 107). Vastaajat pitävätkin nimeä nimenomaan toisena tai kolmantena nimenä.

Mielikuvissa käyvät myös hätäkaste ja tietynlaiset vanhemmat.

Kasvissyöjien jälkeläinen. (n38)

hätäkasteessa ristitty lapsi (n111)

Yhteenveto

Tämä kysymys osoittaa hyvin sen, kuinka nimistä syntyvät mielikuvat liittyvät nimeä useammin nimenkantajaan eli ovat kielenulkoisia. Tässä mielikuvat ovat rinnakkain: osa vastaajista luonnehtii nimeä kielensisäisten mielikuvien kautta, enemmistö kielenulkoisilla mielikuvilla.

Se, että vastaajat ovat saaneet luonnehtia nimiä vapaasti, näkyy vastauksissa: ne ovat mitä moninaisimpia. Siitä huolimatta tietynlainen sosiaalinen vaisto on nähtävissä. Jokaisesta nimestä on nimittäin havaittavissa piirre, jonka useimmat vastaajat mainitsevat. Vastaajien omin sanoin kirjoittamat luonnehdinnat aiheuttavat sen, etteivät luonnehdinnat ole sanasta sanaan samanlaisia, mutta monesti yhteneväisyys on havaittavissa. Uskon, että tulokset olisivat paljolti samansuuntaiset isommallakin aineistolla. Silti mielikuviin vaikuttavat paljon ne ihmiset, joista mielikuva viime kädessä syntyy. Oma nimi, oman lapsen nimi tai oman vanhemman nimi koetaan usein miellyttäväksi eikä sitä haluta arvostella. Seuraavassa esimerkissä vastaaja luonnehtii *Ritva*-nimeä, jonka herättämät mielikuvat eivät muuten ole näin positiivisia.

äidin nimi, siro, miellyttävä (n35)

Vastaajat ovat myös oivaltaneet sen, että nimet ovat ikään kuin pareittain. Tällöin nimiä luonnehditaan paljolti samanlaisilla mielikuvilla, ja nimet mielletään pareiksi keskenään, kuten seuraava vastaaja kirjoittaa.

Samaa sarjaa kuin Seppo. (n20)

Vastauksissa näkyy selvästi nimien suosion ajallinen vaihtelu. *Ella* ja *Veeti*, *Aino* ja *Eino* nähdään miellyttävämpinä kuin *Ritva* ja *Seppo*. Muodissa olevat trendinimet sekä isovanhempien nimet ovat miellyttävämpiä kuin omien vanhempien ikäluokan nimet, jotka eivät vielä ole nousseet uudelleen suosioon. Silti vastauksista on havaittavissa, että kaikkia nimiä

luonnehditaan jollakin tapaa negatiivisiksi. Oma vaikutuksensa saattaa olla sillä, että ensimmäisessä kysymyksessä vastaajat ovat pohtineet oman lapsensa nimeä, jolloin ehkä muissakin kysymyksissä nimiä saatetaan peilata siihen kontekstiin. Saattaa olla myös niin, etteivät juuri kyseiset nimet miellytä vastaajia, mutta sellaista nimilistaa on mahdoton tehdä, jossa kaikki nimet miellyttäisivät kaikkia. Vastaajat ovat selvästi tulkinneet kysymyksen arvottavaksi, ja nimiä arvioidaankin kriittisesti.

4.2. Miellyttävät ja epämiellyttävät nimet

Neljännessä kysymyksessä vastaajat ovat valinneet 45 nimen listoista mielestään viisi miellyttävintä tytön- ja pojannimeä sekä vastaavasti viisi epämiellyttävintä tytön- ja pojannimeä.

Tytönnimistä vastaajia miellyttävät eniten *Sofia*, *Helmi*, *Aino*, *Kaisla* ja *Venla*. Näistä kaikki paitsi *Kaisla* ovat vuonna 2007 ja 2008 11 suosituimman suomalaisen ensimmäisen etunimen joukossa (Vrk 12.4.2009). Melko lähelle näitä suosituimpia nimiä pääsevät myös *Emilia*, *Iida*, *Anna*, *Siiri*, *Pihla* ja *Kerttu*, jotka nekin ovat kaikki 40 suosituimman ensimmäisen etunimen listassa sekä vuonna 2007 että 2008 (Vrk 12.4.2009). Kaikki muut nimet paitsi *Barbi* ja *Diana* ovat vähintään yhden vastaajan mieleen eli hajonta on tässäkin kohtalaisen suurta.

Barbi ja *Diana* ovatkin vastaajien mielestä tämän listan ehdottomasti epämiellyttävimmät nimet. Näistä kahdesta nimestä *Barbi*a pidetään vielä huomattavasti epämiellyttävämpänä. *Barbi* on harvinainen nimi, jolla on ollut kaikkiaan 18 kantajaa. Kaikki *Barbi*t on nimetty ennen 1980-lukua. (Vrk 12.4.2009.)

Muut kolme vastaajien mielestä epämiellyttävintä nimeä ovat *Jessica*, *Keira* ja *Ranja*. Myös epämiellyttävien tytönnimien kohdalla lähes kaikki nimet ovat vähintään yhden vastaajan mainitsemia epämiellyttäviksi. Vain *Emilia*a, *Ella*a ja *Anni*a ei kukaan vastaaja sijoita viiden epämiellyttävimmän nimen joukkoon. Yleisesti ottaen miellyttävimpinä koetut nimet saavat vain joitakin mainintoja epämiellyttäväksi. Sen puolesta vastaajien linja on yhtenäinen: miellyttävimmät ja epämiellyttävimmät ääripäät erottuvat selkeästi verrattuina muihin vain joitakin mainintoja saaneisiin nimiin.

nimi	vastaajia yht.
Sofia	32
Helmi	31
Aino	28
Kaisla	28
Venla	27

Taulukko 18. Tyttöjen miellyttävimmät etunimet vastaajien mukaan.

nimi	vastaajia yht.
Barbi	89
Jessica	45
Diana	39
Keira	34
Ranja	34

Taulukko 19. Tyttöjen epämiellyttävimmät nimet vastaajien mukaan.

Poikien kohdalla miellyttävimmät ja epämiellyttävimmät nimet eivät erotu yhtä selkeästi kuin tytöillä. Silti selvästi miellyttävimmät ja epämiellyttävimmät nimet on mahdollista löytää. Miellyttävimmiksi poikiennimiksi vastaajat mainitsevat *Leevi*n, *Mikael*in, *Onni*n, *Oskari*n ja *Eliaksen*. Näitä lähimmäksi pääsee *Veeti*. Pojissa erot ovat peräti yhdestä vastaajasta riippuvia. Esimerkiksi *Onni*n on vastannut miellyttäväksi 30 vastaajaa, *Eliaksen* ja *Oskari*n 29 vastaajaa ja *Veeti*n 28 vastaajaa. Poikien kohdalla miellyttäväksi ei mainita lainkaan kahta nimeä: *Nikko*a ja *Mitzi*ä.

Yleensä varsinkin *Mikael* ja *Oskari* mielletään toisiksi tai kolmansiksi nimiksi. Niinpä ne ovat sijoilla kolme ja kahdeksan vuoden 2007 suosituimpien etunimien listassa ja vuoden 2008 listassa sijoilla kolme ja seitsemän. Sen sijaan ensimmäisinä etuniminä ne eivät yllä näin korkealle. Päinvastainen tilanne on *Leevi*llä, joka on merkittävästi suositumpi ensimmäisenä etunimenä. *Elias* ja *Onni* ovat suosittuja sekä ensimmäisenä että jälkimmäisinä niminä. Kaikki viisi miellyttävintä nimeä ovat vuoden 2007 suosituimmuuslistalla ensimmäisten etunimien kohdalla 32 suosituimman nimen joukossa ja kaikki nimet mukaan lukien 27 suosituimman nimen joukossa. Vuonna 2008 ne ovat 36 suosituimman ensimmäisen etunimen joukossa ja kaikki nimet mukaan lukien 30 suosituimman nimen joukossa. (Vrk 12.4.2009.) Vastaajien mielestä sekä tytöissä että pojissa miellyttävimmät nimet ovat siis melko suosittuja. Todennäköisesti sosiaalinen vaisto ohjailee tässäkin, sillä muodikkaita nimiä pidetään yleisesti miellyttävinä.

Epämiellyttävimmät poikiennimet ovat vastaajien mielestä *Hippo*, *Mitzi*, *Mico*, *Jerri* ja *Elvis*. Poikien miellyttävin nimi *Mikael* ei ole yhdenkään vastaajan mielestä epämiellyttävä. Maininnatta jäävät myös *Emil* ja *Eemil*, jotka molemmat ovat kärkipäässä miellyttävien nimien listalla, mutta eivät yllä kuitenkaan aivan viiden miellyttävimmän nimen joukkoon. Mielenkiintoinen on myös *Nikko*, jota ei mainita kertaakaan miellyttäväksi. Sitä ei kuitenkaan pidetä kovin epämiellyttävänäkään verrattuna viiteen epämiellyttävimpään nimeen.

nimi	vastaajia yht.
Leevi	34
Mikael	34
Onni	30
Elias	29
Oskari	29

Taulukko 20. Poikien miellyttävimmät nimet vastaajien mukaan.

nimi	vastaajia yht.
Hippo	91
Mitzi	81
Jerri	47
Mico	47
Elvis	46

Taulukko 21. Poikien epämiellyttävimmät nimet vastaajien mukaan.

Miellyttävät nimet sekä tytöissä että pojissa ovat yleisesti melko suosittuja, kun vastaavasti epämiellyttäviksi on valikoitunut sellaisia nimiä, jotka ovat hyvin harvinaisia, alle sadan kantajan nimiä: *Barbi*, *Keira*, *Hippo*, *Jerri* ja *Mitzi*. *Ranja-* ja *Elvis*-nimisiäkin on ollut alle 200. (Vrk 12.4.2009.)

Kaikkiaan myös tämän kysymyksen vastauksissa on hajontaa. Ainoastaan kolmella nimellä, tyttöjen epämiellyttävimmällä ja poikien kahdella epämiellyttävimmällä nimellä oli takanaan suuri osa vastaajista. Muut eniten vastauksia saaneet nimet vastasi muutama kymmenen vastaajaa, mikä tarkoittaa sitä, että vastaajien mieltymykset eivät ole täysin yhteneväiset. Lähes kaikille nimille riitti niin miellyttävinä kuin epämiellyttävinä vähintään yksi vastaaja.

4.3. Vastaajien valitsemat mielikuvat

Tässä luvussa käsittelen nimiin liittyviä mielikuvia kyselylomakkeen viidennen kysymyksen vastausten perusteella. Vastaajat ovat luonnehtineet 19 nimeä annettujen vastausvaihtoehtojen perusteella. Käsittelen vastauksia nimi kerrallaan ja esitän aluksi kunkin nimen eri luonnehdintojen määrät. Tämän jälkeen luon pienen katsauksen nimen etymologiaan ja joissakin tapauksissa nimen kantajalukuihin. Näiden tarkoituksena on tukea vastaajien nimille antamia luonnehdintoja. Tässä kysymyksessä mukana ovat myös ne lukumäärät, joita kunkin nimen eri luonnehdinnat ovat saaneet. Luvut havainnollistavat vastausten jakautumista, koska pääasiassa ne jakautuvat vain neljän eri luonnehdinnan välillä, toisin kuin 3. kysymyksen luonnehdinnoissa, joissa hajonta oli huomattavasti suurempaa.

Touko

Touko-nimen yleisin luonnehdinta on *reipas*, joksi nimeä luonnehtii 46 vastaajaa. Luonnehdinnat *vanhanaikainen* ja *erikoinen* ovat tasaväkiset: 30 ja 29. *Rumaksi Touko*-nimen kokee kymmenen vastaajaa. Lisäksi muita mainintoja on yhdeksän. Nämä ovat *suomalainen*, *tylsä*, *hidas*, *tyhmä*, *ilkeä (tuttu poika)*, *Ihanan symppis*, *Mielleyhtymä Studio Julmahuvin Touko-Poukoon*, *huvittava* ja *rauhallinen.*

Touko merkitsee Suomen yleiskielessä ’keväisiä peltotöitä’ ja ’kasvamassa olevaa viljaa’. Touko kuuluu 1900-luvun alun luontoaiheiseen nimistöön. Nykyisin *Touko*n suosio on suurempi kuin koskaan. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 765; Vrk 17.6.2008)

Eritoten kevään kiireisten peltotöiden vuoksi nimi saattaa herättää mielikuvan reippaudesta: on toimittava ripeästi, jotta vilja toukokuussa saadaan kasvamaan.

Vanhanaikaisuuden luonnehdintaa tukee se, että nimi kuuluu alun perin 1900-luvun alun nimistöön. Nimi tuli almanakkaan vuonna 1929, mutta se koettiin liian hankalaksi taivuttaa ja poistettiin siitä vuonna 1950. Vuodesta 1973 *Touko* on kuulunut almanakkaan uudelleen. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 765.) Vanhanaikaisuudesta saattaa kieliä myös se, että nykyään muodissa ovat juuri 1900-luvun alkuvuosikymmenten suosikkinimet.

Se, että nimi mielletään erikoiseksi, saattaa johtua ainakin kahdesta seikasta. Ensinnäkin juuri siitä, että nimi on kertaalleen poistettu hankaluutensa takia almanakasta, mutta myös siksi, että nimi on toistaiseksi vielä melko harvinainen[9], mikä saattaa saada sen kuulostamaan myös erikoiselta, koska sitä ei kuule niin usein. Erikoinen positiivisessa mielessä puolestaan tarkoittaa sitä, että lapselle saatetaan antaa erikoisempi nimi siinä toivossa, ettei kaimoja olisi niin paljon.

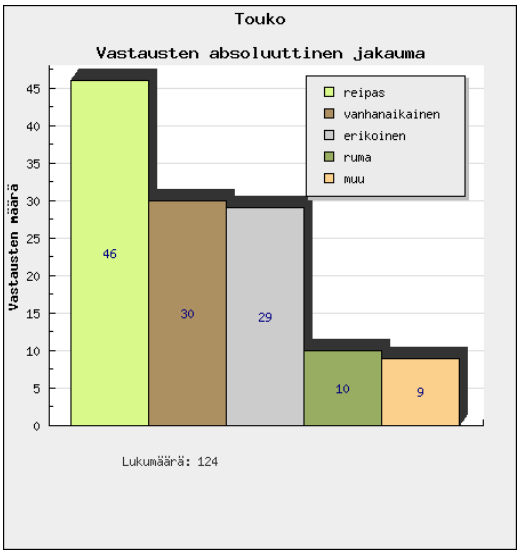

Taulukko 22. Vastaajien mielikuvat nimestä *Touko*.

[9] Väestörekisterikeskuksen (Vrk 12.4.2009) mukaan *Touko*-nimen kantajia on vuoden 1900 jälkeen ollut kaikkiaan 1405.

Daniel

Vastaajista suurimman osan mielestä *Daniel* on *hienosteleva* (54) tai *kansainvälinen* (44) nimi. 17 vastaajaa on sitä mieltä, että nimi on *pehmeä*, ja 6 vastaajaa mieltää nimen *konservatiiviseksi*. Muita vastauksia on kolme. Nämä muut luonnehdinnat ovat *vastenmielinen*, *uskonnollinen* ja *riehupetteri*.

Daniel tunnetaan etunimenä monilla kielialueilla (Saarikalle ja Suomalainen 2007: 483). Vastaajatkin mieltävät nimen kansainväliseksi. Samasta syystä nimi ehkä tuntuu monesta vastaajasta hienostelevalta, koska se ei ole nimenä perinteinen suomalainen. Suomalaisuutta kun korostetaan paljon vastauksissa, joissa perustellaan omalle lapselle annettavaa nimeä. Vastaajista saattaa tuntua hienostelulta, mikäli lapselle ei haluta antaa perisuomalaista nimeä.

Pehmeyden mielikuvaa luonee ennen kaikkea nimen äänteet, joissa ei esiinny esimerkiksi *r*-äännettä, joka usein mielletään kovaksi ja jopa vältettäväksi. *E*- ja *l*-äänteet vastaavasti herättänevät mielikuvaa pehmeydestä.

Daniel-nimen *konservatiivisiksi* mieltäviä ei ole kuin muutama. Konservatiivisuuden taustalla saattaa olla se, että nimeä on tavattu Suomessa jo 1300-luvulta alkaen. Suomessa nimi alkoi yleistyä 1600-luvulla, ja koko Pohjolassa sen suosio on kasvanut 1990-luvulla. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 483–484.)

Luonnehdintaa *uskonnollinen* olisi ollut mielenkiintoista käyttää annettuna valintana, jolloin se olisi saattanut saada enemmän ääniä, onhan nimi heprealaista alkuperää ja tarkoittaa ’Jumala on tuomarini’. Vanhassa testamentissa on *Daniel*in mukaan nimetty kirja, jossa hän on opettavaisten tarinoiden keskushenkilö. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 483.)

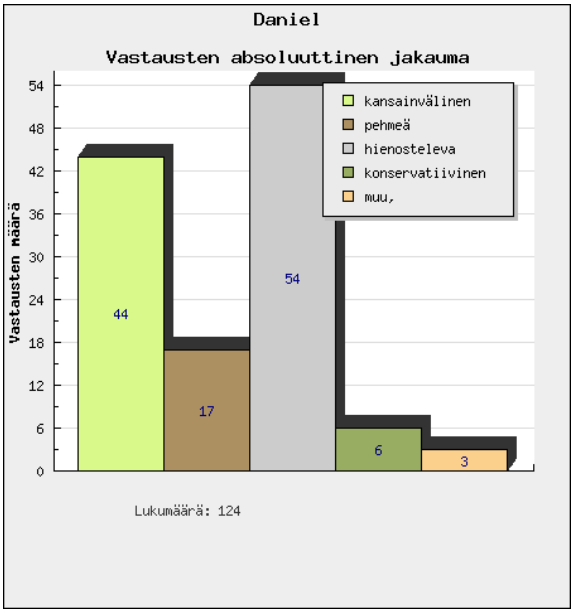

Taulukko 23. Vastaajien mielikuvat nimestä *Daniel*.

Ilona

51 vastaajan mielestä *Ilona*-nimi on *valoisa*. 45 vastaajaa kallistuu vaihtoehtoon *iloinen*. Odotin, että luonnehdinta *iloinen* olisi saanut vielä suuremman osuuden vastauksista ikään kuin sen perusteella, että *Ilona* miellettäisiin jollakin tapaa enteelliseksi. Toki *valoisakin* sopii kuvaamaan iloa tuottavaa luonnetta.

Suomessa nimi *Ilona* on perinteisesti yhdistetty sanaan *ilo*, ja *Ilonan* suosioon ovat varmasti olleet vaikuttamassa nimen tuottamat positiiviset mielikuvat ilosta ja onnellisuudesta sekä toiveet lapsen iloisesta luonteesta. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 145.)

16 vastaajaa mieltää *Ilona*n *suulaaksi*. Muita kuin valmiiksi annettuja luonnehdintoja on seitsemän: *ärsyttävä (tuttu lapsi), punainen, apaattinen, hölmö, reilu, halpa* ja *tylsä*. Luonnehdinta *voimakas* saa näin ollen viisi vastaajaa.

Suomalaiselta kuulostava *Ilona* on alkuaan unkarilainen naisennimi, jonka pohjalla on nimi *Helena*. Suomen lisäksi *Ilona* on käytössä ainakin Ruotsissa, Virossa ja Saksassa. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 145.)

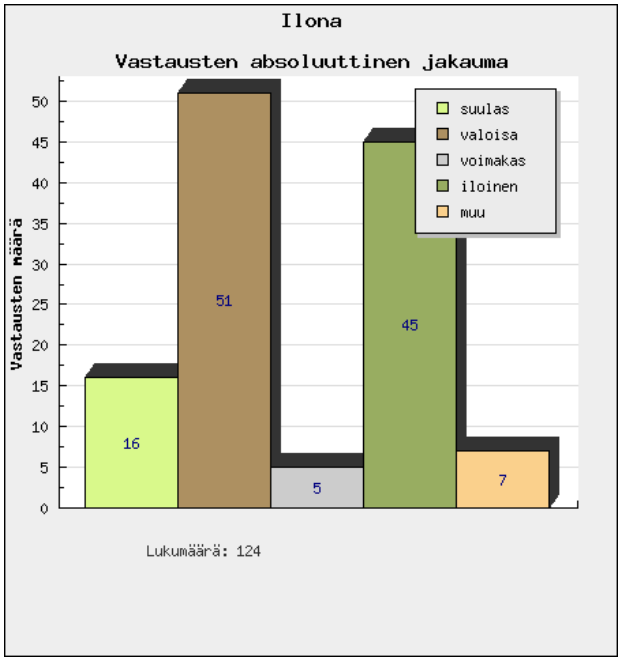

Taulukko 24. Vastaajien mielikuvat nimestä *Ilona*.

Sylvi

Sylvi on suomalainen muunnos nimestä *Sylvia*. Molempien nimien taustalla on latinan ’metsää’ tarkoittava sana *silva*. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 370).

Puolelle vastaajista *Sylvi*-nimi on *vanha*. Neljäsosalle nimi on *klassinen*, ja *rauhallisuuden* mielikuva syntyy 23 vastaajassa. *Hienoksi* nimen mieltää neljä vastaajaa. Saman verran on myös muita vastauksia, jotka ovat *vanhoillinen*, *ruma* kahdesti ja *nokkava*.

Vanhan ja klassisen määritelmät ovat melko lähellä toisiaan. Samaan kategoriaan voinee laskea kuuluvaksi myös vanhoillisen. *Sylvi*-nimen mieltäminen vanhaksi ja klassiseksi juontanee 1800-luvulta, jolloin nimeä on tavattu ensimmäisen kerran Suomessa. Suosituimmillaan nimi on ollut 1900-luvun alkupuoliskolla, mikä nähdäänkin melko tyypillisenä määritelmänä vanhalle nimelle. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 370.) Viime vuosisadan puolivälin paikkeilla *Sylvi*n suosio laski roimasti, eikä se ole esimerkiksi *Helmi*n ja *Aino*n tavoin yltänyt uuteen nousuun tällä vuosituhannella, vaikka hienoista kasvua sen kannatuksessa onkin havaittavissa (Vrk 17.6.2008).

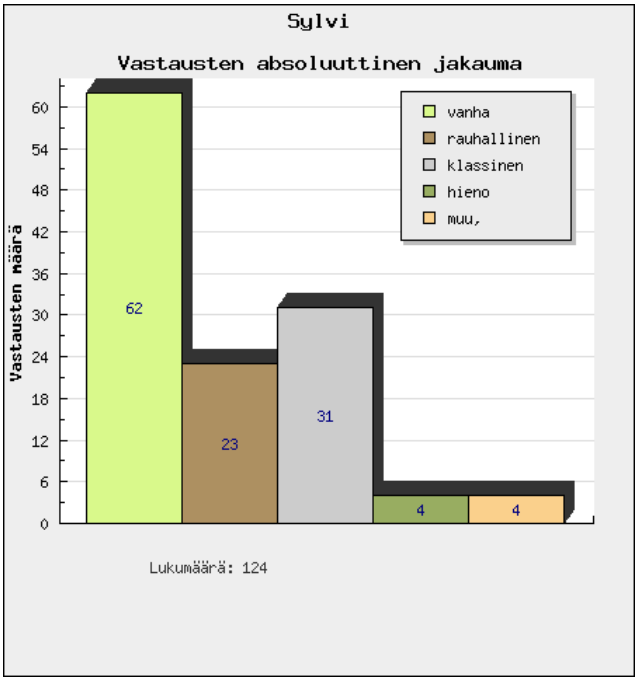

Taulukko 25. Vastaajien mielikuvat nimestä *Sylvi*.

Lumi

40 vastaajaa mieltää *Lumi*-nimen *taiteelliseksi*. Seuraavaksi tulevat mielikuvat *kauniista* (30) ja *trendikkäästä* (24). Mielikuvan *pehmeästä Lumi* synnyttää 15 vastaajassa. Saman verran *Lumi* saa myös muita luonnehdintoja. Muita mielikuvia ovat *tekonokkela ”luomuvanhempien” antama nimi, hienosteleva, kylmä, tylsä* kahdesti, *typerä, sääilmiö, kamala, imelä, kulunut, mitätön, tekotaiteellinen* kahdesti, *teennäinen* ja *keinotekoinen*.

Lumi-nimi siis herättää monenlaisia, ristiriitaisiakin mielikuvia. Kauniin ja trendikkään vastakohtana koetaan teennäisyyden ja keinotekoisuuden hienosteleva vaikutelma.

Trendikäs nimi todellakin on. Se on suomalainen etunimi, joka pohjautuu vastaavaan yleiskielen sanaan. Ensimmäinen *Lumi* nimettiin 1950-luvulla, mutta nimi pysyi harvinaisena vuosisadan loppuun saakka. 2000-luvun alussa se alkoi yleistyä huimaa vauhtia. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 224.) Väestörekisterikeskuksen mukaan (Vrk 12.4.2009) *Lumi* on annettu nimeksi 1980–1999 120 kertaa, kun vuosina 2000–2008 se on annettu nimeksi 964 lapselle. Vuonna 2009 huhtikuun puoleenväliin mennessä nimen on saanut 33 uutta kantajaa.

Pehmeä ja *kylmä* ovat mielikuvia, joiden takana voi nähdä lumeen liittyvät mielikuvat valkoisesta, pehmeästä lumesta, joka kuuluu kylmään vuodenaikaan.

Voisi spekuloida myös, nouseeko *Lumi*-nimen suosio ilmastonmuutoksen myötä. Vastaavasti voi pohtia, annetaanko nimeä kesällä syntyneille lapsille vai onko se merkityksensä vuoksi vain talvella syntyneiden tyttöjen mahdollinen nimi?

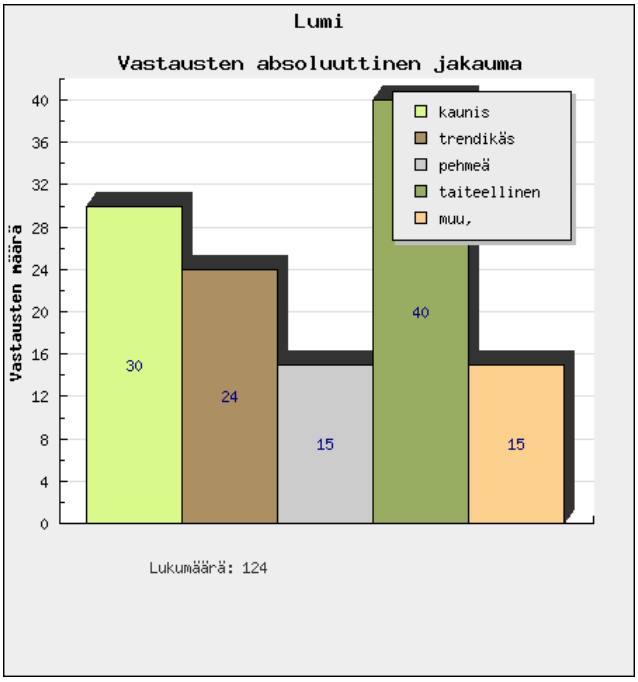

Taulukko 26. Vastaajien mielikuvat nimestä *Lumi*.

Ukri

Vastaajat mieltävät *Ukri*-nimen ennen kaikkea *erikoiseksi* (43), *karuksi* (37) ja *muinaiseksi* (28). Mielikuvista *vahva* jää selvästi muista (6). Kymmenen vastaajaa luonnehtii nimeä muilla kuin annetuilla vaihtoehdoilla: *huono, ruma* kolmesti, *hämmentävä, ihan kauhee, vieras, outo* kahdesti ja *keinotekoinen*.

Nimen herättämiä mielikuvia erikoisuudesta, hämmentävyydestä, vieraudesta ja outoudesta voinee selittää sillä, että *Ukri*-nimen kantajia on ollut kaikkiaan 42. Huomioitavaa kuitenkin on, että näistä 11 *Ukri*a on nimetty tällä vuosituhannella. (Vrk 12.4.2009.) Nimeen ei sen vähäisen kantajamäärän vuoksi siis ole totuttu eikä sitä välttämättä ole kuultu koskaan aiemmin ennen kyselyä.

Nummelinin ja Teerijoen (2003: 95) mukaan muinaissuomalainen ’ukri’ on mahdollisesti *Ukko*-nimen muunnos. Mielikuvan *karu* puolesta puhunevat kovat keskiäänteet *k* ja *r*.

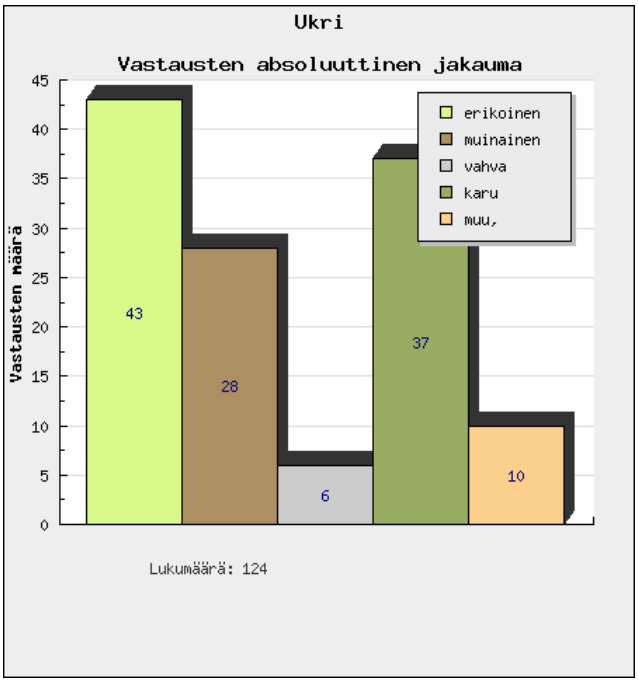

Taulukko 27. Vastaajien mielikuvat nimestä *Ukri*.

Väinö

Yli puolet vastaajista (72) on sitä mieltä, että nimi *Väinö* on *vanha*. Samanlaisen tuloksen sai myös Heinonen (2008: 69). 28 vastaajaa kallistuu *maanläheiseen* ja 14 *miehekkääseen*. *Viekas* saa saman verran vastaajia kuin muut, vastaajien itse keksimät luonnehdinnat (5). Muut luonnehdinnat ovat *tekotrendikäs, veitikka, trendikäs* ja *kansallisromanttinen*. Yksi vastaaja on valinnut kohdan ”muu”, mutta ei ole kirjoittanut siihen omaa luonnehdintaansa.

Väinö-nimi on ollut suosituimmillaan vuosina 1900–1919 (Vrk 18.6.2008), mutta sillä oli runsaasti kantajia jo 1800-luvulla. Nimi palautuu *Väinämö*n tavoin Kalevalaan ja sen mahtimieheen Väinämöiseen. *Väinö* on kuitenkin ollut aina *Väinämö*ä suositumpi. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 794.)

Trendikkääksi nimen mieltävät ovat luultavasti tietoisia siitä, että 1990-luvun lopulla ja 2000-luvulla nimen suosio on kääntynyt hienoiseen nousuun (Vrk 12.4.2009).

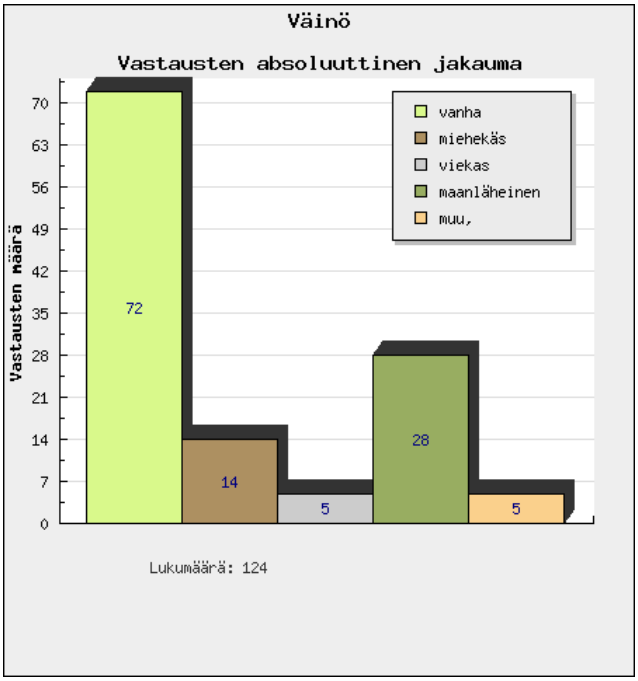

Taulukko 28. Vastaajien mielikuvat nimestä *Väinö*.

Annemari

Tylsä ja *tavallinen* ovat selvästi kaksi yleisintä luonnehdintaa *Annemari*lle (66 ja 46). *Hienostelevaksi* nimeä luonnehtii 7 vastaajaa. Nimi on *trendikäs* kahden vastaajan mielestä. Muita luonnehdintoja on kolme: *70-lukuinen*, *hyvällä tavalla tavallinen* ja *kaks osanen*.

*Annemari*ssa tosiaankin yhdistyy kaksi nimeä: *Anne* ja *Mari*. Tässä ne ovat yhteen kirjoitettuna ilman yhdysmerkkiä. Tällaisessa kirjoitusasussa *Annemari* on huomattavasti harvinaisempi kuin yhdysmerkillinen *Anne-Mari*. *Annemari*-nimen kantajia on ollut kaikkiaan 531, kun *Anne-Mareja* on ollut 2764. (Vrk 12.4.2009)

Tylsyyttä ja tavallisuutta voinee perustella sillä, että *Anne* ja *Mari* nähdään tuiki tavallisina perusniminä, mikä saattaa samalla aiheuttaa mielikuvan tylsyydestä. Lisäksi vastaajien mielipiteistä on muuten (muiden kysymyksien kohdalla) luettavissa se, etteivät kaksoisnimet ole useinkaan nimistä miellyttävimpiä esimerkiksi pituutensa takia.

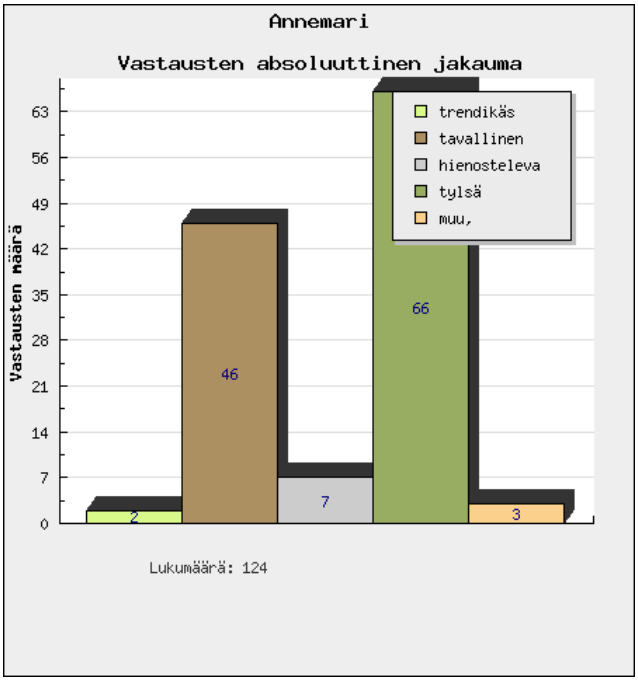

Taulukko 29. Vastaajien mielikuvat nimestä *Annemari*.

Pirkko

Peräti 82 vastaajaa on sitä mieltä, että *Pirkko*-nimi on *keski-ikäinen*. Seuraavaksi eniten kannatusta saa luonnehdinta *topakka* (29). Nämä ovat selkeästi kaksi suurinta ryhmää, sillä seuraavaksi on vastattu mielikuvaa *perinteinen* (7). *Terävä* on saanut kolme vastaajaa, saman verran kuin on omia luonnehdintoja: *vanhanaikainen*, *pyrkyri* ja *kamala*.

Mielikuva keski-ikäisyydestä saa tukea tilastoista. *Pirkko* on nimenomaan suurille ikäluokille tyypillinen nimi: 1930–50-luvuilla se oli hyvin suosittu. Sen sai nimekseen tuona aikana noin 30 000 henkilöä. *Pirkko* kuului tuolloin kaikkein suosituimpien ensimmäisten etunimien joukkoon. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 305.)

Pirkko on herättänyt mielikuvan *topakka* niin monessa vastaajassa, että sitä olisi mielenkiintoista taustoittaa enemmänkin. Yksi selitys voisi olla suurten ikäluokkien ajan naisen rooli. Topakkuutta saattavat luoda myös äänteet *p*, *r* ja *k*.

Perinteisyyttä ja vanhanaikaisuutta selittänevät myös suuret ikäluokat sekä kaikkiaan se, että nimi on annettu kautta aikojen yli 30 000 kantajalle (Vrk 12.4.2009). Perinteisyyttä voi pohtia myös siltä kantilta, että *Pirkko* on suomalainen muunnelma *Birgitasta*. Lisäksi nimi esiintyy monessa yleiskielen sanassa, kuten *leppäpirkko* ja *parkkipirkko*. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 305.)

Vanhanaikainen-luonnehdinnan taustalla saattaa olla ajatus siitä, että nimi on ollut hyvin suosittu ennen, mutta nykyään se on pienten lasten keskuudessa erittäin harvinainen.

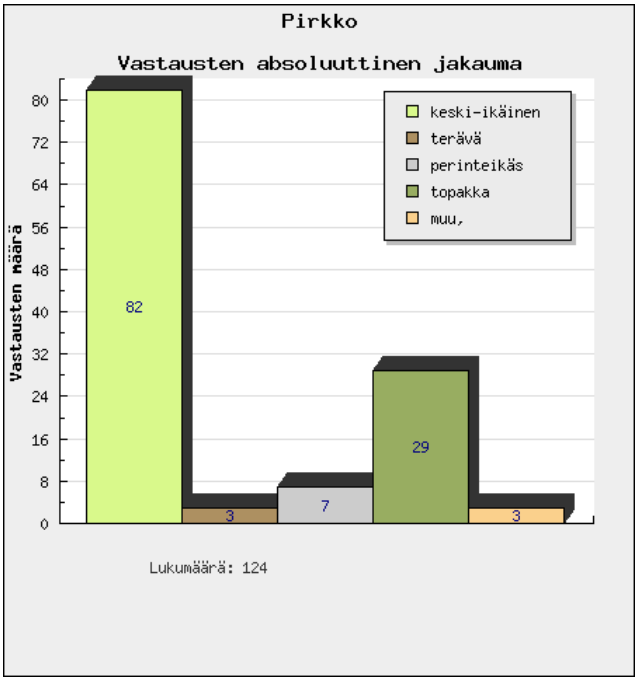

Taulukko 30. Vastaajien mielikuvat nimestä *Pirkko*.

Sisu

Ennen kaikkea *tarmokkaaksi* (50) ja *voimakkaaksi* (35) mieltyvä *Sisu* on 2000-luvun uusia muotinimiä. Nimen on saanut ennen vuotta 2000 nimekseen 20 henkilöä, mutta 2000-luvun kuluessa nimi on annettu tähän mennessä 613 lapselle (Vrk 12.4.2009). Nimen taustalla vaikuttanee yleiskielen sana ’sisu’, joka merkitsee ’rohkeutta’ ja ’sinnikkyyttä’. Niinpä nimen katsotaankin edustavan suomalaista perusluonnetta parhaimmillaan. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 734.)

Mielikuva *patrioottisesta* saa yhtä paljon (16) vastauksia kuin muutkin (*ruma* kolmesti, *soveltumaton nimeksi* kahdesti *tylsä* kahdesti, *auto* kahdesti, *söpö*, *kummallinen*, *kamala*, *muodikas*, *älllöttävä*, *humoristinen*, *trendikäs*) mielikuvat. Sisu on *reilu* nimi seitsemän vastaajan mielestä. Patrioottisuus ja reiluus sopivat tavallaan samaan perussuomalaiseen kategoriaan kuin tarmokkuus ja voimakkuuskin.

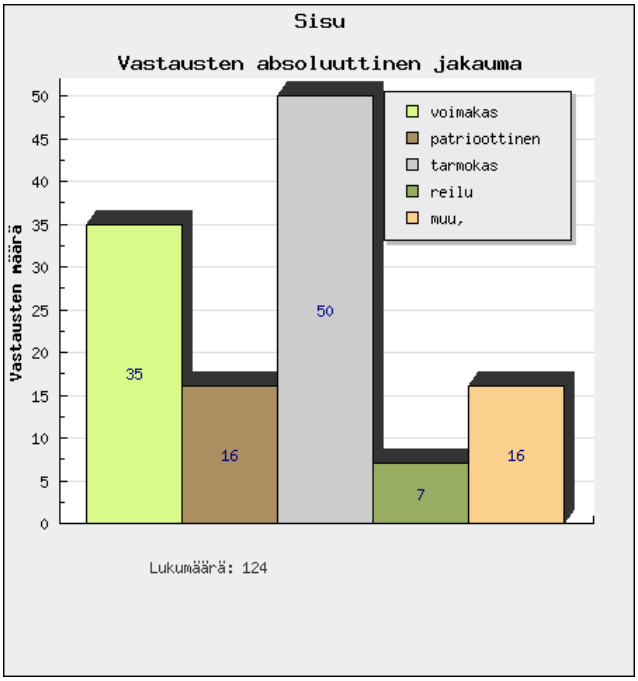

Taulukko 31. Vastaajien mielikuvat nimestä *Sisu*.

Jorma

Kamala (65) ja *keski-ikäinen* (39) on vastaajien mielestä nimi *Jorma*. *Pateettinen* ja *kova* saavat nekin muutaman maininnan (7, 4). Muita mielikuvia on yhdeksän. Nämä ovat *pervo, pilattu nimi, kaksimielinen, miehen sukupuolielin, vanhanaikainen, hauska, luotettava, ruma* ja *no kyllä kaikki tietää*.

Jorma on saanut pejoratiivisen sivumerkityksen, viittauksen miehen sukupuolielimeen, mikä on vaikuttanut oleellisesti nimen herättämään mielikuvaan. Se lienee suurin syy *Jorma*n saamalle tylylle tuomiolle: yli puolet vastaajista mieltää nimen *kamalaksi*. Ehkä tällä kohdalla on mietitty myös esimerkiksi oman lapsen nimeämistä: nykypäivän lapsi saattaisi joutua kärsimään nimestään. Lähes kaikki vastaajien omat luonnehdinnatkin viittaavat tähän sivumerkitykseen.

Pejoratiivinen leima saattaa liittyä nimeen hyvin pysyvästi. Tämä vähentää luonnollisesti nimen suosiota, ja samalla tällaisen nimen kantaja joutuu helposti jopa pilkan kohteeksi. Sitä, miten merkityksen kehittyminen haukkumanimeksi on tapahtunut, on jo sinänsä tutkimusongelma. (Leino 1972: 97.) Alun perin nimi kuitenkin palautuu heprean *Jeremiaan*, jonka merkitys on ’Jahve kehottaa, Jahve on korkea’ (Saarikalle & Suomalainen 2007: 583).

Jorma-nimi on *Pirko*n tavoin ollut suosituimmillaan nimenomaan suurten ikäluokkien ollessa lapsia, 1940–50-luvulla, joiden aikana *Jorma*ksi nimettiin yli 23 000 henkilöä, ja nimi sijoittui kymmenen suosituimman ensimmäisen etunimen joukkoon. Nyttemmin nimen käyttö on taantunut voimakkaasti. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 583, Vrk 12.4.2009.)

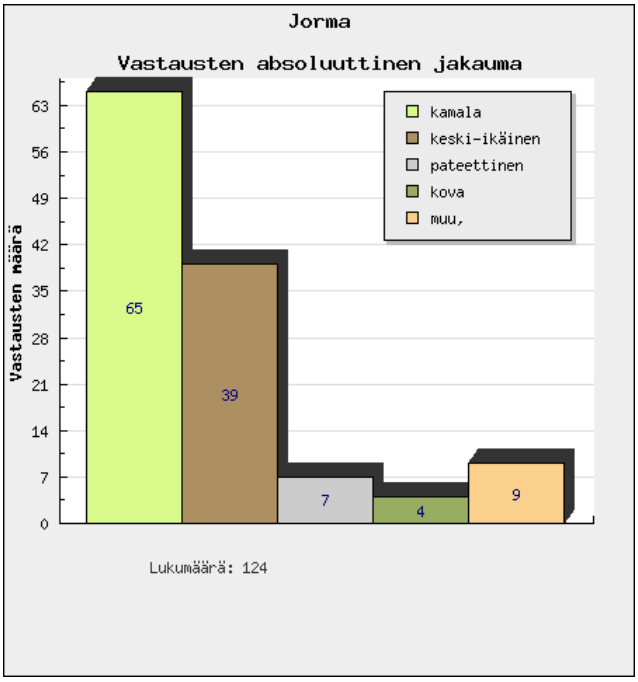

Taulukko 32. Vastaajien mielikuvat nimestä *Jorma*.

Nea

Nea-nimen yleisin mielikuva tässä aineistossa on *mitäänsanomaton* (48). Tätä seuraavat lähes tasalukemissa *kaunis* ja *lyhyt* (33, 28). *Hienosteleva* mielikuva syntyy 13 vastaajassa. Oman luonnehdinnan kirjoittaa kaksi vastaajaa, mutta mielikuva on sama: *tavallinen*.

Kaunista on jälleen vaikea spekuloida: on mahdoton tietää, onko nimi vain kaunis vai onko kauneuden taustalla vielä jotakin erityistä. Sen sijaan lyhyyttä ja mitäänsanomattomuutta voi tarkastella. Lyhythän nimi kolmella äänteellä on, lyhin mahdollinen nimi Suomessa. Tämä samainen seikka saattaa olla osasyynä siihen, miksi vastaajat ovat mieltäneet nimen myös mitäänsanomattomaksi. Muita syitä voivat olla esimerkiksi se, ettei nimi kirjaimellisesti tarkoita mitään, sekä se, ettei nimessä ole vahvoja, voimakkaita konsonantteja, joiden monesti ajatellaan antavan nimelle potkua.

Nykylapsen nimenä *Nea* on melko tavallinen. Se on ennen kaikkea viime vuosisadan lopun ja uuden vuosituhannen nimi. Vuosina 2000–04 se kuului kymmenen suosituimman ensimmäisen etunimen joukkoon. Kirjoitusasu *Neea* on selvästi harvinaisempi. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 283, Vrk 12.4.2009.)

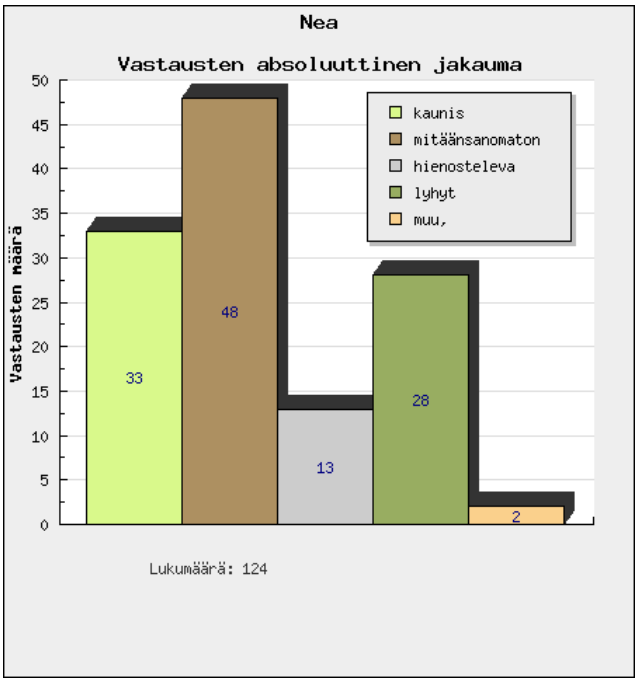

Taulukko 33. Vastaajien mielikuvat nimestä *Nea*.

Laura

Laura-nimen luonnehdinnoista eniten vastauksia saa *perinteinen* (47). *Laura* on 35 vastaajan mielestä *ajaton* ja 24 vastaajan mielestä *neutraali*. Mielikuva *rauhallisuudesta* syntyy kahdeksassa vastaajassa. Muita kuin annettuja mielikuvia on herännyt kymmenessä vastaajassa. Nämä mielikuvat ovat *tylsä* kolmesti, *mitäänsanomaton* kahdesti, *kaunis*, *hienohelma*, *yleinen*, *liian kulunut* ja *hienosteleva*.

Vastauksissa esiin nousseita ajattomuutta ja perinteisyyttä tukevat Väestörekisterikeskuksen (Vrk 12.4.2009) tiedot. *Laura*ksi on nimetty yli 30 000 henkilöä. Suosituimmillaan *Laura* on ollut 1980–90-luvuilla, jolloin nimen sai yli 17 000 lasta. Nimi ylsi useana vuonna 1990-luvulla suomenkielisten tyttöjen suosituimmaksi ensimmäiseksi etunimeksi. Osittain myös mielikuva neutraaliudesta saattaa yhdistyä tähän. Nimi saatetaan mieltää soveltuvaksi esimerkiksi kaikenikäisille, eikä se toisaalta herätä vahvan myönteisiä tai kielteisiä mielikuvia: se mielletään tavalliseksi, neutraaliksi perusnimeksi. Toisaalta ehkä juuri tästä syystä nimi saattaa muutamasta vastaajasta tuntua myös tylsältä.

Alun perin *Laura* on italialaisperäinen nimi, jonka taustalla on latinankielinen sana ’laurus’, joka merkitsee ’laakeripuuta’, ’laakeriseppelettä’. *Laura* on lyhentynyt naisennimestä *Laurentia*. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 205.)

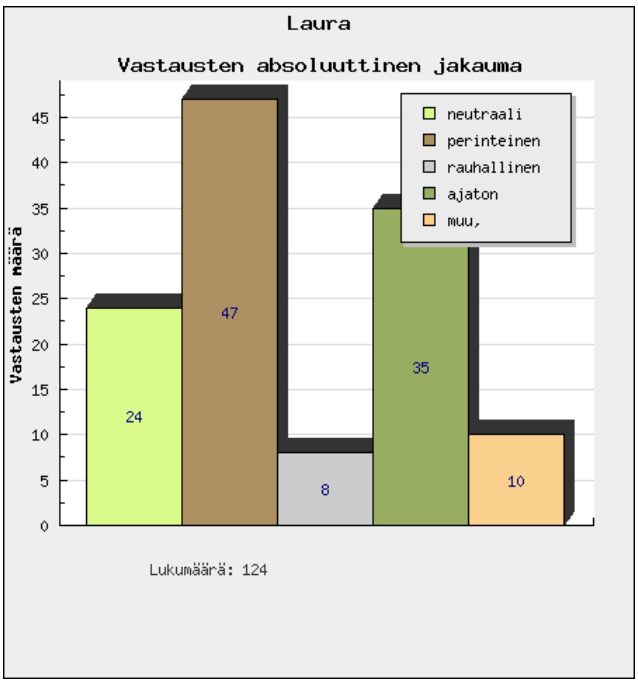

Taulukko 34. Vastaajien mielikuvat nimestä *Laura*.

Valtteri

63 vastaajassa *Valtteri* synnyttää mielikuvan *vilkas*. Suhteellisen tasaisesti vastauksia saavat *tavallinen* (24), *positiivinen* (19) ja *yleinen* (14). Muita mainintoja on neljä: *trendikäs*, *suosittu*, *lapsellinen* ja *toisena nimenä yleinen*.

Valtteri on saksalaisen *Walther*-nimen suomalainen muunnos, jonka senkin merkitys on kutakuinkin ’valtias’, ’kansan hallitsija’ (Saarikalle & Suomalainen 2007: 782).

Koko 1900-luvun *Valtteri* oli melko yleinen nimi, ja erityisen yleiseksi se on noussut 1980-luvulla tai myöhemmin syntyneiden miesten ja poikien jälkimmäisenä etunimenä (Saarikalle & Suomalainen 2007: 782). Vuonna 2007 *Valtteri* oli yhdenneksitoista yleisin kaikista suomenkielisille lapsille annetuista etunimistä. Vuonna 2008 sijoitus oli 19. (Vrk 12.4.2009).

Mielikuvan *vilkas* suosio vastanneiden keskuudessa on mielenkiintoinen. Voi olla, että mielikuvan takana on pieni, vilkas poika. Tavallinen ja yleinen mielikuvina taas sopivat yhteen Väestörekisterikeskuksen tietojen kanssa, samoin trendikäs ja suosittu.

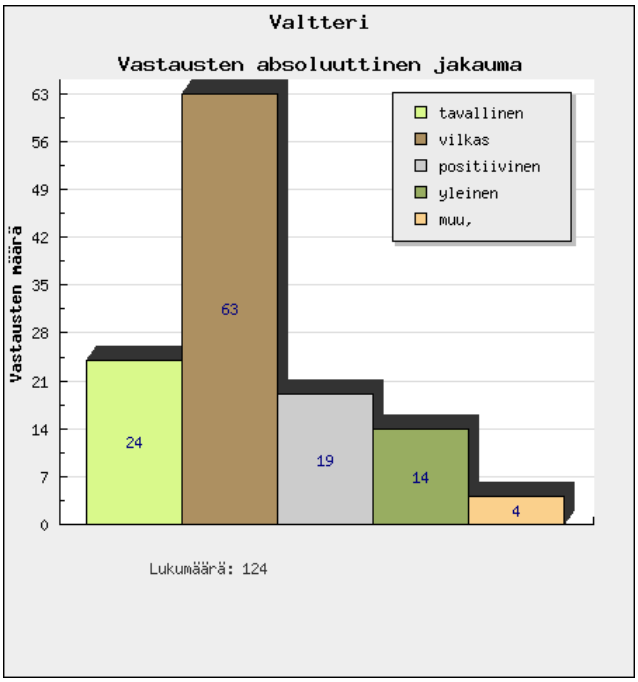

Taulukko 35. Vastaajien mielikuvat nimestä *Valtteri*.

Kaisa-Leena

Kaisa-Leena mielletään ennen muita *hankalaksi* (48) ja *tylsäksi* (43) nimeksi. *Vanhanaikaisuuden* mielikuva herää 26 vastaajassa. *Tyylikkääksi* nimen mieltää kolme vastaajaa. Muita mielikuvia on neljä: *kivasti erilainen*, *70-lukuinen*, *perinteinen* ja *kaks osainen*.

*Annemari*n tavoin siis *Kaisa-Leena*kin mielletään tylsäksi. Taustalla saattavat olla jo yksistään kaksoisnimet, jotka eivät miellytä tämän kyselyn vastaajia. Toisaalta nimivalinnat voivat olla vastaajien mielestä tylsiä: jotkut kaksoisnimet voisivat ollakin miellyttäviä, mutta eivät juuri nämä nimet yhdessä.

Hankaluuden taustalla on mitä todennäköisimmin nimen pituus, joka taas johtuu kaksiosaisuudesta. Varsinkin pitkän sukunimen kanssa nimi olisi jo todella pitkä. Usein kaksiosaisten nimien kantajat kokevat hankalana myös sen, että saavat usein selittää, miten nimi kirjoitetaan.

Mikään yleinen nimi *Kaisa-Leena* ei ole, sillä se on annettu tähän mennessä nimeksi 192 naiselle (Vrk 12.4.2009). Näin ollen mielikuva *kivasti erilainen* on siinä mielessä osuva.

Vanhanaikaisuuden mielikuvaa saattaa selittää esimerkiksi se, että kaksoisnimiä ei tällä hetkellä pidetä kovin muodikkaina. Lisäksi eritoten *Kaisa*-nimeä on annettu jo 1800-luvun puolella. *Kaisa* on ollut yleinen myös nimenomaan yhdysnimissä, joissa sitä on käytetty sekä alku- että loppuosana. Samoin *Leena* on ollut yleinen yhdysnimen osa, mutta *Leena* on ollut suositumpi nimenomaan yhdysnimen loppuosana. *Kaisa*n ohella myös *Leena* on ollut tavallinen ristimänimi jo 1800-luvulla, mikä sekin voisi osaltaan selittää vastaajien mielikuvaa vanhanaikaisuudesta. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 179–180, 207–208.)

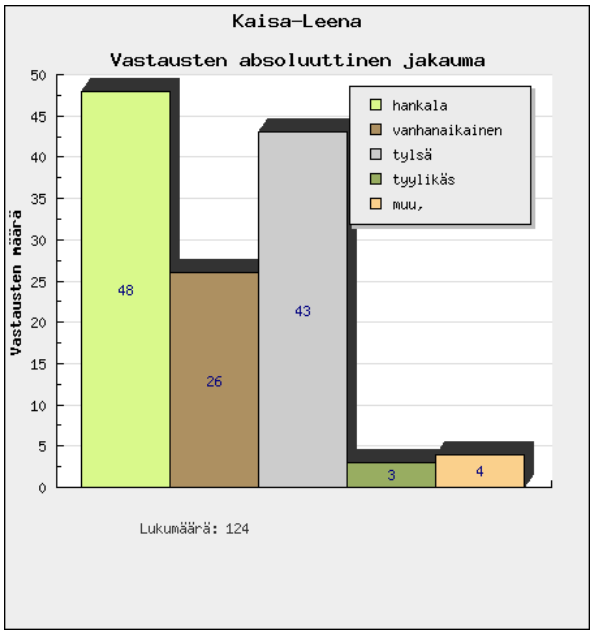

Taulukko 36. Vastaajien mielikuvat nimestä *Kaisa-Leena*.

Ville

Alkuaan ounastelin mielikuvan *vallaton* suurta suosiota. *Vallaton* yltää kuitenkin vastaajien keskuudessa vasta kolmanneksi suosituimmaksi *Ville*-nimen mielikuvaksi (15). Yleisin mielikuva on *ajaton* (50) kannassaan *yleinen* (47). *Iloisen* mielikuvan *Ville*-nimi saa aikaan neljässä vastaajassa. Kahdeksan vastaajaa kirjaa muun kuin valmiin vastausvaihtoehdon. Nämä muut ovat *tylsä* kuudesti, *kun ei muuta keksitty* ja *mielikuvitukseton*.

Ville-nimeen sopivat mielikuvat yleisyydestä ja ajattomuudesta, koska *Ville* on yksi viime vuosikymmenien suosituimmista pojannimistä. Se yleistyi jo 1800-luvulla, mutta kasvatti suosiotaan selvästi 1970-luvulla. Kaikista annetuista pojannimistä se oli kaikkein yleisin 1980-luvun lopulla ja 1990-luvun alussa ja on ollut senkin jälkeen ahkerassa käytössä. (Saarikalle & Suomalainen 2007: 791.) Juuri suuri suosio saattaa olla osaltaan vaikuttanut niiden kahdeksan vastaajan mielikuviin, jotka mieltävät *Ville*-nimen tylsäksi ja mielikuvituksettomaksi.

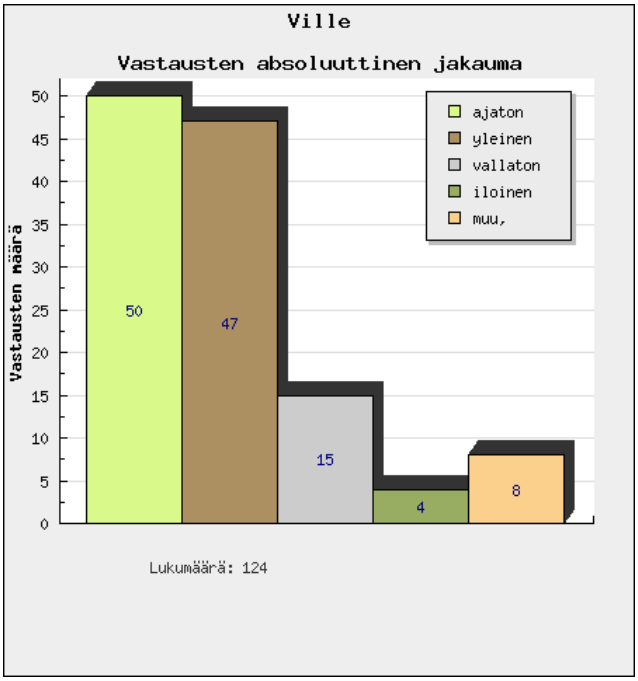

Taulukko 37. Vastaajien mielikuvat nimestä *Ville*.

Angelica

Reilusti yli puolet vastaajista (79) mieltää *Angelica*-nimen *hienostelevaksi*. *Kansainvälisyyden* mielikuva syntyy 18 vastaajassa. Nimi on 13 vastaajan mielestä *vaikea* ja viiden vastaajan mielestä *kaunis*. Muita mielikuvia on yhdeksän: *ruma* kahdesti, *mauton*, *kammottava*, *venäläinen*, *romani*, *vaikea*, *naisten pehmopornonovellimainen* ja *ulkomaalainen*.

Angelica-nimeä ei koeta suomalaiseksi, mikä johtunee ennen kaikkea suomen kielelle vieraasta kirjoitusasusta. Ehkä tämä on syynä siihen, että nimi tuntuu vastaajien mielestä *hienostelevalta*: on hienostelua antaa Suomessa suomalaisuuden kannalta poikkeava nimi. Hienosteluun saattaa liittyä myös sukunimi: *Angelica* saattaa tuntua sopimattomalta perisuomalaisen sukunimen kanssa. Mielikuva vaikeudesta liittynee myös tähän: miten nimi kirjoitetaan ja äännetään oikein. Nimi on kansainvälinen. Tähän viittaavat osaltaan muut luonnehdinnat, jotka osin vielä tarkentavat sitä, mihin kulttuuriin vastaaja nimen mieltää.

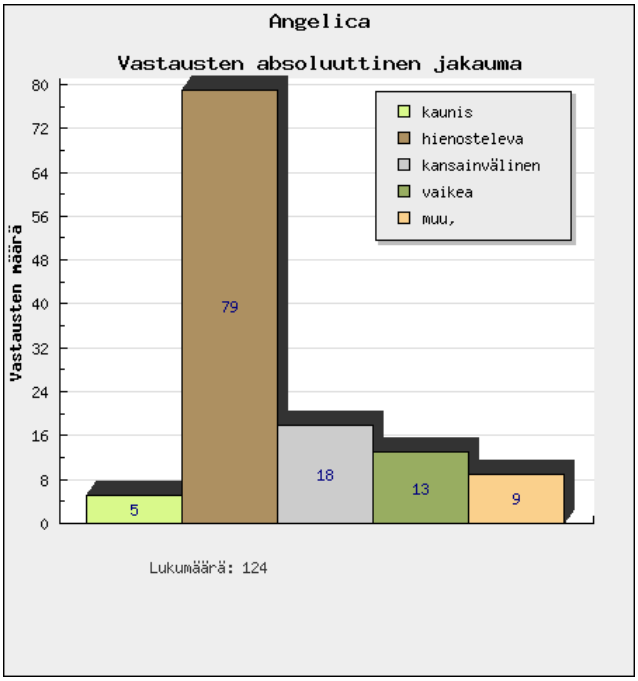

Taulukko 38. Vastaajien mielikuvat nimestä *Angelica*.

Maliina

Maliina-nimi kuulostaa vastaajien mielestä oudolta. *Outo*-luonnehdinnan valitsee peräti 88 vastaajaa. Seuraavaksi eniten *Maliina*-nimi herättää mielikuvan *sointuvuudesta* (17). *Kivaksi* nimen kokee kuusi vastaajaa ja *suloiseksi* kolme. Muita syntyneitä mielikuvia on kymmenen. Nämä ovat *ihan kamala, yhdistelmä, teennäinen; keksitty, ”prinsessa”, erikoinen, kamala, teennäinen, keksitty, erilainen ja ärsyttävä.*

Maliina-nimeä on käytetty ensimmäisen kerran 1960–70-luvulla, ja kaikkiaan nimen on saanut vain 16 naista (Vrk 12.4.2009). Harvinaisuutensa takia ei liene tarvitse ihmetellä, miksi nimi kuulostaa vastaajista oudolta. Väestörekisterikeskuksen mukaan (Vrk 12.4.2009) 2000-luvulla *Maliina*-nimen on saanut yhdeksän tyttöä, mikä on lähes puolet kaikista *Maliina*-nimen kantajista.

Maliina on Kustaa Vilkunan (2001: 123) mukaan muunnos *Malviinasta*, joka on alun perin gaelinkielinen ’sileää otsaa’ merkitsevä nimi. Se tuli tunnetuksi 1700-luvun runoelmasta Ossianin laulut.

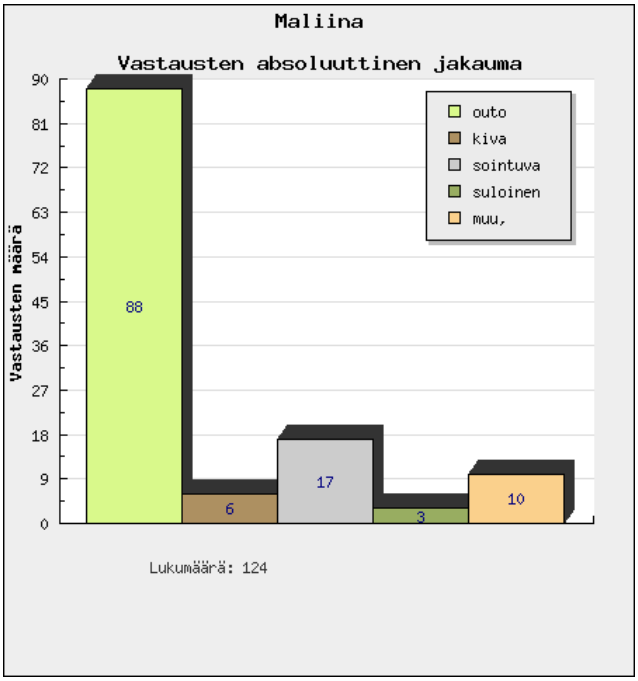

Taulukko 39. Vastaajien mielikuvat nimestä *Maliina*.

Antinpoika

Toisena nimenä käytettävä *Antinpoika*-nimi herättää vastaajissa eniten mielikuvaa *junttimaisuudesta* (49). Lähes tasoissa ovat seuraavina *perinteinen* (33) ja *kamala* (29). *Ihanaksi* nimen mieltää vain neljä vastaajaa. Täten muita luonnehdintoja antaa yhdeksän vastaajaa. Muut mielikuvat ovat *snobi, teennäinen, vihreä, vanhanaikainen, harvinainen, erikoinen, trendikäs, vaikea* ja *hätäkaste*.

Ihana ja kamala, toistensa vastakohdat, saavat kumpikin vastauksia. Mielikuvaa perinteisyydestä selittänee parhaiten se, että jonkinlainen yhteys sukuun säilyy isän nimen muodossa. *Antinpoika* on myös näistä *poika-* ja *tytär*loppuisista nimistä suosituimmasta päästä, mikä näin ollen myös viittaa osaltaan perinteisyyteen. Kovin yleinen tällainen nimeämistapa ei Suomessa ole, mutta silti sitä on käytetty jo ainakin 1800-luvulla. *Antinpoika*-nimen kantajia on ollut kaikkiaan yli 400, ja suosituimmillaan se on ollut viime vuosikymmeninä, samoin kuin muutkin tämänkaltaiset nimet. Vastaavasti *Antintytär* on huomattavasti vähemmän käytetty (96 kertaa). Suuntaus näyttää olevan sama myös muiden *tytär*loppuisten kohdalla. (Vrk 12.4.2009.)

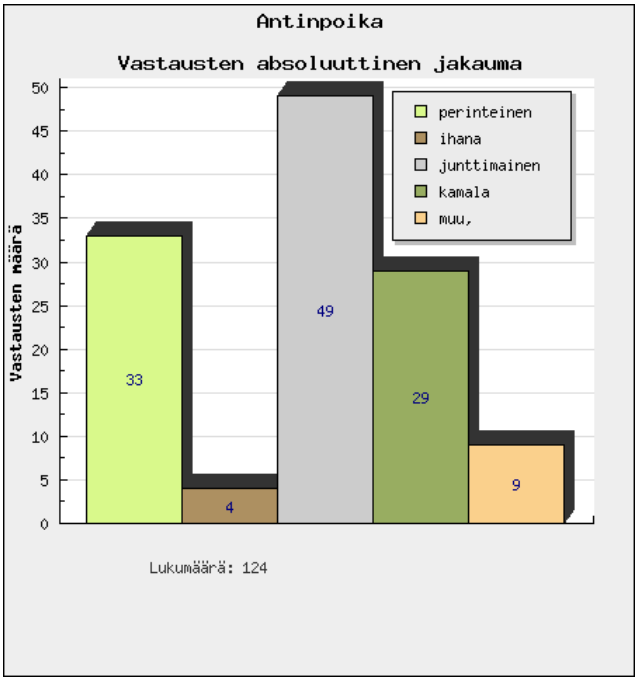

Taulukko 40. Vastaajien mielikuvat nimestä *Antinpoika*.

Yhteenveto

Tähän kyselyyn vastanneiden mielestä nimiin liittyvät seuraavat mielikuvat: *Touko* on *reipas*, *Daniel hienosteleva*, *Ilona valoisa*, *Sylvi vanha*, *Lumi taiteellinen* ja *Ukri erikoinen*. *Väinö* mielletään *vanhaksi*, *Annemari tylsäksi*, *Pirkko keski-ikäiseksi*, *Sisu tarmokkaaksi* ja *Jorma kamalaksi*. Vastaajien mielikuvissa *Nea* on *mitäänsanomaton*, *Laura perinteinen*, *Valtteri vilkas*, *Kaisa-Leena hankala*, *Ville ajaton*, *Angelica hienosteleva*, *Maliina outo* ja *Antinpoika junttimainen*.

Tuntuu siltä, että tällainen tehtävä laittaa vastaajat arvioimaan nimiä ankarallakin kädellä (vrt. luku 4.1.). Tästä saa helposti vaikutelman, ettei oikein mikään nimi tunnu sopivalta: siinä missä *Angelica* ja *Daniel* ovat liian hienostelevia nimiä, *Ukri* tuntuu perin erikoiselta ja *Ville* tuiki tavalliselta.

On huomioitava, että vastaajat ovat pääasiassa valinneet mielikuvat annetuista vaihtoehdoista, mikä tarkoittaa sitä, että on valittu se vaihtoehto, mikä kulloinkin tuntuu tässä sopivammalta, ei siis välttämättä osuvimmalta kaikissa yhteyksissä. Halusin antaa vastaajille myös mahdollisuuden luonnehtia nimiä itse, jottei tehtävä olisi liian rajattu. Mahdollisuutta on käytetty, mutta silti on aina helpompi valita valmiista vaihtoehdoista sopivampi kuin keksiä itse.

5. Lopuksi

Kustaa Vilkuna (1959: 5) totesi jo aikoinaan, että suomalaiset suhtautuvat mielenkiinnolla etunimiin. Itselläni tutkielman aihevalinta lähti juuri omasta valtaisasta kiinnostuksesta aiheeseen. Saamieni vastausten määrä tukee väitettä myös etunimien yleisestä kiinnostavuudesta. Sain muutamassa päivässä 124 vastausta. Lisääkin olisi varmasti tullut, mutta vaikutti siltä, että saturaatiopiste oli saavutettu.

Ensimmäisen kysymyksen kohdalla nimien variaatio on erittäin suurta. Yhden nimen antaisi lapselleen enimmillään neljä vastaajaa, ja suurin osa nimistä on sellaisia, jotka antaisi ainoastaan yksi vastaaja. Alun perin ajattelin, että muotinimet saisivat enemmän mainintoja, mutta vastaajat haluavat ennemminkin vältellä muotinimiä, ainakin omilla lapsillaan. Yleisyydestä voidaan kuitenkin siinä tapauksessa tinkiä, jos nimi muuten on suosikkinimi omalle lapselle. Tähän, kuten tuotenimiinkin, pätee se, että nimen herättämät mielikuvat ja tuntemukset ovat lopulta tärkeämpiä kuin nimen muodikkuus (vrt. Saarela 1996: 320).

Vastaajat ovat hyvin selvillä tämänhetkisestä nimimuodista (vrt. Kiviniemi 1982: 201–202). He osaavat myös käyttää sellaisia käsitteitä kuin muotinimi, trendinimi tai perinteinen nimi. Yhteinen havainto Järvimäen (2008) kanssa on se, että mitä miellyttävämpi nimi on vastaajien mielestä, sitä enemmän sitä on viime vuosina annettu lapsille. Muotinimet nähdään siis suhteellisen miellyttäviksi, mutta silti ainakin kirjoitetaan, ettei niitä haluta omilla lapsilla käyttää. Mielikuvat muotinimistä ovat tulosten perusteella miellyttävämpiä kuin esimerkiksi vastaajien omien vanhempien ikäluokan nimet tai harvinaisemmat ja erikoisemmat nimet. Tämä näkyy erityisen hyvin luvusta 4.2.

Etunimien valintaperusteista voi havaita, että suku mainitaan perusteluissa selvästi useimmin. Suvusta valitaan monesti jälkimmäiset etunimet, jolloin ensimmäiset etunimet ovat vanhemmille ne kaikkein mieluisimmat. Suvusta haettavilla nimillä halutaan osoittaa arvostusta ja kunnioitusta. Mitä tahansa nimeä suvusta ei kuitenkaan valita, vaan suvusta tulevissakin nimissä vaikuttavat nimenantajien omat mielikuvat ja mieltymykset. Perusteluksi annetaan myös se, että lapselle toivotaan samoja, hyviä ominaisuuksia kuin suvun nimen aiemmalla nimenkantajalla on tai on ollut.

Nimistä syntyvät mielikuvat eivät synny useinkaan nimestä itsestään, vaan nimenkantajasta. Vastaajat eivät aina erittele sitä, kirjoittavatko nimestä vai nimenkantajasta, mutta se on useimmiten pääteltävissä. Tutkimustulokset osoittavat, että mielikuvat nimistä ovat sekä kielensisäisiä että kielenulkoisia, mutta valtaosaltaan kielenulkoisia. Kaikkia mielikuvia vastaajat eivät perustele lainkaan, sillä he kokevat perustelun mahdottomaksi. Kielensisäisiä piirteitä

enemmän vastaajat luonnehtivat nimiä esimerkiksi henkilön iän, luonteen ja taustan mukaan. Aineisto osoittaa sen, että nimen merkitys syntyy juuri kielen käytössä (ks. luku 2.2.2.).

Vastauksista voi tehdä päätelmän, että mielikuvat ovat kutakuinkin samansuuntaisia. Hagstömin (2006: 58) mukaan ihmiset kategorioivat toisia ihmisiä hyvinkin nopeasti pelkästään nimien perusteella. Muun muassa juuri Hagström (2006:63) toteaa, että nimimaku on kulttuurisidonnaista. Hänen mukaansa se, miten valitsemme nimiä ja se, mitä ajattelemme muiden nimistä, on pitkälti yhteisöllistä. Kaikki eivät tietenkään ajattele samoin kaikista nimistä, mutta tietyistä nimistä ajatellaan samoin. Tämä pätee aineistossanikin: kaikista nimistä ei ajatella samoin, mutta toisissa nimissä mielikuvat ovat hyvinkin yhteneväiset. Saman tuloksen ovat saaneet myös Järvimäki (2008) ja Heinonen (2008).

Heinonen (2008: 71) on eritellyt tätä vielä hiukan tarkemmin. Hänen mukaansa nimen suosion selkeä sijoittuminen jollekin vuosikymmenelle tai joillekin vuosikymmenille vaikuttaa siihen, että nimestä syntyy samansuuntaisia mielikuvia. Vastaavasti harvinaisten ja vakiintumattomien nimien synnyttämät mielikuvat ovat hajanaisempia. Hyvin yleiset nimet, jotka ovat olleet yleisiä monissa ikäpolvissa, jakavat puolestaan mielikuvia laajalle. Omassa aineistossani esimerkiksi *Ritva* ja *Seppo* saavat samansuuntaisia mielikuvia sijoittuessaan 1940- ja 1950-luvuille. Harvinaisemmat ja vakiintumattomat nimet, kuten *Melena* ja *Osma* tuntuvat erikoisilta nimiltä, jotka ihastuttavat ja vihastuttavat. Kautta aikain suositut *Aino* ja *Eino* puolestaan mielletään toisaalta lapsiksi, toisaalta vanhuksiksi.

Aineiston laajuuden vuoksi vastaajien iän ja sukupuolen vaikutusta nimistä syntyviin mielikuviin ei ollut mahdollista tarkastella tämän tutkimuksen puitteissa. Lisäksi siitä teki käytännössä mahdottoman miesvastaajien vähyys, joka oli ennakoitavissakin. Se olisi kuitenkin mielenkiintoinen jatkotutkimusaihe. Hedelmälliseltä vaikuttaisi myös tutkimus, jossa tarkasteltaisiin eri puolilla Suomea asuvien henkilöiden mielikuvia samoista nimistä. Olisi myös kiinnostavaa vertailla, miten eri sukupolvia olevien vastaajien mielikuvat nimistä poikkeaisivat toisistaan.

Lähteet

AINIALA, TERHI–SAARELMA, MINNA–SJÖBLOM, PAULA 2008: *Nimistöntutkimuksen perusteet.* Tietolipas 221. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

BERTILLS, YVONNE 2003: Kaunokirjallisuus ja henkilönnimet. – *Virittäjä* 3 s. 393–397.

DUNKLING, LESLIE 1993: *The Guinness book of names*. Enfield: Guinnes Publishing Ltd.

HAGSTRÖM, CHARLOTTE 2006: *Man är vad man heter. Namn och identitet.* Stockholm: Carlsson.

HAKULINEN, AULI–VILKUNA, MARIA–KORHONEN, RIITTA–KOIVISTO, VESA–HEINONEN, TARJA RIITTA–ALHO, IRJA 2004: *Iso suomen kielioppi*. Suomalaisen Kirjallisuuden seuran toimituksia 950. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

HEDQUIST, ROLF 1984: Egennamens semantik. – Lars-Erik Edlund (toim.) *Florilegium Nordicum: en bukett nordiska språk- och namnstudier* s. 127–134. Umeå: Acta Universitatis Umensis.

HEIKKINEN, TONI 2001: Kotimaiset alkoholimerkit. – Johanna Komppa, Kaija Mallat ja Toni Suutari (toim.) *Nimien vuoksi*. Kielen opissa 5 s. 106–130. Helsingin yliopiston suomen kielen laitos. Vantaa.

HEINONEN, JAANA INKERI 2008: *”Nimi kertoo kaiken”. Keskisuomalaisten henkilönnimiin liittyvät stereotypiat.* Pro gradu -tutkielma. Joensuun yliopisto.

IISA, KATARIINA–OITTINEN, HANNU–PIEHL, AINO 2003: *Kielenhuollon käsikirja.* Jyväskylä: Gummerus.

JÄRVIMÄKI, SAIJA 2008: *Rähjäinen Uuno, kaunis Jenna – Etunimistä syntyvät mielikuvat.* Pro gradu -tutkielma. Vaasan yliopisto.

KIVINIEMI, EERO 1982: *Rakkaan lapsen monet nimet. Suomalaisten etunimet ja nimenvalinta.* Espoo: Weiling + Göös.

KIVINIEMI, EERO 1989: Sari ja Sanna. Selvitys kahden suositun etunimen leviämisestä. – Seija Aalto, Auli Hakulinen, Klaus Laalo, Pentti Leino ja Anneli Lieko (toim.) *Kielestä kiinni*. Tietolipas 113 s. 310–330. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

KIVINIEMI, EERO 1993: *Iita Linta Maria. Etunimiopas vuosituhannen vaihteeseen*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 590. Jyväskylä: Gummerus.

KIVINIEMI, EERO 2006: *Suomalaisten etunimet.* Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 1103. Helsinki: Karisto Oy.

KIVINIEMI, EERO–PITKÄNEN, RITVA LIISA–ZILLIACUS, KURT 1974: *Nimistöntutkimuksen terminologia = Terminologin inom namnforskningen*. Helsinki: Suomalais-ugrilainen Seura.

KÖNÖNEN, SILJA 2001: Vieraskieliset etunimet. – Johanna Komppa, Kaija Mallat ja Toni Suutari (toim.) *Nimien vuoksi*. Kielen opissa 5 s. 106–130. Helsingin yliopiston suomen kielen laitos. Vantaa.

LARJAVAARA, MATTI 2007: *Pragmasemantiikka*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 1077. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

LENTO-ÄÄRI, LIISA 1997: *Lietolaisperheisiin vuosina 1990–1995 syntyneiden lasten etunimien nimenvalintaan liittyneistä tekijöistä.* Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto.

LEINO, PENTTI 1972: Etunimien suosionvaihteluja. – Hannes Sihvo (toim.) *Nimikirja*. Kalevalaseuran vuosikirja 52 s. 75–98. Porvoo: WSOY.

LUOMALA, MIRKA 2007: *Henkilönnimet Anni Swanin saduissa.* Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto.

MIKOLA, MARJUT 2006: *Niilo Nikolai ja Viola Vanilja. Satakuntalaisten lasten kastenimet 2004–2005.* Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto.

MUSTAKALLIO, SARI 1996: Sisko ja sen Veli. Veli-, Veikko-, Veijo- ja Sisko-nimien leviäminen. – Eero Kiviniemi ja Sari Mustakallio (toim.) *Nimet, aatteet, mielikuvat. Kolme näkökulmaa etunimiin* s. 9–98. Helsingin yliopiston suomen kielen laitos. Helsinki.

MÄENTAKA, SAMULI 2001: *Turkulaisten taksinkuljettajien köllinimet.* Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto.

NISSILÄ, VILJO 1962: *Suomalaista nimistöntutkimusta*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 272. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

NUMMELIN, JURI–TEERIJOKI, ELINA 2003: *Osma, Ranja, Vilmiina. 800 harvinaista etunimeä*. Jyväskylä: Gummerus.

PAIKKALA, SIRKKA 2006: Aamu Rusko ja Pylwäs Wankka. Etunimikeskustelua 1800-luvun jälkipuoliskolta. – Taru Nordlund, Tiina Onikki-Rantajääskö ja Toni Suutari (toim.) *Kohtauspaikkana kieli. Näkökulmia persoonaan, muutoksiin ja valintoihin* s. 314–339. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 1078. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

PIIROINEN, TAITO (toim.) 1967: *Historian etunimistöä. Valtion humanistisen toimikunnan asettaman etunimitoimikunnan suositus*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

RAIVO, MARIA 2001: *Henkilönnimet Kirsi Kunnaksen lastenkirjoissa.* Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto.

RÄIKKÄLÄ, ANNELI 1972: Nimistötietoa. – Hannes Sihvo (toim.) *Nimikirja*. Kalevalaseuran vuosikirja 52 s. 7–40. Porvoo: WSOY.

SAARELA, TAINA 1996: Saisiko olla Nätti-Jussia? Etunimen sisältävät tavaramerkit. – Eero Kiviniemi ja Sari Mustakallio (toim.) *Nimet, aatteet, mielikuvat. Kolme näkökulmaa etunimiin*. s. 239–344. Helsingin yliopiston suomen kielen laitos. Helsinki.

SAARELMA-MAUNUMAA, MINNA 1996: Kun Nangulasta tuli Aino Johanna. Eurooppalaistumisen vaikutus Namibian Ambomaan henkilönnimistöön 1883–1993. – Eero Kiviniemi ja Sari Mustakallio (toim.) *Nimet, aatteet, mielikuvat. Kolme näkökulmaa etunimiin*. s. 99–238. Helsingin yliopiston suomen kielen laitos. Helsinki.

SAARIKALLE, ANNE–SUOMALAINEN, JOHANNA 2007: *Suomalaiset etunimet Aadasta Yrjöön.* Jyväskylä: Gummerus.

SJÖBLOM, PAULA 2006: *Toiminimien toimenkuva. Suomalaisen yritysnimistön rakenne ja funktiot*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 1064. Tampere: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

TIKKALA, SAARA 2008: *Henkilönnimet ja nimitykset yhteisön ja yhteiskunnan kuvaajina suomalaisissa tyttökirjoissa.* Lisensiaatintyö. Helsingin yliopisto.

TIKKALA, SAARA 2005: *Nimet ja mielikuvat: Anni Swan nuorisokirjojensa henkilöhahmojen nimeäjänä.* Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.

TOIVONEN, ANNA 2005: *Henkilönnimet Suomen kansan saduissa ja tarinoissa. Etymologioiden ja nimenantoperusteiden tarkastelua.* Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto.

TURUNEN, KAIJA 1996: *On hyvä ottaa hyvä nimi: etunimien valintaperusteista. Pro gradu -tutkielma.* Helsingin yliopisto.

VAN LANGENDONCK, WILLY 1997: Proper names and their categorical presupposition. – Kaija Mallat ja Ritva Liisa Pitkänen (toim.) *You name it. Perspectives on onomastic research*. Studia Fennica Linguistica 7 s. 37–46. Tampere: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

VESIKANSA, JOUKO 1989: Etunimet. – Jouko Vesikansa (toim.) *Nykysuomen sanavarat* s. 276–295. Juva: WSOY.

VILKUNA, KUSTAA 1959: *Oma nimi ja lapsen nimi*. *Tietoja etunimistämme*. Helsinki: Otava.

VILKUNA, KUSTAA 2001 [1976]: *Etunimet*. Keuruu: Otava.

VUOLA, SANNA 2001: *Kalannin ja Laitilan lasten puhuttelunimet.* Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto.

Verkkolähteet

http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa
http://www.helistin.fi
Vrk = http://www.vaestorekisterikeskus.fi

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake.

Tervetuloa osallistumaan nimikyselyyn.

Mietteitä etunimistä

Henkilötiedot

Ikäsi

Mies Nainen

Sukupuolesi

Kysymykset

1. Minkä nimen haluaisit antaa omalle lapsellesi? Mainitse vain yksi ehdotus sekä tytölle että pojalle, mutta esitä sekä ensimmäinen että toinen/kolmas nimi.

2. Minkä takia valitsit edellisessä kysymyksessä mainitsemasi nimet? Miksi juuri kyseiset nimet ovat hyviä?

3. Seuraavassa on lista etunimiä. Kerro muutamalla sanalla, millainen kukin nimi mielestäsi on. Vastaa jokaiseen kohtaan.

Helmi _____

Osma _____

Benjamin _____

Eino _____

Melena _____

Myrsky _____

Ella _____

Seppo _____

Aino _____

Charlotte _____

Veeti _____

Heidi _____

Onni _____

Marianne _____

Ritva _____

Kaisla _____

Eeva-Liisa _____

Antti _____

Mikontytär _____

4. Poimi seuraavista listoista mielestäsi viisi (5) miellyttävintä tytön- ja pojannimeä sekä viisi (5) epämiellyttävintä tytön- ja pojannimeä.

Tytöt:

Elina, Kaisla, Liisa, Unna, Iida, Helmi, Ranja, Maria, Emilia, Anna, Siina, Venla, Ella, Aino, Neela, Maya, Sofia, Olivia, Jenna, Johanna, Ada, Jessica, Pihla, Emma, Kerttu, Vilmiina, Inka, Sara, Barbi, Aada, Kristiina, Diana, Martta, Kiira, Lara, Rauha, Kiia, Veera, Fanni, Keira, Anni, Siiri, Minja, Niia, Lumia

	Nimi	Nimi	Nimi	Nimi	Nimi
Miellyttävät tytönnimet					

	Nimi	Nimi	Nimi	Nimi	Nimi
Epämiellyttävät tytönnimet					

Pojat:

Hippo, Leevi, Joe, Toivo, Nikko, Olavi, Eemu, Juho, Juhani, Tapani, Mikael, Matias, Eetu, Jerri, Kristian, Eino, Aleksi, Veeti, Niko, Oskari, Iivo, Elias, Nooa, Emil, Joona, Amos, Johannes, Veikko, Alex, Mitja, Kaapo, Viljami, Elvis, Eemil, Kimi, Mitzi, Antti, Onni, Roope, Mico, Tuomas, Arttu, Otso, Janiel, Eeli

	Nimi	Nimi	Nimi	Nimi	Nimi
Miellyttävät pojannimet					

	Nimi	Nimi	Nimi	Nimi	Nimi
Epämiellyttävät pojannimet					

5. Mikä luonnehdinta kuvaa mielestäsi parhaiten kyseistä nimeä? Valitse kussakin kohdassa vain yksi vaihtoehto.

	reipas	vanhanaikainen	erikoinen	ruma	muu, mikä?
Touko	☐	☐	☐	☐	☐

	kansainvälinen	pehmeä	hienosteleva	konservatiivinen	muu, mikä?
Daniel	☐	☐	☐	☐	☐

	suulas	valoisa	voimakas	iloinen	muu, mikä?
Ilona	☐	☐	☐	☐	☐

	vanha	rauhallinen	klassinen	hieno	muu, mikä?
Sylvi	☐	☐	☐	☐	☐

	kaunis	trendikäs	pehmeä	taiteellinen	muu, mikä?
Lumi	☐	☐	☐	☐	☐

	erikoinen	muinainen	vahva	karu	muu, mikä?
Ukri	☐	☐	☐	☐	☐

	vanha	miehekäs	viekas	maanläheinen	muu, mikä?
Väinö	☐	☐	☐	☐	☐

	trendikäs	tavallinen	hienosteleva	tylsä	muu, mikä?
Annemari	☐	☐	☐	☐	☐

	keski-ikäinen	terävä	perinteikäs	topakka	muu, mikä?

Pirkko ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

voimakas patrioottinen tarmokas reilu muu, mikä?

Sisu ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

kamala keski-ikäinen pateettinen kova muu, mikä?

Jorma ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

kaunis mitäänsanomaton hienosteleva lyhyt muu, mikä?

Nea ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

neutraali perinteinen rauhallinen ajaton muu, mikä?

Laura ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

tavallinen vilkas positiivinen yleinen muu, mikä?

Valtteri ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

hankala vanhanaikainen tylsä tyylikäs muu, mikä?

Kaisa-Leena ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

ajaton yleinen vallaton iloinen muu, mikä?

Ville ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

kaunis hienosteleva kansainvälinen vaikea muu, mikä?

Angelica ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

outo kiva sointuva suloinen muu, mikä?

Maliina ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

perinteinen ihana junttimainen kamala muu, mikä?

Antinpoika ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Tietojen lähetys

Tyhjennä

Kiitos vastauksistasi!

Liite 2. Vastaajien antamat ensimmäiset, toiset ja kolmannet etunimet omille lapsilleen kysymyksessä 1.

Fanny Sofia Miriam / *Luka Aaron Jofiel* (n1)
Fanny Emilia / *Mico Petteri* (n2)
Lotta Maaret / *Luka Tapio Elmeri* (n3)
Ronja Olivia / *Kaapo Oskari* (n4)
Kaisla Tuulia / *Roope Topias* (n5)
Saara Marie / *Eeropekk*a (n6)
Kaisa / *Olavi* (n7)
Milma Alli Emilia / *Reittu Anselmi* (n8)
Inna Maria / *Anton* (n9)
Lumia Ada Helena / *Benjamin Onni Einari* (n10)
Viivi Elisa Katariina / *Aleksi* (n11)
Pieta Helmi Aurora/ *Onni Matti* (n12)
Fiona / *Frans* (n13)
Selma / *Sisu Aarre* (n14)
Inari Eerika / *Ilmari Eemil* (n15)
Netta Julia / *Aapo Jalmari* (n16)
Sara Helena / *Sami Tapani* (n17)
Luna Emily / (n18)
Mari Katariina / *Mikko Johannes* (n19)
Alma Orvokki / *Toivo Juhani* (n20)
Niina Maria / *Iiro Juhani* (n21)
Martta Justiina / *Jaakko Eemeli* (n22)
Nelly Viola / *Nuutti Fredrik* (n23)
Anna Kristiina / *Anton Johannes* (n24)
Tiiu Tuulikki / *Tatu Olavi* (n25)
Aada-Kaisa Alina / *Viljo Veikko* (n26)
Kerttu Stiina / *Eino Edvin* (n27)
Enni Kaneli / *Nuutti Joonatan* (n28)
Ilona Katariina / *Otso Aro* (n29)
Olivia Raakkel / *Aleksi* (n30)
Miisa Hilja Marjaana / *Miska Riku Johannes* (n31)
Pihla Olivia / *Aaro Sakarias Samuli* (n32)

Sonya Alina / *Lauri Eljas* (n33)

Elle Helmi Maria / *Lenni Risto Matias* (n34)

Ansa Anna Maria / *Jalmari Heikki Juhani* (n35)

Minttu Karoliina / *Jesse Ensio* (n36)

Isla Emilia / *Lenni Emil* (n37)

Essi Marika / *Johannes Ilmari* (n38)

Sara / *Leevi Valtteri* (n39)

Sandra Maria / *Evert Jeremias* (n40)

-tarkasti tiedossa, mutta en halua paljastaa:) (n41)

Vilma Esteri / *Vilho Valtteri* (n42)

Maiju Ilona Anttuuna / *Hannes Tapani Ilmari* (n43)

Kerttu Amanda / *Iiro Aleksi* (n44)

Liia Anna Karelia / *Tomas Juho Ossian* (n45)

Netta Kirsi Kaarina / *Niko Kalevi Kristian* (n46)

Vilma Elli Erin / *Niilo Paavo Juhani* (n47)

Enni Toini Tuulia / *Eemi Antto Matias* (n48)

Frida Maria Emilia / *Oliver Pertsa Edvin* (n49)

Neea Erin Aleksandra / *Niklas Luka Henrik* (n50)

Meimi Miyu Matilda / *Nikolai Timo Daniel* (n51)

Ada Krista Angelica / *Ville-Veikko* (n52)

Noora Anitta / *Kalle Tapani* (n53)

Matilda Emma Esteri / *Mikael Onni Väinämöinen* (n54)

Vappu Suometar / *Daniel Benjamin* (n55)

Amanda Alexandra Mikaela / *Aaron Alexander* (n56)

Kielo Irmeli Orvokki / *Paavo Pekka Juhani* (n57)

Frida Sofia Magdalena / *Tommi Eliel Topias* (n58)

Sofia Olivia Karoliina / *Onni August* (n59)

Helmi Aliisa / *Joose Anselmi* (n60)

Halla Aleksandra Aurora / *Henno Leonardo* (n61)

Leni Orvokki / *Verne Eelis* (n62)

Elsa Senni Serafiina / *Aatos Eevert* (n63)

Sara Eveliina / *Ossi Henri Johannes* (n64)

Sofia / *Elias Mikael* (n65)

Mila Ava Emilia / *Eemil Mio Akseli* (n66)

Inka Matilda / *Kaarlo Juhani* (n67)

Venla Erika / *Veetu Viljami* (n68)

Selma Linnea / *Nuutti Juhani* (n69)

Kerttu Onerva / *Samuel Olavi* (n70)

Lona Linnea / *Aaro Kaarlo* (n71)

Liina Fanni Elviira / *Leevi Nante Oskari* (n72)

Fiona Sofia / *Eino Ilmari* (n73)

Iida Alisa / *Veikko Johannes* (n74)

Pellava / *Valtari* (n75)

Sanni Amanda / *Roni Johannes* (n76)

Ada-Sofia Olivia / *Anton Emil* (n77)

Iida Linnea / *Leevi Viljami* (n78)

Anna Elli Helena / *Jussi Yrjö Johannes* (n79)

Emma / *Mikael* (n80)

Sara Susanna / *Pyry Eemeli* (n81)

Hilja Maria / *Niilo* (n82)

Aliisa Maaria / *Eeli Ilmari* (n83)

Iiris Leena Heleena / *Pontus Kristian* (n84)

Enni / *Onni* (n85)

Fanny Sofia / *Arttu Kasperi* (n86)

Helmi Johanna / *Kaapo Mikael* (m87)

Emma Sofia / *Kaapo Sakari* (m88)

Mili Maria / *Jooa Jesperi* (n89)

Olivia Amanda / *Reeti Antton* (n90)

Nona Ellen / *Leo Micael* (n91)

Helka Maria / *Taneli Aari* (n92)

Maja Sofia / *Tomas Sebastian* (n93)

Melena Olivia / *Mico Eelis* (n94)

Maisa Maria / *Matias Ilmari* (n95)

Selina Iida Maria / *Elias Aleksanteri* (n96)

Iida Kerttu Emilia / *Aarne Ilmari* (n97)

Ester Maria / *Aaron Joonas* (n98)

Isabella Anna Helinä / *Jero Mikael Santeri* (n99)

Ronja Anna Mariska / *Noah Christian* (n100)

Enni Maarit Anneli / *Onni Sami Matias* (n101)

Helmi Sofia / *Okko Jaakko Johannes* (m102)

Viola Lilia / *Peik Otava* (n103)

Taru/Tara Elisabeth / *Tatu/Topi Juhani* (n104)

Marja Linnea / *Julius Jarmo Henrik* (n105)

Verna Edith Sofia / *Max Ilmari* (n106)

Aino Inkeri / *Kaapo Voitto Anselmi* (n107)

Venla / *Elias* (n108)

Sanni Vilhelmiina / *Arttu Ilmari* (n109)

Eedit Karoliina / *Otto Lukas* (n110)

Aava / *Mikael* (n111)

Stella Viliina / *Viljami Niilo Elmeri* (n112)

Maria / *Johannes* (n113)

Kerttu Elina / *Janne Oskari* (n114)

Anna Loviisa / *Olli Sakari* (n115)

Iina Ella Aliisa / *Leo Aaro Juhani* (n116)

Adea Olivia / *Noah Eugen* (n117)

Nella Iida Eveliina / *Roope Onni Aukusti* (n118)

Nea Mirja Kristina / *Joe Juha Krister* (n119)

Veera-Sofia Katariina / *Johannes Olli Petteri* (n120)

Niia Lilian / *Luca Tapio* (n121)

Lumi Eevi Olivia / *Leevi Oskari* (n122)

Pinja Maria Amanda / *Aleksi Veeti Tapio* (n123)

- / *Veetu Viljami* (n124)